

05
2022

ISSN 1508-0641

NOWA CURRENDA

ENDDA

Miesięcznik
komorników sądowych

NDDA

NOWA

CURRENDA

DWA

NOWA CURRENDA

Miesięcznik
komorników sądowych

Redaktor naczelny: **prof. ALK dr hab. Joanna Studzińska**

Redaktor prowadzący: Magdalena Kirska-Okuniewska

Redakcja językowa: Magdalena Kirska-Okuniewska

Projekt okładki: Karol Szczawiński

Redakcja nie zwraca niezamówionych tekstów oraz zastrzega sobie prawo do skracania tekstów. Uprzejmie informujemy, że przesłanie tekstu artykułu czy opracowania na adres redakcji wiąże się ze zgodą na jego ewentualne opublikowanie na łamach czasopisma i przeniesienie na wydawnictwo przysługujących do niego praw autorskich. W przypadku zaistnienia okoliczności uniemożliwiających przeniesienie praw autorskich do tekstu na wydawcę autor zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić o tym fakcie redakcję. Redakcja zastrzega sobie także prawo do wprowadzania zmian w nadesłanych tekstach.

Stali współpracownicy:

Przemysław Małecki – redaktor ds. samorządu komorniczego

Agnieszka Żelazna

Mateusz Sztandur

Monika Ged

dr Joanna Szachta

Wydawca:

Currenda Sp. z o.o.

al. Niepodległości 703A, 81-853 Sopot

tel.: 58 550 38 75, 58 550 38 76

e-mail: nowa.currenda@currenda.pl

www.sklep.currenda.pl

czytelnia.currenda.pl

© Copyright by

Currenda Spółka z o.o.

ISSN 1508-0641

Spis treści

Od redakcji 6

AKTUALNOŚCI

Głosa do uchwały SN
z 9 grudnia 2021 r., III CZP 103/20 11
DR GRZEGORZ KAMIEŃSKI

TEMAT NUMERU

Problematyka badania przedawnienia
roszczenia w świetle art. 804 § 2 k.p.c. 24
MONIKA GED

ORZECZNICTWO

Przegląd orzecznictwa 46
MATEUSZ SZTANDUR

OPINIE

Serce kancelarii komorniczej.
Rozmowa z Katarzyną Mazur – Dyrektorem
Obszaru Rozwoju Oprogramowania
na Rynek Komorniczy w Currenda Sp. z o.o. ... 54
MAGDALENA KIRSKA-OKUNIEWSKA

TECHNOLOGIE

#hack4law po raz drugi 65
KLAUDIA MACIEJEWSKA

SZKOLENIA, KONFERENCJE

Umorzenie sądowego postępowanie
egzekucyjnego. Podstawy i skutki 70
MATEUSZ SZTANDUR

PO GODZINACH

Choroba zawodowa
komornika sądowego 79
TOMASZ GHOJNACKI

Szanowni Państwo,

niezależnie od pory roku i pogody, w legislacji i orzecznictwie zawsze dzieje się coś ciekawego i godnego uwagi. W związku z dużą liczbą spraw dotyczących kredytów frankowych i oczekiwaniem na uchwałę Sądu Najwyższego dotyczącą przedstawionych sześciu zagadnień prawnych warto przyjrzeć się najnowszym wypowiedziom w tym temacie. W uchwale z 28 kwietnia 2022 r., III CZP 40/22, Sąd Najwyższy wskazał, że sprzeczne z naturą stosunku prawnego kredytu indeksowanego do waluty obcej są postanowienia, w których kredytodawca jest upoważniony do jednostronnego oznaczenia kursu waluty właściwej do wyliczenia wysokości zobowiązania kredytobiorcy oraz ustalenia wysokości rat kredytu, jeżeli z treści stosunku prawnego nie wynikają obiektywne i weryfikowalne kryteria oznaczenia tego kursu. Postanowienia takie, jeśli spełniają kryteria uznania ich za niedozwolone postanowienia umowne, nie są nieważne, lecz nie wiążą konsumenta w rozumieniu art. 385¹ k.c. Natomiast w uchwale z 13 maja 2022 r., III CZP 83/22, Sąd Najwyższy przesądził, że sędzia, który zawarł z bankiem będącym stroną postępowania umowę kredytu hipotecznego denominowanego lub indeksowanego we frankach szwajcarskich, nie jest z tej przyczyny wyłączony z mocy ustawy w sprawie, której przedmiotem są roszczenia związane z taką umową zawartą przez ten bank z innym podmiotem (art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c.).

Także w najnowszym numerze naszego miesięcznika znajdują Państwo ciekawe opracowania. Sądowi Najwyższemu przedstawiono zagadnienie, czy termin w postępowaniu cywilnym, który nie został wstrzymany na podstawie art. 15zszs ust. 1 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. poz. 374 ze zm.) wskutek uchylenia tego przepisu z dniem 16 maja 2020 r. na mocy art. 46 pkt 20 i art. 76 ustawy z 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. poz. 875), rozpoczynał bieg po upływie 7 dni od dnia wejścia w życie ustawy z 14 maja 2020 r. (art. 68 ust. 6 tej ustawy *per analogiam*). Dziewiątego grudnia 2021 r. Sąd Najwyższy przyjął, że artykuł 68 ust. 6 ustawy z 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, przewidujący rozpoczęcie biegu terminów po upływie 7 dni od dnia wejścia w życie tej ustawy, odnosi się do terminów, które nie rozpoczęły biegu na podstawie art. 15zszs ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem,

Fot. Bogusława Guzowska

przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, a nie do terminów, które zgodnie z zasadami ogólnymi rozpoczynają bieg po uchyleniu tego przepisu. Dr Grzegorz Kamiński z Państwowej Uczelni Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu opracował dla Państwa tę uchwałę. Autor nawiązał do tematyki zmian w regulacjach zawieszających bieg terminów w związku z pandemią i biegiem terminów w postępowaniu cywilnym w odniesieniu do uchwały Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2021 r.

Monika Ged, radczyni prawna, omawia również istotny, budzący wiele wątpliwości problem dotyczący badania przedawnienia przez komornika na podstawie art. 804 § 2 k.p.c. Autorka zwraca uwagę na praktyczne aspekty badania przez organ egzekucyjny upływu terminu przedawnienia roszczenia zgłoszonego przez wierzyciela do egzekucji. Nawiązuje do zakresu badania tytułu wykonawczego przez organ egzekucyjny, ale zwraca także uwagę na tytuły niepochodzące od sądu.

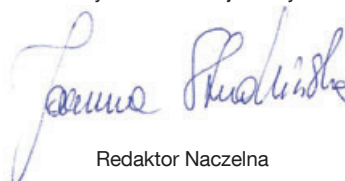
Jak zwykle nie zabrakło opracowań dotyczących spraw istotnych dla samorządu. Redaktorka prowadząca Magdalena Kirska-Okuniewska przeprowadziła dla Państwa rozmowę z Katarzyną Mazur – Dyrektorką Obszaru Rozwoju Oprogramowania na Rynek Komorniczy w Currenda Sp. z o.o. Tematem była Nowa Aplikacja Komornicza – jeden z najważniejszych projektów prowadzonych obecnie w Spółce Currenda. Nowy system komorniczy będzie oparty na najnowszych technologiach i sposobach wytwarzania produktów IT, więc jest na co czekać.

Mateusz Sztandur, absolwent studiów doktoranckich Uniwersytetu Gdańskiego, przygotował dla Państwa sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji naukowej „Umorzenie sądowego postępowania egzekucyjnego. Podstawy i skutki” zorganizowanej 22 kwietnia 2022 r. w stolicy, w Pałacu Kazimierzowskim. Organizatorami wydarzenia były Uniwersytet Warszawski, Ośrodek Naukowo-Szkoleniowy przy Krajowej Radzie Komorniczej oraz Izba Komornicza w Warszawie. Ten sam Autor opracował także najnowsze orzecznictwo, tym razem dotyczące czynności w trybie art. 759 § 2 k.p.c. i błędnego oznaczenia czynności, wygaśnięcia powołania na stanowisko komornika sądowego oraz skargi na opis i oszacowanie.

W naszej nowej rubryce literackiej komornik sądowy Tomasz Chojnacki przytacza dla Państwa pisany wierszem poemat „Poradnik dla dłużników” z 1901 roku. Nie sposób oprzeć się wrażeniu, że i teraz, 120 lat po powstaniu tego dzieła, dłużnicy wciąż korzystają z jego „mądrości”.

Tymczasem Klaudia Maciejewska, Kierowniczka Currenda Lab i analityczka prawna, zaprasza na kolejną edycję #hack4law. Pierwsza okazała się dużym sukcesem. Nie tylko przyznano nagrody za dobrze rokujące narzędzia IT do wykorzystania przez praktyków prawa, ale również stworzono przestrzeń do wymiany doświadczeń. Druga odsłona #hack4law będzie miała miejsce w dniach 14–16 października 2022 r.

Z życzeniami miłej lektury

Redaktor Naczelna

Portal Informacyjny Integracja

WWW.CURRENDA.PL

Elektroniczna korespondencja z sądami

Z aplikacją **Portal Informacyjny Integracja** możesz odbierać oraz udostępniać elektroniczne wersje dokumentów.

Korzyści z wdrożenia Portal Informacyjny Integracja

Podgląd dokumentów

W aplikacji zobaczysz wszystkie dokumenty opublikowane przez sąd w sprawach sądowych, które zostały udostępnione Twojej kancelarii.

Łatwe wybieranie dokumentów

Dokumenty automatycznie zapiszą się w aplikacji komorniczej. Bez problemu przypiszesz je do odpowiedniej sprawy egzekucyjnej.

Elektroniczne udostępnianie

Elektroniczne dokumenty z danej sprawy w aplikacji komorniczej łatwo udostępniysz wybranemu sądowi na jego konto w Portalu Informacyjnym.

Urzędowe poświadczenia

Urzędowe Poświadczenie Przedłożenia (UPP) i Urzędowe Poświadczenie Odbioru (UPO), automatycznie zapiszą się we właściwej sprawie i czynności w Twojej aplikacji komorniczej.

Moduł Integracji ePUAP

WWW.CURRENDA.PL

W łatwy sposób twórz i wysyłaj pisma oraz odbieraj odpowiedzi z portalu ePUAP

Sprawne zarządzanie pismami

Praca w dwóch trybach

Kontroluj proces wysyłki pism na ekranie komputera lub przesyłaj dokumenty z opcją „w tle”. Ukryty tryb nie spowalnia pozostałych procesów.

Grupowanie i udostępnianie pism w paczkach

Już nie musisz każdego dokumentu wysłać osobno. Moduł Integracji ePUAP segreguje pisma według tego samego rodzaju.

Urzędowe poświadczenie przedłożenia

Po prawidłowej wysyłce pisma lub ich paczki otrzymasz UPP (urzędowe poświadczenie przedłożenia), które zapisze się w historii sprawy.

Elektroniczne podpisywanie pism urzędowych

Aplikacja daje Ci pewność, że Twoje podania zostały właściwie podpisane. Kontroluje pisma pod kątem prawidłowego złożenia podpisu kwalifikowanego.

Zyskaj w pakiecie!

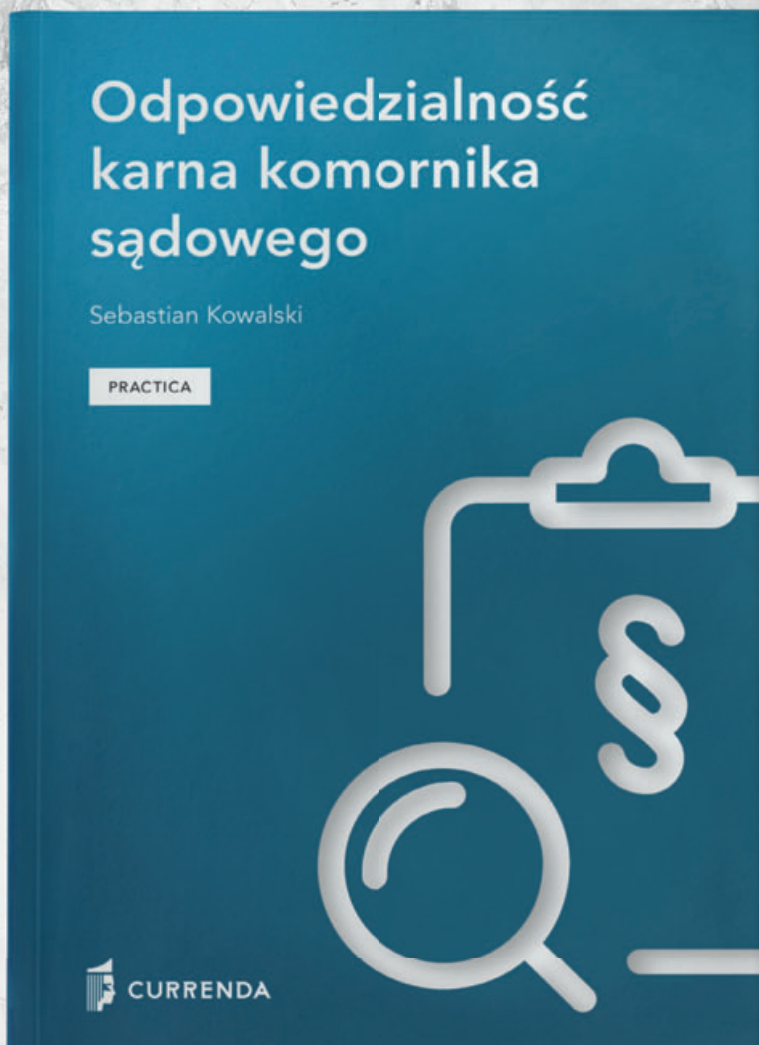
Moduł Integracji ePUAP wraz z Modułem Integracji EPU

[Sprawdź szczegóły.](#)

Moduł Integracji ePUAP usprawnia komunikację z urządzeniami oraz instytucjami publicznymi. Aplikacja rozpoznaje ponad 8 tysięcy adresatów, urzędów i instytucji publicznych.

Już w sklepie Currendy!

www.sklep.currenda.pl

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Glosa do uchwały SN z 9 grudnia 2021 r., III CZP 103/20

W niniejszym artykule odniesiono się do tematyki zmian w regulacjach zawieszających bieg terminów w związku z pandemią a biegiem terminów w postępowaniu cywilnym w odniesieniu do uchwały Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2021 r.

Fot. canva.com kanchanachitkhanna

**DR GRZEGORZ
KAMIŃSKI**

Państwowa Uczelnia Angelusa
Silesiusa w Wałbrzychu

Sąd Najwyższy w sprawie z powództwa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie przeciwko L.M. o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną, po rozstrzygnięciu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej 9 grudnia 2021 r. zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Poznaniu, postanowieniem z 10 listopada 2020 r., XV Cz 759/20: „Czy termin w postępowaniu cywilnym, który nie został wstrzymany na podstawie art. 15zszs ust. 1 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób za-

każnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. 2020 poz. 374 z późn. zm.)¹⁾ wskutek uchylecia tego przepisu z dniem 16 maja 2020 r. na mocy art. 46 pkt 20 i art. 76 ustawy z 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań ostonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. 2020 poz. 875²⁾), rozpoczęła bieg po upływie 7 dni od dnia wejścia w życie ustawy z 14 maja 2020 r. (art. 68 ust. 6 tej ustawy *per analogiam*)?”

podjął uchwałę:

Artykuł 68 ust. 6 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań ostonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, przewidująca rozpoczęcie biegu terminów po upływie 7 dni od dnia wejścia w życie tej ustawy, odnosi się do terminów, które nie rozpoczęły biegu na podstawie art. 15zszs ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach

związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, a nie do terminów, które zgodnie z zasadami ogólnymi rozpoczynają bieg po uchyleniu tego przepisu.

Opis stanu faktycznego

Postanowieniem z 21 lipca 2020 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu odrzucił apelację powoda – Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie – od wyroku Sądu Rejonowego w Poznaniu oddalającego powództwo w sprawie przeciwko L.M. o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną. Odpis wyroku sądu pierwszej instancji wraz z pisemnym uzasadnieniem został doręczony pełnomocnikowi powoda 21 maja 2020 r. W dniu 8 czerwca 2020 r. powód nadał w polskiej placówce pocztowej apelację, wskazując, że termin do jej wniesienia rozpoczął bieg 24 maja 2020 r. z uwagi na treść art. 15zszs ust. 1 pkt 1 KoronawirusU oraz art. 68 ust. 6 DziałOstU.

Odrzucając apelację powoda, Sąd Okręgowy w Poznaniu powołał się na art. 369 § 1 ustawy z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2021 poz. 1805)³, z którego wynika, że termin do wniesienia apelacji upłynął 4 czerwca 2020 r. Zdaniem Sądu Okręgowego art. 68 ust. 6 i 7 DziałOstU zawierał rozwiązania intertemporalne dotyczące wyłącznie sytuacji, w której terminy sądowe były wcześniej wstrzymane lub zawieszane na podstawie art. 15zszs KoronawirusU. Doręczenie powodowi odpisu wyroku z uzasadnieniem nastąpiło zaś 21 maja 2020 r., a więc już po uchyleniu art. 15zszs 16 maja 2020 r. Oznaczało to, że w tej sprawie bieg terminu do wniesienia apelacji nie był zawieszony ani wstrzymany, lecz rozpoczął się na zasadach ogólnych. Zażalenie na to postanowienie złożył powód, podnosząc zarzut naruszenia prawa procesowego przez uznanie, że art. 68 ust. 6 DziałOstU nie znajduje zastosowania do terminów procesowych, które rozpoczęły bieg po 15 maja 2020 r. Przy rozpoznawaniu zażalenia Sąd Okręgowy w Poznaniu powziął

poważne wątpliwości, które skłoniły go do przedstawienia Sądowni Najwyższemu zagadnienia prawnego.

Uzasadnienie prawne SN

W analizowanej uchwale Sąd Najwyższy przyjął, że skoro treść analizowanego przepisu umożliwia zrekonstruowanie obowiązującej normy przy zastosowaniu wykładni językowej, to nie ma podstaw do stosowania wykładni celowościowej w celu poszukiwania innego możliwego znaczenia przepisu. Według utrwalonych w orzecznictwie zasad interpretacji przepisów prawa podstawowe znaczenie ma wykładnia językowa, a dopiero wtedy, gdy ta zawodzi, można sięgnąć do dyrektyw innego rodzaju. Stanowisko takie znajduje potwierdzenie w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego i Sądu Najwyższego⁴.

Z punktu widzenia prowadzonych rozważań kluczowe znaczenie ma określenie sytuacji, w których uzasadnione jest sięgnięcie do innych niż językowe metod wykładni. Zgodnie z poglądem tradycyjnym, jest to dopuszczalne jedynie wtedy, gdy wykładnia językowa nie prowadzi do jednoznacznych wniosków, natomiast w innej sytuacji należy powstrzymać się od stosowania pozostałych metod wykładni (*interpretatio cessat in claris*). Na przeciwnym biegunie sytuuje się natomiast pogląd, który nakazuje w każdym przypadku stosować wszystkie metody wykładni i dopiero ich łączny rezultat pozwala uznać za miarodajny dla właściwego odczytania normy prawnej. Prezentowana jest także cała gama stanowisk pośrednich, w tym pogląd, zgodnie z którym można wykroczyć poza językowe znaczenie tekstu prawnego, z tym że dla takiego wykroczenia niezbędne jest silne uzasadnienie aksjologiczne, odwołujące się przede wszystkim do wartości konstytucyjnych⁵.

Sąd Najwyższy w obecnym składzie stoi na stanowisku bliskim poglądowi tradycyjne-

SĄD NAJWYŻSZY
W OBECNYM SKŁADZIE STOI
NA STANOWISKU BLISKIM
POGLĄDOWI TRADYCYJNEMU.
PODSTAWĄ ODCZYTANIA
TREŚCI NORMY PRAWNEJ
POWINNO BYĆ JĘZYKOWE
ZNACZENIE PRZEPISÓW.

mu. Podstawą odczytania treści normy prawnej powinno być językowe znaczenie przepisów. W razie przyjęcia szerokiego rozumienia wykładni systemowej, zgodzić się należy też z wyrażonym niekiedy w literaturze poglądem, że również ta metoda wykładni musi być w każdym przypadku zastosowana obok wykładni językowej. W innym przypadku nie można byłoby ustalić, czy przepis poddawany wykładni językowej obowiązuje, czy też np. w ogóle nie wszedł w życie albo został już usunięty z systemu prawnego. Jeżeli wyniki wykładni językowej i systemowej prowadzą do jednoznacznego wniosku, niedopuszczalna jest jednak – postulowana niekiedy w piśmiennictwie – weryfikacja ich rezultatu za pomocą wykładni funkcjonalnej.

Wbrew wypowiedzianym niekiedy poglądom, przyznanie prymatu wynikom wykładni językowej nie może być uznane za anachronizm, lecz stanowi jedną z podstawowych gwarancji praworządności. Wykładnia językowa w porównaniu do funkcjonalnej cechuje się znacznie większym stopniem obiektywizmu – wyniki tej wykładni z założenia powinny być tożsame lub bardzo podobne, nawet jeżeli jest ona dokonywana przez różne podmioty, pod warunkiem, że podmioty te mają takie same kompetencje w posługiwaniu się językiem, w którym wyrażony został przepis prawa. Inaczej jest w przypadku wykładni

funkcjonalnej. Przy tym rodzaju interpretacji, w praktyce – mimo odwoływania się m.in. do aksjologicznej spójności systemu prawnego i wartości preferowanych przez ustawodawcę – na ostateczny rezultat zasadniczy wpływ mają wartości preferowane przez konkretnego interpretatora.

Odejście od jednoznacznych wyników wykładni językowej stanowi zagrożenie dla pewności prawa stanowionego przez uprawnionego prawodawcę. Zasada bezwzględnej preferencji dla rezultatów wykładni językowej chroni zasady praworządności w ten sposób, że ogranicza zakres dyskrecjonalnej władzy sędziów nad tekstem aktu prawnego. W innym przypadku adresat normy prawnej mógłby być zaskakiwany znaczeniem uzyskanym przez zastosowanie pozajęzykowych reguł interpretacji i kwalifikacją rozstrzyganego stanu rzeczy, odmienną niż przyjmowana przez niego na podstawie przekonania o jasności tekstu prawnego. W państwie prawa obywatele powinni móc polegać na tym, co ustawodawca „w tekście prawnym rzeczywiście powiedział, a nie na tym, co chciał powiedzieć lub co powiedziałby, gdyby znał nowe okoliczności”¹⁶. Powyższe stanowisko należy odnieść także do wykładni art. 68 ust. 6 ustawy z 14 maja 2020 r.

Przyjęty pogląd co do hierarchii zasad wykładni prawa determinuje również stanowisko Sądu Najwyższego co do możliwości stosowania analogii w zakresie właściwym dla przedstawionego zagadnienia prawnego. Dopuszczalność stosowania analogii związana jest z ustaleniem istnienia luk w prawie, przy czym tradycyjnie przyjmuje się podział luk na konstrukcyjne i aksjologiczne. Luka konstrukcyjna występuje w sytuacji, w której jakiemś podmiotowi przyznano określone uprawnienie (kompetencję), przy czym nie określono któregoś z elementów koniecznych do realizacji tego uprawnienia. Innymi słowy, chodzi tutaj o sytuację, w której reguły konstruujące znaczenie czynności konwen-

Fot. stock.adobe

cjonalnych nie są dostatecznie szczegółowe, w związku z czym należy uznać, że czynność ta nie została wyczerpująco unormowana pod względem prawnym. W stanie faktycznym niniejszej sprawy tego rodzaju luka zachodziłaby, gdyby na podstawie obowiązujących przepisów, bez zastosowania analogii, w ogóle nie można było ustalić, w jakim terminie powinna zostać wniesiona apelacja. Jest oczywiste, że przypadek luki tego rodzaju nie występuje, a wobec braku możliwości zastosowania art. 68 ust. 6 ustawy z 14 maja 2020 r., termin na wniesienie apelacji jest określony w art. 369 § 1 k.p.c.

Z luką aksjologiczną mamy do czynienia, gdy interpretator uznaje, że w systemie prawnym powinna istnieć jakaś norma, która w rzeczywistości nie istnieje. Innymi słowy, chodzi tutaj o sytuację, w której podmiot dokonujący wykładni dochodzi do wniosku, że celowe byłoby, gdyby obowiązywała norma o określonej treści, podczas gdy normy takiej nie da się wyinterpretować na podstawie prawidłowo zastosowanych metod wykładni.

W ocenie Sądu Najwyższego uzupełnianie luk aksjologicznych w drodze analogii jest niedopuszczalne, gdyż działanie takie byłoby w istocie prawotwórstwem, do czego nie są powołane sądy i co stałoby w sprzeczności z przewidzianą w art. 10 Konstytucji RP zasadą podziału władz. Luki aksjologiczne, a w szczególności luka, na której istnienie powołuje się Sąd Okręgowy, jest w istocie luką

pozorną. Przyjęcie koncepcji luki aksjologicznej osłabiłoby pewność stanowiącego prawa i prowadziłoby do nieusprawiedliwionego rozszerzenia zakresu normy intertemporalnej, której ścisła wykładnia jest wskazana w celu zapewnienia przejrzystości i jednoznaczności norm rządzących biegiem i długością terminów w postępowaniu cywilnym.

Argumentem przemawiającym przeciwko możliwości uzupełnienia za pomocą analogii rzekomej luki aksjologicznej w zakresie terminów, które zgodnie z zasadami ogólnymi rozpoczynają bieg po uchyleniu art. 15zss KoronawirusU, jest także to, że do dyspozycji strony pozostają środki procesowe umożliwiające badanie przyczyn uchybienia terminowi przy uwzględnieniu konkretnych okoliczności. Nie można przyjąć ogólnego założenia, że w stanie epidemii powszechnie przyjęta praktyka sądowa powstrzymywania się z wysyłaniem korespondencji doprowadziła do nagłego uruchomienia masowego obiegu korespondencji po 16 maja 2020 r., a w konsekwencji – do spiętrzenia obowiązków stron i kumulacji terminów. Dostrzegając, że takie sytuacje mogły jednak w szczególnych przypadkach występować i być udziałem niektórych podmiotów postępowania, w tym zwłaszcza podmiotów instytucjonalnych, uzasadnione jest sięgnięcie wówczas do instytucji przywrócenia terminu. Instrument ten pozwala na zbadanie indywidualnej sytuacji konkretnego podmiotu i ocenę, czy uchybienie terminu miało w okolicznościach konkretnego przypadku charakter niezawiniony.

Bieg terminów procesowych

Na mocy art. 1 pkt 14 ustawy z 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw, do KoronawirusU został doda-

ny art. 15zss, który w ustępie 1 stanowił, że w okresie stanu zagrożenia epidemiologicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 bieg terminów procesowych i sądowych w postępowaniach sądowych nie rozpoczynał się, a rozpoczęty ulegał zawieszeniu na ten okres. Artykuł 15zss KoronawirusU został uchylony 16 maja 2020 r. na podstawie art. 46 pkt 20 DziałOstU. Jednocześnie w art. 68 ust. 6 DziałOstU przewidziano rozwiązanie intertemporalne. Zgodnie z nim terminy, których bieg nie rozpoczął się albo uległ wstrzymaniu na podstawie art. 15zss KoronawirusU, rozpoczynają bieg po upływie 7 dni od dnia wejścia w życie ustawy.

W uchwale Sąd Najwyższy orzekł, że art. 68 ust. 6 DziałOstU *expressis verbis* odnosi się wyłącznie do terminów procesowych, których bieg w okresie od 31 marca do 15 maja 2020 r. został wstrzymany lub w ogóle się nie rozpoczął. Sąd Najwyższy nie miał wątpliwości, że poza zakresem normy intertemporalnej wynikającej z tego przepisu pozostawały terminy, które rozpoczęły bieg 16 maja 2020 r. lub później, gdyż odczytanie wyżej opisanych norm przy zastosowaniu dyrektyw wykładni językowej prowadzi do jednoznacznych

PRZECIWKO POSŁUGIWANIU SIĘ NIĄ W PRAKTYCE PODNOSZONE SĄ ZARZUTY NATURY METODOLOGICZNEJ, EMPIRYCZNEJ I ETYCZNEJ, A W SZCZEGÓLNOŚCI JUŻ ZANEGOWANO TEŻĘ, ABY W RAZIE JĘZYKOWEJ JASNOŚCI PRZEPISÓW ZAKAZANA BYŁA MOŻLIWOŚĆ ICH DALSZEJ WYKŁADNI ZA POMOCĄ INNYCH REGUŁ NIŻ GRAMATYCZNE.

wniosków, zaś przepis intertemporalny DziałOstU w zamiarze ustawodawcy niewątpliwie odnosił się wyłącznie do tych terminów, które uprzednio były objęte hipotezą art. 15zszs KoronawirusU⁷.

Choć nie można nie zgodzić się z Sądem Najwyższym, że omawiane regulacje wydają się jasne w świetle wykładni językowej, to jednak należy zadać pytanie, czy mając na względzie sposób uchwalania przepisów covidowych, pośpiech we wprowadzanych zmianach oraz rażąco niską jakość stanowionego przez ustawodawcę prawa, nie należałoby się w tejże sytuacji odwołać do innych rodzajów wykładni, jak choćby wykładni funkcjonalnej.

WYDAJE SIĘ BOWIEM SŁUSZNY
POGLĄD, IŻ REGULACJA
INTERTEMPORALNA DZIAŁOŚLU
ZAWIERA LUKĘ AKSJOLOGICZNĄ,
CO USPRAWIEDLIWIA
KORZYSTANIE Z ANALOGII.

Jednoznaczne pod względem słownym brzmienie przepisu nie stanowi podstawy do zakończenia procesu jego wykładni, zaś zasada *clara non sunt interpretanda* została współcześnie uznana za zupełnie nieadekwatną dyrektywę interpretacyjną⁸. Przeciwno postępowaniu się nią w praktyce podnoszone są zarzuty natury metodologicznej, empirycznej i etycznej, a w szczególności już zanegowano tezę, aby w razie językowej jasności przepisów zakazana była możliwość ich dalszej wykładni za pomocą innych reguł niż gramatyczne⁹. Przyjęcie takiej postawy prowadzi bowiem do osłabienia zaufania do wymiaru sprawiedliwości i państwa, ponieważ zamyka możliwość rozważenia argu-

mentów pozwalających na podważenie wyników wykładni gramatycznej ze względu na ich kolizję z wartościami, których realizacji prawo powinno służyć¹⁰. Bezsporny wydaje się pogląd, że interpretacja przepisów nie może zostać ograniczona jedynie do ich jednoznacznego brzmienia, w związku z czym każdorazowo powstaje konieczność zweryfikowania treści tych przepisów także w świetle funkcjonalnych reguł wykładni (*omnia sunt interpretanda*)¹¹. Tym samym, wykładnia przepisów nie powinna zostać ograniczona jedynie do ich treści ustalonej na podstawie reguł językowych, a wymagałaby zweryfikowania w świetle zasad wykładni funkcjonalnej.

Sąd Okręgowy w Poznaniu słusznie zauważył, że termin rozpoczęty przed ustaniem mocy obowiązującej art. 15zszs ust. 1 KoronawirusU (np. 15 maja 2020 r.), ze względu na przesunięcie jego początku o 7 dni na mocy art. 68 ust. 6 DziałOstU, upływał później aniżeli termin, którego bieg rozpoczął się tuż po uchyleniu stanu wstrzymania biegu terminów. W ocenie Sądu Okręgowego w Poznaniu brak jest podstaw do różnicowania zasad biegu terminów przed uchyleniem i po uchyleniu art. 15zszs KoronawirusU, co uzasadnia zastosowanie art. 68 ust. 6 DziałOstU w drodze analogii także do terminów, które zgodnie z zasadami ogólnymi rozpoczynają swój bieg po uchyleniu tego przepisu. Wydaje się bowiem słuszny pogląd, iż regulacja intertemporalna DziałOstU zawiera lukę aksjologiczną, co usprawiedliwia korzystanie z analogii.

Sąd Okręgowy w Poznaniu zauważył także, że w wielu sądach w okresie do 16 maja 2020 r. przyjęto praktykę powstrzymywania się z wysyłaniem korespondencji, co odnosiło się także do realiów sprawy będącej przedmiotem pytania do Sądu Najwyższego. Nagłe uruchomienie masowego obiegu korespondencji po tej dacie postawiło w szczególnie niekorzystnej sytuacji podmioty, które – tak jak powód w tejże sprawie – uczestniczyły

jednocześnie w wielu postępowaniach sądowych, gdyż doprowadziło to do spiętrzenia obowiązków i kumulacji terminów w tym samym czasie.

Na marginesie należy wskazać, że samo liczenie terminów budziło olbrzymie wątpliwości i niejasności. Pojawiły się bowiem różne poglądy, od jakiego dnia biegą na nowo terminy. Jak zauważono w doktrynie: „Ustawa weszła w życie w dniu 16 maja 2020 r., zatem 7 dni od tego dnia upłynęło z dniem 23 maja 2020 r. Oznacza to, że terminy zaczęły biec w dniu 24 maja 2020 r. Wynika to nie tylko z art. 57 § 1 oraz art. 111 § 2 k.c. w zw. z art. 110 k.c. (co do zastosowania których pojawiają się jednak wątpliwości związane z zakwalifikowaniem wejścia w życie ustawy jako zdarzenia w rozumieniu art. 57 § 1 k.p.a. oraz art. 111 § 2 k.c.), lecz przede wszystkim z literalnego brzmienia komentowanego przepisu. Jeżeli bowiem od określonego

dnia upłynąć miało 7 dni, to zgodnie z regułami języka polskiego 7 dni należy liczyć od zakończenia tego określonego dnia, a nie od jego początku. Można się spotkać także z innym poglądem, tj. że terminy zaczęły biec już 23 maja 2020 r., czyli po upływie 7 dni od momentu wejścia w życie ustawy (a nie od dnia wejścia w życie ustawy). Między innymi Ministerstwo Sprawiedliwości – wbrew literalnemu brzmieniu przepisu – stanęło na stanowisku, że bieg terminów rozpoczyna się już 23 maja 2020 r.¹² Jednak w ocenie autorki jest to pogląd niesłuszny z wyżej wskazanych względów. Na pewno jednak, w związku z powyższymi wątpliwościami, strona czy uczestnik postępowania nie powinien ponieść negatywnych konsekwencji obliczenia terminu od 2 maja 2020 r. Można spotkać się także z poglądem oczywiście niesłusznym, iż terminy zaczęły biec dopiero 2 maja 2020 r., a to z uwagi na to, że dzień 24 maja

przypadał na niedzielę. Nie ma jednak żadnych podstaw do przyjęcia, iż termin nie może rozpocząć swojego biegu w dzień ustawowo wolny od pracy. Zgodnie z art. 57 § 1 k.p.a. oraz art. 115 k.c. termin do wykonania czynności nie może jedynie zakończyć się, czyli upłynąć w dzień uznany ustawowo za wolny od pracy lub sobotę i to jedynie w takim przypadku termin upływa następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy ani sobotą. Oczywiście zatem, siłą rzeczy, terminy 7-dniowe lub 14-dniowe, które rozpoczęły bieg 24 maja 2020 r. upłynęły w odpowiedni poniedziałek: 1 czerwca lub 8 czerwca 2020 r.¹³.

Wracając do meritum rozważań uznać należy, że omawiane regulacje zawierały niedociągnięcia legislacyjne. Powyższe tym bardziej pozwalałoby na zastosowanie reguły innego rodzaju wykładni aniżeli wykładni językowej, jak np. wykładnia funkcjonalna. W analizowanej uchwale Sąd Najwyższy

przyjął, iż podstawą odczytania treści normy prawnej powinno być językowe znaczenie przepisów. Jeżeli wyniki wykładni językowej i systemowej prowadzą do jednoznacznego wniosku, niedopuszczalna jest weryfikacja ich rezultatu za pomocą wykładni funkcjonalnej. Z poglądem takim trudno się jednak zgodzić.

W doktrynie dostrzeżono, że ustalony przez zasadę pierwszeństwa wykładni językowej porządek preferencji jest jedynie porządkiem *prima facie*, a nie porządkiem absolutnym, co znaczy, że w wyjątkowych sytuacjach, z ważnych powodów można odstąpić nawet od jasnego i oczywistego sensu językowego przepisu i oprzeć się na wykładni systemowej lub funkcjonalnej¹⁴. Potwierdził to Trybunał Konstytucyjny, który zauważył, że wprawdzie interpretator powinien „trzymać” się sensu językowego, to nie oznacza to jednak, że granica wykładni, jaką stanowiąc może

Fot. stock.adobe

językowe znaczenie tekstu, jest granicą bezwzględna¹⁵. „Każdy przepis prawa podlega wykładni i każdy należy interpretować, gdyż nawet przepis pozornie jasny i wyrażony „wprost” może być niejednoznaczny w świetle całego systemu prawa. Chodzi tylko o to, aby kierować się ogólnie przyjętymi regułami wykładni prawniczej. Wykładnia językowa, chociaż niewątpliwie jest podstawowa (dyrektywy wykładni językowej stanowią pierwszy etap wykładni tekstu prawnego; zmierzają do ustalenia znaczenia tekstu prawnego poprzez odwoływanie się interpretatora do przesłanek, które tworzą kontekst językowy występowania określonych terminów zwrotów czy wyrażeń w języku prawnym), nie może być wyłączną podstawą dekodowania normy z przepisu prawa. Odrzucić należy taki wniosek płynący z wykładni językowej, który prowadzi do konkluzji absurdalnych bądź jest niezgodny z zasadą celowości lub z systemem prawa”¹⁶.

W przywołanym powyżej orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego słusznie zwrócono uwagę na kwestię celowości danej normy prawnej. W uchwale Sądu Najwyższego, III CZP 103/20, zabrakło właśnie takiej refleksji, co do sytuacji, w której dane przepisy wchodziły w życie. Sąd Najwyższy całkowicie pominął kwestie z celowością wprowadzenia danych rozwiązań prawnych.

Orzecznictwo Sądu Najwyższego wielokrotnie przełamywało znaczenie literalne danej normy prawnej; tytułem przykładu wskazać można choćby na interpretację art. 299 k.s.h.¹⁷ Za objęciem normą art. 299 k.s.h. likwidatorów opowiedział się Sąd Najwyższy w uchwale z 28 stycznia 2010 r., III CZP 91/09, OSNC 2010, Nr 6, poz. 85, oraz w uchwale z 28 lutego 2008 r., III CZP 143/07, OSNC 2009, Nr 3, poz. 38. Tym samym, przed 1 stycznia 2016 r., a więc przed wejściem w życie art. 299¹ k.s.h., który rozszerzył zakres podmiotowy osób odpowiedzialnych za zobowiązania spółki z ograniczoną odpowie-

”
ZGODZIĆ SIĘ NALEŻY
Z POGŁĄDEM WYRAŻANYM
W JUDYKATURZE,
IŻ PRZEDSTAWIENIU
I ROZSTRZYGNIECIU
POSTAWIONEGO ZAGADNIENIA
NIE PRZECIWDZIAŁA TO, ŻE JEGO
PRZEDMIOTEM SĄ PRZEPISY
EPIZODYCZNE, KTÓRYCH
MOŻLIWOŚĆ STOSOWANIA
JEST KRÓTKOTRWAŁA.

dzialnością o likwidatorów, wbrew jego literalnemu brzmieniu, Sąd Najwyższy uznawał, że norma ta obejmuje swoim zasięgiem także likwidatorów.

Podjęcie uchwały a przepisy związane ze stanem epidemii

Zgodzić się należy z poglądem wyrażanym w judykaturze, iż przedstawieniu i rozstrzygnięciu postawionego zagadnienia nie przeciwdziała to, że jego przedmiotem są przepisy epizodyczne, których możliwość stosowania jest krótkotrwała¹⁸. Warto zauważyć, że w okresie stanu epidemii (stanu zagrożenia epidemicznego) ogłoszonego z powodu COVID-19 prawodawca nieustannie modyfikuje regulacje, które mają normować życie społeczne w tym okresie, nie wykluczając z tego dziedziny postępowań sądowych. Dla stabilności systemu prawnego jest wobec tego nadal ważne, aby mimo nadzwyczajnej sytuacji poziom legislacji odpowiadał standardom państwa prawa, w tym zwłaszcza nie naruszał zaufania do państwa i prawa, które jest przez nie stanowione, w szczególności gdy tryb jego tworzenia ulega skróceniu,

zaś wyznacznikiem tych standardów powinno być orzecznictwo sądowe, które zajmuje się badaniem treści ustanowionych przepisów w konkretnych przypadkach i musi uwzględniać całą ich dynamikę¹⁹. „Rola sądów w sytuacji rozchwiania legislacyjnego powinno być stanie na straży aksjologicznej spójności systemu prawa, a w dziedzinie postępowań sądowych dążenie do zapewnienia maksymalnej rzetelności i uczciwości ich przebiegu. Można wobec tego przyjąć, że rozstrzygnięcie przedstawionego zagadnienia prawnego w równej mierze będzie miało także istotne znaczenie na przyszłość”²⁰.

Słusznie zauważono w piśmiennictwie, iż mimo istotnych zmian dokonanych przez nowelizację ustawy procesowej z 4 lipca 2019 r. nie wydaje się zasadne odstępianie od dotychczasowych, ugruntowanych w praktyce reguł przedstawiania Sądowi Najwyższemu zagadnień prawnych, o których mowa w art. 390 § 1 k.p.c., i powinny być one jednolite, niezależnie od tego, czy zagadnienie powstanie przy rozpoznaniu apelacji czy innego środka zaskarżenia (zażalenia albo skargi na orzeczenie referendarza sądowego)²¹. „Po pierwsze, postanowienie o przedstawieniu zagadnienia prawnego powinno być wydane na rozprawie, chyba że środek zaskarżenia, przy rozpoznawaniu którego zagadnienie to powstało, zgodnie z przepisami rozpoznawany jest na posiedzeniu niejawnym. Po drugie, postanowienie w przedmiocie przedstawienia zagadnienia prawnego powinno być co do zasady wydane w takim składzie, w jakim sąd rozpoznawał środek zaskarżenia, przy którego rozpoznawaniu pojawiło się zagadnienie prawne”²². Słusznie podkreśla M. Dziurda, że na sposób przedstawiania Sądowi Najwyższemu zagadnień prawnych, o których mowa w art. 390 § 1 k.p.c., decydujący wpływ mają przepisy epizodyczne związane z epidemią COVID-19 – art. 15zszs¹ pkt 3 KoronairusU (rozszerzający zakres rozpoznawania środków zaskarżenia na posie-

dzeniu niejawnym) oraz art. 15zszs¹ pkt 4 KoronairusU (przejściowo wyłączający zasadę rozpoznawania apelacji i zażaleń w składzie trzech sędziów), co oznacza, że w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 (oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich) postanowienia o przedstawieniu zagadnienia prawnego na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. będą co do zasady wydawane w składzie jednego sędziego i z reguły na posiedzeniu niejawnym²³.

Podsumowanie

W analizowanym judykacie Sąd Najwyższy stwierdził, że jeżeli bieg terminu zgodnie z zasadami ogólnymi rozpoczął się po uchyleniu regulacji zawieszającej bieg terminów w postępowaniu cywilnym w związku z pandemią, nie stosuje się do niego regulacji odraczającej rozpoczęcie lub wznowienie biegu terminów na okres 7 dni. Podejmując takie rozstrzygnięcie Sąd Najwyższy oparł się na wykładni językowej ocenianych przepisów. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego może jednak budzić uzasadnione wątpliwości. Bardzo zasądny wydaje się być pogląd Sądu

Fot. stock.adobe

pytającego, który podkreślał, iż z uwagi na zasadę równego traktowania stron, należałoby przyjąć możliwość analogicznego stosowania art. 68 ust. 6 DziałOstU do terminów, których początek przypadł w okresie od 16 maja 2020 r. do 23 maja 2020 r. Zastosowanie odmiennej wykładni rodzi bowiem zastrzeżenia co do jej zgodności z zasadą prawa do sądu, której źródło stanowi art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, a której elementem składowym jest standard rzetelnego ukształtowania postępowania sądowego oznaczający, że mechanizmy obowiązujące w postępowaniach toczących się przed sądem powinny być przewidywalne dla stron oraz mieć spójność i wewnętrzną logikę, a także stwarzać możliwość przystosowania się do nowego prawa w razie zmiany przepisów. W wyroku z 26 lutego 2008 r. Trybunał Konstytucyjny wprost podkreślił, że sprawiedliwość proceduralna należy do istoty konstytucyjnego prawa do sądu, ponieważ prawo do sądu, bez zachowania standardu rzetelności postępowania, byłoby prawem fasadowym²⁴. Sprawiedliwe rozpatrzenie sprawy jest urzeczywistnione w postępowaniu odpowiadającym wymaganiom rzetelnego procesu sądowego, wobec czego jego realizacja jest uwarunkowana takim legislacyjnym ukształtowaniem tego procesu i takim praktycznym stosowaniem składających się nań norm prawnych, aby te wymagania były dochowane²⁵.

W konsekwencji należałoby przyjąć, że regulacja intertemporalna DziałOstU zawiera w tym zakresie lukę aksjologiczną, a co za tym idzie – że art. 68 ust. 6 DziałOstU powinien być stosowany *per analogiam* także do terminów, których początek przypadł po 16 maja 2020 r. i przed 23 maja 2020 r.

Przypisy końcowe

¹ Dalej jako: KoronawirusU.

² Dalej jako: DziałOstU.

³ Dalej jako: k.p.c.

⁴ Zob. np. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 28 czerwca 2000 r., K 25/99, OTK 2000, Nr 5, poz. 141; wyroki Sądu Najwyższego z 8 maja 1998 r., I CKN 664/97, OSNC 1999, Nr 1, poz. 7, i z 17 maja 2000 r., II KZP 7/00, OSNKW 2000, nr 5–6, poz. 51, a także uchwała Sądu Najwyższego z 14 lipca 2006 r., III CZP 53/06.

⁵ Zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 28 czerwca 2000 r., K 25/99, OTK 2000, Nr 5, poz. 141.

⁶ L. Morawski, *Zasady wykładni prawa*, Toruń 2010, s. 86

⁷ Uchwała Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2021 r., III CZP 103/20, LEX.

⁸ M. Zieliński, *Clara non sunt interpretanda – mity i rzeczywistość*, „Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego” 2012, nr 6, s. 16.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ K. Markiewicz, *Wpływ regulacji „covidowych” na zasadę niezmienności (stabilności) oraz kolegialność składów sądów odwoławczych*, „Polski Proces Cywilny” 2022, nr 1, s. 51.

¹¹ *Ibidem*.

¹² <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/bezpieczne-przywracanie-normalnej-pracy-sadow-tarcza-antykryzysowa-30-zaczyna-obowiazowac>; dostęp: 6 maja 2022 r.

¹³ A. Mordasewicz, B. Szczepkowska [w:] K. Szmid, *Komentarz do art. 68 DziałOstU*, Warszawa 2020, Nb 2.

¹⁴ L. Morawski, *Wykładnia w orzecznictwie sądów. Komentarz*, Toruń 2002, s. 83 i n.

¹⁵ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 28 czerwca 2000 r., K 25/99, Dz.U. 2000 Nr 53 poz. 648.

¹⁶ *Ibidem*.

¹⁷ Ustawa z 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych, t.j. Dz.U. 2020 poz. 1526 z późn. zm.

¹⁸ Postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach z 21 października 2021 r., IV Ca 311/21, LEX.

¹⁹ *Ibidem*.

²⁰ *Ibidem*.

²¹ M. Dziurda, *Przedstawianie zagadnień prawnych na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. w czasach epidemii i nowelizacji*, „Przegląd Sądowy” 2021, nr 11–12, s. 41.

²² *Ibidem*.

²³ *Ibidem*, s. 42.

²⁴ Wyrok TK z 26 lutego 2008 r., SK 89/06, OTK-A 2008, nr 1, poz. 7.

²⁵ A. Góra-Błaszczkowska, *Rzetelne postępowanie przed sądem według Trybunału Konstytucyjnego* [w:] Jus et Remedium. *Księga Jubileuszowa Profesora Mieczysława Sawczuka*, red. A. Jakubecki, J. Strzępka, Warszawa 2010, s. 185.

Już w sklepie Currenda!

www.sklep.currenda.pl

Odpowiedzialność dyscyplinarna komornika sądowego

Mariusz Nawrocki

PRACTICA

 CURRENDA

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Już w sklepie Currenda!
www.sklep.currenda.pl

Zawieszenie postępowania egzekucyjnego

Aleksandra Klich

PRACTICA

 CURRENDA

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Problematyka badania przedawnienia roszczenia w świetle art. 804 § 2 k.p.c.

MONIKA GED
radca prawny

Celem niniejszej publikacji jest zwrócenie uwagi na praktyczne aspekty badania przez organ egzekucyjny upływu terminu przedawnienia roszczenia zgłoszonego przez wierzyciela do egzekucji. Jak zostanie wykazane poniżej, zastosowanie obowiązujących przepisów wiąże się z koniecznością zwrócenia uwagi na wiele aspektów, które często okazują się dyskusyjne.

Wstęp

Sądowe postępowanie egzekucyjne jest częścią szeroko rozumianego postępowania cywilnego. Odgrywa ono szczególną rolę w systemie prawa, ponieważ na tym etapie dochodzi do realnego wykonania obowiązku stwierdzonego w tytule egzekucyjnym. Prawo do wykonania orzeczenia sądowego stanowi jeden z podstawowych elementów prawa do sądu. Do niedawna przyjmowano, że badanie kwestii przedawnienia należy do wyłącznych kompetencji sądu. Jednak w wyniku ostatnich zmian ustawodawczych doszło do wyłomu w „pojmowaniu” uprawnień organów egzekucyjnych. Ustawodawca zdecydował się bowiem na obciążenie ich również obowiązkiem badania kwestii przedawnienia roszczeń zgłoszonych do egzekucji. Zmiany te zostały negatywnie ocenione przez przedstawicieli nauki¹. Pomimo krytyki ustawodawca nie zdecydował się na zmianę przepisów poprzez przywrócenie poprzedniego stanu prawnego. Natomiast jednostkowe propozycje „złagodzenia” restrykcji wywołanych nowelizacją nie zostały uchwalone². Zresztą ich wejście w życie nie zmieniłoby w sposób radykalny aktualnych rozwiązań, których obowiązywanie zasadnie jest kwestionowane. Pomimo niezgodności wskazanych regulacji z celem i funkcjami sądowego postępowania egzekucyjnego, organy egzekucyjne stosują przepisy regulujące ich obowiązki związane z badaniem upływu przedawnienia roszczeń.

Podstawa prawna obowiązku badania upływu terminu przedawnienia

Podstawowym przepisem odnoszącym się do badania przedawnienia roszczenia na etapie wszczęcia sądowego postępowania egzekucyjnego jest art. 804 § 2 k.p.c. Został on dodany do Kodeksu postępowania cywilnego³ na mocy art. 1 pkt 227 ustawy z 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks po-

”
ANALIZUJĄC WYMAGANIA
Z OBU PRZYWOŁANYCH
PRZEPISÓW, NALEŻY
WSKAZAĆ, ŻE OBOWIĄZEK
ORGANU EGZEKUCYJNEGO
SPROWADZA SIĘ PRZED
WSZYSTKIM DO BADANIA TREŚCI
TYTUŁU WYKONAWCZEGO
W POSZUKIWANIU
ODPOWIEDZI NA PYTANIE,
CZY ROSZCZENIE NIM OBJĘTE
ULEGŁO PRZEDAWNINIENIU.

stępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw⁴ i obowiązuje od 21 sierpnia 2019 r. Dokonane wskazaną ustawą zmiany w procedurze cywilnej odnoszące się do badania przedawnienia objęły nie tylko właściwe postępowanie egzekucyjne, ale również postępowanie klauzulowe (por. art. 782¹ k.p.c.). Nowelizacja w ocenie ustawodawcy miała dopełnić zmiany przeprowadzone nowelizacją z 2018 r.⁵ w przepisach prawa cywilnego materialnego, sprowadzające się przede wszystkim do skrócenia terminów przedawnienia (art. 117–125 k.c.).

W myśl art. 804 § 2 k.p.c., jeżeli z treści tytułu wykonawczego wynika, że termin przedawnienia dochodzonego roszczenia upłynął, a wierzyciel nie przedłożył dokumentu, o którym mowa w art. 797 § 1¹ k.p.c., organ egzekucyjny odmawia wszczęcia egzekucji. Dokumentem wymienionym we wskazanym przepisie poprzez odwołanie do art. 797 § 1¹ k.p.c. jest dokument, z którego wynika, że doszło do przerwania biegu przedawnienia. Wierzyciel powinien go przedłożyć organowi egzekucyjnemu, jeżeli z treści tytułu wykonawczego dołączonego

do wniosku o wszczęcie egzekucji wynika, że termin przedawnienia dochodzonego roszczenia upłynął.

Analizując wymagania z obu przywołanych przepisów, należy wskazać, że obowiązek organu egzekucyjnego sprowadza się przede wszystkim do badania treści tytułu wykonawczego w poszukiwaniu odpowiedzi na pytanie, czy roszczenie nim objęte uległo przedawnieniu. W dalszej kolejności, tj. w przypadku uznania, że treść tytułu wykonawczego wskazuje na upływ terminu przedawnienia roszczenia, należy ustalić, czy wierzyciel przedłożył dokument, z którego wynika, że doszło do przerwania biegu przedawnienia. Prawidłowe wykonanie obowiązków przez organ egzekucyjny należy jednak poprzedzić wyjaśnieniem kilku kwestii wątpliwych związanych ze stosowaniem omawianej regulacji. Punktem wyjścia dla rozważań nad problematyką badania przedawnienia na etapie postępowania egzekucyjnego należy uczynić omówienie pod-

stawowych zagadnień odnoszących się do przedawnienia z punktu widzenia norm materialnoprawnych.

Przedawnienie roszczeń

Instytucja przedawnienia roszczeń odgrywa doniosłą rolę w prawie cywilnym materialnym. Jednak również w postępowaniu cywilnym niezbędne jest przestrzeganie regulacji materialnoprawnych odnoszących się do przedawnienia. W rozważaniach nad tytułowym zagadnieniem nie można pominąć przybliżenia podstawowych norm wyznaczających podstawy tej instytucji. Prawidłowe stosowanie przepisów o przedawnieniu w szeroko pojmowanym postępowaniu cywilnym (w tym sądowym postępowaniu egzekucyjnym) wymaga wszakże prawidłowego stosowania przepisów podstawowych dla tej instytucji.

Zasadnicze regulacje odnoszące się do instytucji przedawnienia roszczeń znajdują

Fot. Canva independenz

się w art. 117–125 k.c. Przedawnienie w rozumieniu wymienionych przepisów odnosi się do roszczeń, a ściślej – do roszczeń majątkowych. Zgodnie bowiem z art. 117 § 1 k.c. – z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych – przedawnieniu ulegają roszczenia majątkowe.

” ROSZCZENIE DOCHODZONE PRZED SĄDEM MOŻE MIEĆ CHARAKTER MAJĄTKOWY ALBO NIEMAJĄTKOWY.

Według P. Machnikowskiego „roszczeniem jest uprawnienie polegające na możliwości domagania się od indywidualnie określonej osoby (lub grupy indywidualnie określonych osób) jakiegoś zachowania się”⁶. Roszczenie dochodzone przed sądem może mieć charakter majątkowy albo niemajątkowy⁷. O majątkowym bądź niemajątkowym charakterze roszczenia przesądza jego treść oraz podstawa faktyczna określająca dobro tym roszczeniem chronione⁸. Tym samym o zaklasyfikowaniu danego roszczenia jako majątkowego decyduje ściśle powiązanie zasadniczego przedmiotu rozstrzygnięcia z mieniem powoda – bezpośredni wpływ rozstrzygnięcia na stan mienia powoda lub bezpieczeństwo tego mienia⁹. Do roszczeń niemajątkowych zalicza zaś się te, które zmierzają do ochrony praw niemajątkowych (ich przedmiotem nie są dobra materialne).

Przedmiotem przedawnienia w rozumieniu art. 117 k.c. są roszczenia w znaczeniu materialnoprawnym¹⁰. Z tego względu z zakresu zastosowania przepisów o przedawnieniu wyłączono m.in. roszczenia procesowe (np. roszczenie o ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa)¹¹ oraz roszczenia niemajątkowe¹². Badając

zatem bieg terminu przedawnienia, należy wiedzieć z jakim rodzajem roszczenia mamy do czynienia oraz jaki termin przedawnienia przewidział dla niego ustawodawca. Istotne jest również ustalenie, czy dane roszczenie w ogóle ulega przedawnieniu. W art. 117 § 1 k.c. ustawodawca zastrzegł bowiem, że roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej. W tym zakresie należy mieć na względzie przede wszystkim przepisy, które wskazują wprost, że dane roszczenie nie ulega przedawnieniu (np. art. 223 § 1 k.c.¹³).

„Istnienie roszczenia jest więc konsekwencją nałożenia przez normę prawną na konkretnego adresata lub grupę adresatów obowiązku jakiegoś postępowania względem innej osoby (działania lub zaniechania odnoszącego się do spraw czy interesów danej osoby)”¹⁴. Roszczeń opisanych powyżej nie można utożsamiać z dokonaniem w części trzeciej Kodeksu postępowania cywilnego podziałem świadczeń podlegających egzekucji na świadczenia pieniężne i niepieniężne. Często jednak w praktyce można spotkać się z używaniem pojęć „roszczenie” oraz „świadczenie” naprzemiennie, w szczególności w odniesieniu do sądowego postępowania egzekucyjnego. Świadczeniem jest określony w tytule egzekucyjnym obowiązek dłużnika. Wskazanie świadczenia, które ma być spełnione, stanowi jeden z obligatoryjnych elementów tytułu egzekucyjnego¹⁵. Roszczenie wierzyciela skierowane jest przeciwko dłużnikowi, to wierzyciel dochodzi owego roszczenia od dłużnika¹⁶. Natomiast dłużnik spełnia to roszczenie poprzez świadczenie (pieniężne lub niepieniężne). Podział świadczeń na pieniężne i niepieniężne determinuje wykształcony w przepisach kodeksowych podział egzekucji na egzekucję świadczeń pieniężnych oraz egzekucję świadczeń niepieniężnych. Należy jednak mieć na uwadze, że instytucja przedawnienia odnosi się do roszczenia wierzyciela, a nie do świadczenia, które

zobowiązany jest spełnić dłużnik. W konsekwencji upływ terminu przedawnienia prowadzi do niemożności dochodzenia przez wierzyciela jego roszczenia, a nie do niemożności świadczenia przez dłużnika.

Upływ przedawnienia powoduje, że mamy do czynienia z tzw. zobowiązaniem naturalnym. Zobowiązany nie ma już obowiązku świadczenia, jednak spełnione świadczenie nie podlega zwrotowi jako świadczenie nienależne (art. 411 pkt 3 k.c.)¹⁷. Natomiast zgodnie z ogólną regułą wyrażoną w art. 117 § 2 k.c. zobowiązany może uchylić się od spełnienia świadczenia poprzez podniesienie przed sądem zarzutu przedawnienia, chyba że zrzekł się on korzystania z zarzutu przedawnienia. Na zasadzie wyjątku, po upływie terminu przedawnienia nie można domagać się spełnienia świadczenia przysługującego przeciwko konsumentowi (art. 117 § 2¹ k.c.). Oznacza to, że w postępowaniu procesowym sąd bada upływ terminu przedawnienia wyłącznie na zarzut pozwanego. Natomiast w postępowaniu przeciwko konsumentowi badanie przedawnienia następuje z urzędu bez konieczności podnoszenia zarzutu przedawnienia przez pozwanego będącego konsumentem¹⁸.

Zakres badania organu egzekucyjnego

Pierwszym zagadnieniem podlegającym analizie jest ustalenie, czy obowiązek organu

egzekucyjnego z art. 804 § 2 k.p.c. odnosi się do wszystkich tytułów wykonawczych podlegających wykonaniu w postępowaniu egzekucyjnym.

Zakres kompetencji organów egzekucyjnych, dotyczących badania przedawnienia, należy oceniać w świetle przepisów prawa cywilnego materialnego. Ustawodawca w art. 804 § 2 k.p.c. nie ograniczył obowiązku organów egzekucyjnych wyłącznie do określonego rodzaju roszczeń objętych tytułem wykonawczym (np. roszczeń przeciwko konsumentom). Natomiast w obecnym stanie prawnym sąd bada przedawnienie wyłącznie na zarzut, a jedynie wyjątkowo – w sprawach przeciwko konsumentom – z urzędu (art. 117 § 2 i 2¹ k.c.).

USTAWODAWCA W ART. 804 § 2 K.P.C. W SPOSÓB GENERALNY USTANOWIŁ OBOWIĄZEK ORGANU EGZEKUCYJNEGO BADANIA PRZEDAWNIEŃ.

W literaturze wskazuje się, że obowiązek badania z urzędu przez organ egzekucyjny przed wszczęciem egzekucji kwestii przedawnienia roszczenia, ogranicza się wyłącznie do roszczenia przedsiębiorcy przeciwko konsumentowi (art. 117 § 2¹ k.c.). Zwolennicy tego rozwiązania wskazują, że przyjęcie odmiennego stanowiska prowadziłyby do wprowadzenia w sposób niezależny i sprzeczny z przepisami prawa cywilnego materialnego oceny z urzędu przedawnienia roszczenia¹⁹. Artykuł 804 § 2 k.p.c. jest w istocie niespójny z przepisami prawa materialnego cywilnego (w szczególności art. 117 § 2 i 2¹ k.c.), na co zwrócono uwagę w doktrynie²⁰. Ustawodawca w art. 804 § 2 k.p.c. w sposób generalny ustanowił obowiązek

organu egzekucyjnego badania przedawnienia. Oznacza to, że obowiązek określony we wskazanym przepisie odnosi się do wszystkich roszczeń zgłoszonych przez wierzyciela ulegających przedawnieniu²¹. Nie ograniczył go do określonej kategorii roszczeń, tak jak ma to miejsce w przepisach materialnoprawnych. Należy zatem uznać, że wbrew zasadom ukształtowanym w obszarze prawa materialnego, kompetencje organu egzekucyjnego ukształtowano znacznie szerszej niż uprawnienia sądu w postępowaniu rozpoznawczym. Takie podejście burzy dotychczasowe konstrukcje prawne, w ramach których to sąd posiadał uprawnienia szersze od organu egzekucyjnego. W tym przypadku mamy jednak do czynienia z zaburzeniami w obszarze kompetencyjnym. Podobnie jest w postępowaniu klauzulowym, w którym sąd, rozpoznając wniosek o nadanie klauzuli wykonalności, odmawia jej nadania, jeżeli z okoliczności sprawy i treści tytułu egzekucyjnego wynika, że objęte tytułem wykonawczym roszczenie uległo przedawnieniu, chyba że wierzyciel przedstawi dokument, z którego wynika, że doszło do przerwania biegu terminu przedawnienia roszczenia. Również w tym przypadku ustawodawca nie ograniczył obo-

wiązku sądu do roszczeń przeciwko konsumentom. Należy zatem przyjąć, że obowiązek organu egzekucyjnego określony w art. 804 § 2 k.p.c. odnosi się badania treści wszystkich tytułów wykonawczych złożonych przez wierzycieli, pomimo jego sprzeczności z normami materialnoprawnymi o charakterze generalnym.

Zakres czasowy badania przedawnienia

Przedawnienie jest instytucją prawa materialnego, natomiast do przerwania jego biegu dochodzi zasadniczo przez czynności procesowe²². Prawidłowe stosowanie art. 804 § 2 k.p.c. wymaga ustalenia zakresu czasowego badania przedawnienia przez organ egzekucyjny. Ramy te wyznacza przede wszystkim treść art. 804 § 1 k.p.c. Zgodnie z nim organ egzekucyjny nie jest uprawniony do badania zasadności ani wymagalności obowiązku wynikającego z tytułu wykonawczego. Przytoczony przepis wyznacza nie tylko ramy omawianego obowiązku, stanowi również główne założenie konstrukcyjne sądowego postępowania egzekucyjnego. Organ egzekucyjny nie posiada bowiem kompetencji do podważania w jakikolwiek sposób

treści tytułu wykonawczego, na podstawie którego wszczęto egzekucję. Zatem kompetencje organu egzekucyjnego nie mogą wkraczać w sferę merytorycznego rozpoznania roszczenia przez sąd (postępowania rozpoznawczego).

W procesie badania przeprowadzonego przez organ egzekucyjny decydujące znaczenie ma ustalenie początku biegu terminu przedawnienia²³. Zarówno w orzecznictwie, jak i w doktrynie dominuje pogląd, że wniosek o nadanie klauzuli wykonalności przerywa bieg terminu przedawnienia²⁴. Takie stanowisko jest zbieżne z fundamentalnym założeniem, zgodnie z którym termin przedawnienia nie może biec, jeżeli uprawniony nie ma możliwości realizowania roszczenia²⁵. Termin ten zaczyna biec na nowo z chwilą nadania tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności (uwzględnienie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności)²⁶. Postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności jest bowiem skuteczne z chwilą jego wydania (art. 360 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.)²⁷. Trafnie również wskazuje J. Misztal-Konecka²⁸, że postulat powiązania rozpoczęcia ponownego biegu terminu przedawnienia z doręczeniem dłużnikowi tytułu wykonawczego nie znajduje uzasadnienia w przepisach prawa²⁹.

W doktrynie przyjmuje się, że organ egzekucyjny jest uprawniony do badania, czy doszło do przedawnienia roszczenia w okresie pomiędzy prawomocnym zakończeniem postępowania klauzulowego i złożeniem wniosku o wszczęcie egzekucji³⁰. Powyższego stwierdzenia nie należy jednak uznawać za trafne. Specyfika postępowania klauzulowego polega bowiem na tym, że początek terminu do zaskarżenia postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności jest różny dla każdej ze stron tego postępowania. Dla wierzyciela termin do zaskarżenia postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności biegnie od dnia wydania mu tytułu wykonawczego lub zawiadomienia go o utworzeniu tytułu wykonaw-

”
W DOKTRYNIE PRZYJMUJE SIĘ, ŻE ORGAN EGZEKUCYJNY JEST UPRAWNIONY DO BADANIA, CZY DOSZŁO DO PRZEDAWNIEŃA ROSZCZENIA W OKRESIE POMIĘDZY PRAWOMOCNYM ZAKOŃCZENIEM POSTĘPOWANIA KLAUZULOWEGO I ZŁOŻENIEM WNIOSKU O WSZCZĘCIE EGZEKUCJI.

czego w systemie teleinformatycznym albo od dnia ogłoszenia postanowienia odmownego, a gdy ogłoszenia nie było – od dnia doręczenia tego postanowienia (art. 795 § 2 zd. 1 k.p.c.). Natomiast dla dłużnika termin ten biegnie od dnia doręczenia mu zawiadomienia o wszczęciu egzekucji (art. 795 § 2 zd. 2 k.p.c.). W razie zgłoszenia wniosku, o którym mowa w art. 794² § 2 lub 3 k.p.c., termin ten biegnie od dnia doręczenia stronie uzasadnienia postanowienia albo postanowienia z uzasadnieniem. Jak wynika z przytoczonego przepisu, każda ze stron może w innym czasie zaskarżyć postanowienie w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności. Jak podaje M. Muliński, prawomocność oznacza brak możliwości uchylecia lub zmiany orzeczenia w drodze zwyczajnego lub szczególnego środka zaskarżenia wniesionego przez któregośkolwiek uczestnika postępowania³¹. Dalej autor wskazuje, że w praktyce postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności staje się prawomocne z chwilą upływu terminu do jego zaskarżenia przez dłużnika (liczonego od dnia doręczenia mu zawiadomienia o wszczęciu egzekucji)³². Możemy wówczas mówić o prawomocnym zakończeniu postępowania klauzulowego. W omawianym kontekście nie można zatem uznać

za trafne twierdzenia, że organ egzekucyjny bada przedawnienie roszczenia w okresie pomiędzy prawomocnym zakończeniem postępowania klauzulowego a złożeniem wniosku o wszczęcie egzekucji. Z istoty postępowania klauzulowego wynika, że w opisanym przypadku prawomocne zakończenie postępowania klauzulowego nastąpi po złożeniu wniosku o wszczęcie egzekucji. Z tego względu przedstawiony pogląd należy odrzucić.

”
W LITERATURZE WSKAZUJE SIĘ, ŻE PO NADANIU KLAUZULI WYKONALNOŚCI ROZPOCZĘCIE BIEGU TERMINU PRZEDAWNIEŃ NASTĄPI DOPIERO PO UPRAWOMOCNIENIU SIĘ POSTANOWIENIA O NADANIU KLAUZULI, A WIĘC PO WSZCZĘCIU EGZEKUCJI.

W literaturze wskazuje się, że po nadaniu klauzuli wykonalności rozpoczęcie biegu terminu przedawnienia nastąpi dopiero po uprawomocnieniu się postanowienia o nadaniu klauzuli, a więc po wszczęciu egzekucji³³. Zbliżone stanowisko, lecz w odniesieniu do przedawnienia, zajął Sąd Najwyższy w jednej z uchwał, wskazując, że rozpoczęcie na nowo terminu przedawnienia następuje z chwilą prawomocnego zakończenia postępowania klauzulowego lub z chwilą zakończenia postępowania egzekucyjnego³⁴. Poglądów tych nie można zaakceptować z przyczyn już wskazanych

Określając zakres kompetencji organu egzekucyjnego wynikający z art. 804 § 2 k.p.c. warto przytoczyć pogląd zaprezentowany przez R. Kulskiego. Autor przyjmuje bowiem, że w sytuacji, gdy tytułem wykonawczym jest

orzeczenie podlegające natychmiastowemu wykonaniu, zaopatrzone w klauzulę wykonalności, badanie przedawnienia roszczenia przez organ egzekucyjny należy wykluczyć, gdy takie działanie prowadziłoby do wkroczenia w kompetencje sądu³⁵.

Problematyczne z praktycznego punktu widzenia może okazać się ustalenie początku biegu terminu przedawnienia dla tytułów nie pochodzących od sądu, które na mocy przepisów szczególnych stanowią tytuły wykonawcze, oraz tytułów egzekucyjnych, które nie wymagają nadania klauzuli wykonalności. Odnośnie do tych pierwszych, za początek biegu terminu przedawnienia należy uznać datę ich powstania. W przypadku tych drugich trafnie wskazuje się na konieczność brania pod uwagę daty uprawomocnienia się tytułu egzekucyjnego³⁶.

Podsumowując dotychczasowe rozważania, uznać należy, że organ egzekucyjny w każdym przypadku złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji ma obowiązek badania upływu terminu przedawnienia niezależnie od tego, czy dłużnik jest konsumentem czy też nie. Po drugie, badanie przedawnienia w związku z wszczęciem postępowania egzekucyjnego następuje w okresie od nadania tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności. Odrębne zasady obliczania początku biegu przedawnienia obowiązują natomiast przy tytułach egzekucyjnych, które nie wymagają nadania im klauzuli wykonalności, oraz szczególnych tytułów wykonawczych.

Terminy przedawnienia roszczeń – art. 125 § 1 k.c.

Badając kwestie przedawnienia, organ egzekucyjny musi kierować się przepisami prawa materialnego wyznaczającymi terminy przedawnienia. Chodzi tu przede wszystkim o art. 125 § 1 k.c. Zgodnie z nim roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do

rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd przedawnia się z upływem sześciu lat. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenia okresowe należne w przyszłości przedawnia się z upływem trzech lat.

Uwzględniając wykładnię systemową, należy zgodzić się z twierdzeniem, że art. 125 § 1 k.c. stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 118 k.c. oraz wszelkich innych przepisów szczegółowych określających terminy przedawnienia³⁷. W konsekwencji upływ terminu przedawnienia przewidzianego w tym przepisie przypada na ostatni dzień właściwego terminu, a nie na ostatni dzień roku kalendarzowego³⁸. Terminy wskazane w art. 125 § 1 k.c. nazywane są również terminami egzekucyjnymi³⁹. Na jego podstawie nie dochodzi wszakże do przedłużenia terminów z art. 118 k.c., lecz przepis ten ma charakter całkowicie autonomiczny, dla których początek ich biegu jest liczony według reguł z art. 124 § 2 k.c.⁴⁰ Przy czym, jak trafnie wskazuje T. Pałdyna, terminy przewidziane w art. 125 § 1 k.c. znajdują zastosowanie również do roszczeń, w stosunku do których termin przedawnienia już upłynął⁴¹. Chodzi tu przede wszystkim o sytuacje, w których sąd, nie mając obowiązku uwzględnienia przedawnienia z urzędu, uwzględnił roszczenie wierzyciela⁴².

Tytuły nie pochodzące od sądu

Oprócz tytułów wymienionych w art. 125 § 1 k.c. w postępowaniu egzekucyjnym możemy mieć również do czynienia z prowadzeniem egzekucji na podstawie innego niż pochodzący od sądu tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. Mowa tutaj przede wszystkim o bankowych tytułach egzekucyjnych zaopatrzonych

w klauzulę wykonalności, które pomimo uchylecia przepisów uprawniających banki do ich wystawiania, nadal funkcjonują w obrocie prawnym. W uzasadnieniu uchwały z 16 stycznia 2004 r., III CZP 101/03⁴³, Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że do roszczeń stwierdzonych bankowymi tytułami egzekucyjnymi nie ma zastosowania art. 125 § 1 k.c., przedawniają się one zatem w terminach przewidzianych dla roszczeń danego rodzaju, zazwyczaj znacznie krótszych niż terminy przewidziane w art. 125 § 1 k.c. Odmienny pogląd przyjmujący, że prawomocnym orzeczeniem, o którym mowa w art. 125 § 1 k.c., jest również postanowienie w sprawie nadania klauzuli wykonalności pozasądowemu tytułowi egzekucyjnemu, w związku z czym od czasu przekształcenia się takiego tytułu egzekucyjnego w wykonawczy należy liczyć bieg terminu przedawnienia przewidziany w art. 125 § 1 k.c.⁴⁴, nie znajduje uzasadnienia. Ze stanowiskiem tym nie sposób się zgodzić. Przede wszystkim dlatego, że w postanowieniu o nadaniu klauzuli wykonalności sąd nie stwierdza roszczenia wierzyciela. Ustawodawca w art. 125 § 1 k.c. posłużył się zwrotem „roszczenie stwierdzone” i następnie wymienił tytuły, do których znajduje zastosowanie omawiany przepis. Przedmiotem stwierdzenia przez sąd klauzulowy jest jedynie dopuszczalność prowadzenia egzekucji roszczenia stwierdzonego tytułem egzekucyjnym⁴⁵. W oparciu o te przesłanki sąd

Fot. Canva Pattanaphong Khuankeaw

nadaje klauzulę wykonalności. Nie ma tu znaczenia podział postanowień o nadaniu klauzuli wykonalności na mające charakter konstytutywny oraz deklaratoryjny, gdyż podział ten odnosi się do zupełnie innego zagadnienia. Nie można zatem uznać, że do orzeczeń wymienionych w art. 125 § 1 k.c. zaliczają się postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności.

Do przedawnienia roszczeń o świadczenia, których obowiązek spełnienia stwierdzany jest w aktach notarialnych zawierających oświadczenie o poddaniu się egzekucji, art. 125 k.c. nie ma zastosowania. Ocena, czy doszło do przedawnienia, powinna uwzględniać charakter zobowiązania, moment jego wymagalności oraz właściwy termin przedawnienia⁴⁶.

Wykonując obowiązki związane z badaniem przedawnienia roszczeń wierzyciela organ egzekucyjny powinien brać pod uwagę wszystkie przepisy odnoszące się do tej instytucji. Z uwagi na zróżnicowanie tytułów wykonawczych, nie jest wystarczające posłużenie się wyłącznie art. 125 § 1 k.c. Odnosi się on tylko do orzeczeń enumeratywnie w nim wymienionych. Jego zakresem nie są objęte tytuły egzekucyjne zaopatrzone następnie w klauzulę wykonalności inne niż pochodzące od sądu, takie jak chociażby akt notarialny (art. 777 § 1 pkt 4–6). Jako przykład tytułów wykonawczych nie pochodzących od sądu, dla których nie ma potrzeby uzyskiwania klauzuli wykonalności, należy wskazać chociażby wyciągi z ksiąg rachunkowych

Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, podpisane przez upoważnionych członków zarządu Funduszu i opatrzone jego pieczęcią, stwierdzające istnienie wierzytelności Funduszu i zaopatrzone w oświadczenie, że oparte na nich roszczenie jest wymagalne (art. 316 ust. 1 ustawy z 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji⁴⁷). Egzekucja należności stwierdzonych takim dokumentem, w zależności od charakteru zobowiązań, może odbywać się na podstawie przepisów o egzekucji sądowej zawartych w Kodeksie postępowania cywilnego. Podobnie, zgodnie z art. 67k ust. 4 ustawy z 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta⁴⁸ określone w tym przepisie zaświadczenie wydane przez wojewódzką komisję lekarską do spraw orzekania o zdarzeniach medycznych stanowi tytuł wykonawczy, do którego stosuje się przepisy działu II tytułu I części trzeciej Kodeksu postępowania cywilnego, a więc art. 776–795 k.p.c.

Odnosząc się do terminu przedawnienia ustanowionego w art. 125 § 1 k.p.c. należy podnieść jeszcze kilka dodatkowych kwestii. Chodzi tu o egzekucję należności alimentacyjnych. Rozpoznając wniosek o egzekucję tych świadczeń na rzecz małoletniego wierzyciela, organ egzekucyjny dla prawidłowego wykonania obowiązku z art. 804 § 2 k.p.c. powinien posiadać wiedzę, czy dłużnikowi, przeciwko któremu ma być skierowana egzekucja, przysługuje władza rodzicielska nad małoletnim wierzycielem. Jeżeli tak jest, zastosowanie znajdzie art. 121 pkt 1 k.c., zgodnie z którym bieg przedawnienia nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu co do roszczeń, które przysługują dzieciom przeciwko rodzicom – przez czas trwania władzy rodzicielskiej. Natomiast jeżeli dłużnikowi nie przysługuje władza rodzicielska, przepis ten nie znajdzie zastosowania i należy wówczas ustalić, czy termin przedawnienia roszczenia

DO STYCZNIA 2019 R. BRAK BYŁO
PRZEPISÓW SZCZEGÓŁOWO
REGULUJĄCYCH INFORMACJE,
JAKIE ORGAN EGZEKUCYJNY
POWINIEN ZAWRZEĆ
W ADNOTACJI UMIESZCZANEJ
NA TYTULE WYKONAWCZYM.

upłynął. Jeżeli podstawą prowadzenia egzekucji jest wyrok rozwodowy zaopatrzonej w klauzulę wykonalności, w jego treści należy poszukiwać rozstrzygnięcia sądu o władzy rodzicielskiej nad wspólnym małoletnim dzieckiem (art. 58 k.r.o.⁴⁹⁾⁵⁰. Ponadto, zgodnie z art. 122 k.r.o., pozbawienie władzy rodzicielskiej może być orzeczone także w wyroku orzekającym rozwód. Oznacza to, że organ egzekucyjny, przystępując do badania okoliczności związanych z przedawnieniem, w przypadku egzekucji świadczeń alimentacyjnych powinien ustalić, czy wierzyciel jest małoletni, a jeżeli tak, to czy rodzic zobowiązany na mocy tytułu wykonawczego do spełniania obowiązku alimentacyjnego został pozbawiony praw rodzicielskich, czy też nie. Istotne jest zatem, aby w razie wniosku o egzekucję alimentów na rzecz małoletniego uzyskać informację co do faktu przysługiwania dłużnikowi będącemu rodzicem małoletniego wierzyciela władzy rodzicielskiej.

Organ egzekucyjny, badając upływ przedawnienia, powinien mieć również na względzie regulacje szczególne. Jako przykład R. Kulski wskazał chociażby art. 77 ustawy z 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece⁵¹. Autor trafnie wskazuje, że w świetle tej regulacji, jeżeli tytuł wykonawczy dotyczy wiarygodności zabezpieczonej hipotecznie, organ egzekucyjny nie może odmówić wszczęcia egzekucji, nawet jeżeli z treści

tytułu wykonawczego wynika, że roszczenie wierzyciela jest przedawnione⁵².

Kolejną kwestią problematyczną jest w przypadku tytułów egzekucyjnych (wykonawczych) nie pochodzących od sądu, ustalenie, z jakim roszczeniem mamy do czynienia. Zważyć bowiem należy, że w zależności od rodzaju roszczenia możemy mieć różne terminy przedawnienia tychże roszczeń. W przypadku tytułów nie pochodzących od sądów (np. akty notarialne) rodzaj roszczenia najczęściej będzie wynikał z jego treści. Jednak należy dokonać wnikliwego badania treści takiego tytułu, aby nie umknęło organowi egzekucyjnemu, z jakim dokładnie roszczeniem ma do czynienia.

Badanie treści tytułu wykonawczego

Wykonanie obowiązków z art. 804 § 2 k.p.c. polega na badaniu treści tytułu wykonawczego. Chodzi tu przede wszystkim o wszelkiego rodzaju adnotacje dokonywane na tytule, a dotyczące wyniku wcześniej prowadzonego postępowania egzekucyjnego. W obecnym stanie prawnym organ egzekucyjny po ukończeniu postępowania egzekucyjnego ma obowiązek zaznaczyć wynik egzekucji na tytule wykonawczym, jeżeli zwraca go wierzycielowi, tj. wówczas, gdy świadczenie objęte tytułem wykonawczym nie zostało zaspokojone w całości (art. 816 § 1 k.p.c.). Jeżeli egzekucja była prowadzona na podstawie tytułu wykonawczego, o którym mowa w art. 783 § 4 k.p.c., wynik egzekucji odnotowuje się w systemie teleinformatycznym (art. 816 § 2 k.p.c.).

Do stycznia 2019 r. brak było przepisów szczegółowo regulujących informacje, jakie organ egzekucyjny powinien zawrzeć w adnotacji umieszczonej na tytule wykonawczym. Z zaobserwowanej praktyki wynika, że dotychczas odnotowywano datę zakończenia postępowania, wysokość poniesionych przez wierzyciela kosztów oraz wysokość wyegzekwowanych należności.

W obecnym stanie prawnym zakres informacji zamieszczanych na tytule wykonawczym w związku z ukończeniem postępowania egzekucyjnego określa rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 18 grudnia 2018 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad prowadzenia biurowości, rachunkowości i ewidencji operacji finansowych kancelarii komorniczych⁵³. Zgodnie z § 27 ust. 5 ww. rozporządzenia, w razie umorzenia postępowania egzekucyjnego, w którym doszło do częściowego zaspokojenia wierzyciela, komornik, zwracając tytuł wykonawczy sporządzony w postaci papierowej, nanosi na nim wzmiankę o wyniku egzekucji, według wzoru stanowiącego załącznik nr 16 do rozporządzenia. Dodatkowo komornik łączy w sposób trwały z tytułem wykonawczym poświadczony przez siebie aktualny odpis karty rozliczeniowej. Natomiast według § 27 ust. 3 ww. rozporządzenia, w razie umorzenia postępowania, zwrot tytułu wykonawczego wierzycielowi następuje dopiero po

stwierdzeniu prawomocności postanowienia o umorzeniu postępowania. Wzmianka o wyniku egzekucji zawiera m.in. oznaczenie komornika, sygnatury sprawy, daty zakończenia postępowania egzekucyjnego, wskazanie wyegzekwowanych należności (z rozbiem na należność główną, odsetki, koszty postępowania wskazane w tytule, koszty postępowania egzekucyjnego), wskazanie wysokości należności pozostałych do wyegzekwowania (z wyszczególnieniem należności głównej, odsetek, kosztów postępowania wskazanych w tytule), informację o liczbie załączonych stron karty rozliczeniowej, datę, podpis i pieczęć komornika.

Ani z przepisów ustawowych, ani z przepisów rozporządzenia nie wynika obowiązek wskazywania we wzmiance o wyniku egzekucji zamieszczanej na tytule wykonawczym podstawy prawnej zakończenia postępowania egzekucyjnego, w szczególności podstawy jego umorzenia. Jak zostanie wykazane poniżej, podstawa umorzenia może mieć

Fot. Canva kate_sept2004

decydujący wpływ na ustalenie, czy doszło do upływu terminu przedawnienia roszczenia. Od dawna w literaturze szeroko dyskutowana jest problematyka wpływu umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela oraz z uwagi na tzw. beczynność wierzyciela (art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c., poprzednio art. 823 k.p.c.) na bieg terminu przedawnienia.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje stanowisko, że w postępowaniu egzekucyjnym stosuje się odpowiednio art. 203 § 2 zd. 1 k.p.c., co oznacza, że umorzenie postępowania na wniosek wierzyciela niweczy przerwę biegu przedawnienia spowodowaną jego wszczęciem⁵⁴. Wniosek o wszczęcie egzekucji nie przerywa zatem biegu przedawnienia w sytuacji, gdy organ egzekucyjny umorzył to postępowanie na wniosek wierzyciela⁵⁵. Tożsame stanowisko odnosi się do umorzenia postępowania z uwagi na tzw. beczynność wierzyciela⁵⁶. W przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela dodatkowo mówi się o potrzebie analizy przyczyn złożenia wniosku o umorzenie. Jeżeli bowiem wierzyciel zainicjował swoim wnioskiem postępowanie jedynie dla przerwania biegu przedawnienia i następnie wniósł o jego umorzenie, dojdzie do zniweczenia przerwy przedawnienia wywołanej takim wnioskiem. Jeśli jednak wniosek został złożony, gdyż wierzyciel zawarł porozumienie z dłużnikiem, ów skutek nie będzie miał miejsca.

Z kolei przeciwnicy przedstawionego stanowiska wskazują, że art. 203 k.p.c. nie może znaleźć odpowiedniego zastosowania w postępowaniu egzekucyjnym z uwagi na jego całkowitą sprzeczność z celem tego postępowania oraz jego regulacjami szczególnymi⁵⁷. Ramy niniejszej publikacji nie pozwalają na szczegółową analizę zasygnalizowanego zagadnienia. Jednak przyjmując trafność dominującego stanowiska, sprawa badania przez organ egzekucyjny upływu przedawnienia roszczenia kompli-

W ORZECZNICTWIE
SĄDU NAJWYŻSZEGO
DOMINUJE STANOWISKO,
ŻE W POSTĘPOWANIU
EGZEKUCYJNYM STOSUJE SIĘ
ODPOWIEDNIO ART. 203 § 2
ZD. 1 K.P.C., CO OZNACZA, ŻE
UMORZENIE POSTĘPOWANIA
NA WNIOSEK WIERZYCIELA
NIWECZY PRZERWĘ BIEGU
PRZEDAWNIEŃ SPOWODOWANĄ
JEGO WSZCZĘCIEM.

kuje się. Wzmianka o wyniku egzekucji nie obejmuje bowiem podstawy prawnej zakończenia postępowania egzekucyjnego. Z kolei ze wzmianki o wyniku egzekucji określonej w przywołanym rozporządzeniu można jedynie wywnioskować, że postępowanie zostało umorzone. Skoro zgodnie z art. 804 § 2 k.p.c. badanie przeprowadzane przez organ egzekucyjny ma ograniczać się wyłącznie na tej podstawie ustalić podstawy prawnej, a tym bardziej przyczyn umorzenia postępowania. Jeżeli zatem wierzyciel sam nie złoży dokumentów, z których wynika podstawa prawna umorzenia (np. odpis postanowienia o umorzeniu postępowania), organ egzekucyjny nie ma możliwości ustalenia, czy faktycznie doszło do upływu terminu przedawnienia roszczenia. Wniosek ten daje kolejny argument ku kwestionowaniu zasadności nałożenia na organy egzekucyjne obowiązku badania upływu terminu przedawnienia. Postępowanie egzekucyjne, a w szczególności etap złożenia przez wierzyciela wniosku egzekucyjnego, nie jest polem do prowadzenia postępowania dowodowego. Tym bardziej, że treść art. 804 § 2 k.p.c. określa bardzo

wąski zakres badania (treść tytułu wykonawczego). Nie można zatem udzielić jednoznacznej odpowiedzi na pytanie, jak powinien w takiej sytuacji postąpić organ egzekucyjny. Jeżeli bowiem wierzyciel nie przedłożył żadnych dokumentów związanych z wcześniej prowadzonym postępowaniem egzekucyjnym, organ nie może samodzielnie ustalać podstawy umorzenia postępowania, ani wezwać wierzyciela do przedłożenia dokumentów potwierdzających, że bieg przedawnienia nie został przerwany. Na mocy regulacji z art. 797 § 1¹ k.p.c. wierzyciel powinien przedłożyć dokumenty potwierdzające przerwanie biegu przedawnienia, a nie okoliczności przeciwne. Zresztą wykazywanie takich okoliczności nie jest w interesie wierzyciela i co oczywiste – nie można go do tego zmusić. Ponadto dołączenie takiego dokumentu do wniosku ma charakter fakultatywny⁵⁸. Przeprowadzenie innych dowodów niż dokument złożony przez wierzyciela, w świetle art. 804 § 2 k.p.c. jest niedopuszczalne⁵⁹. Trafne w tym zakresie jest stanowisko M. Mulińskiego, zgodnie z którym „inne niż tytuł wykonawczy dokumenty, a także inne środki dowodowe świadczące o upływie terminu przedawnienia mogą być wyłącznie przedmiotem badania sądu w procesie wszczętym powództwem przeciwegzekucyjnym z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.”⁶⁰. Prowadzi to do wniosku, że nowelizacja, o której mowa, nie uwzględni wieloaspektowości problematyki związanej z instytucją przedawnienia. Trafnie bowiem podnosi się w literaturze, że sprowadzenie oceny dokonywanej przez organ egzekucyjny wyłącznie do badania treści tytułu wykonawczego jest niewystarczające dla prawidłowej oceny, czy w rzeczywistości doszło do upływu terminu przedawnienia⁶¹. Należy zatem postulować – w ślad za stanowiskiem większości przedstawicieli nauki – usunięcie regulacji odnoszących się do badania upływu przedawnienia przez organy egzekucyjne z przepisów o postępowaniu egzekucyjnym. Jeżeli jednak ustawodawca

nie zgadza się z prezentowanym poglądem, powinien skonstruować przepisy w taki sposób, aby zapewnić organom egzekucyjnym odpowiednie mechanizmy umożliwiające prawidłowe ustalenie biegu przedawnienia. W obecnym stanie prawnym takie mechanizmy nie istnieją, przez co na etapie stosowania prawa dochodzi do opisanych wyżej trudności praktycznych.

NA MOCY REGULACJI Z ART. 797 § 1¹ K.P.C. WIERZYCIEL POWINIEN PRZEDŁOŻYĆ DOKUMENTY POTWIERDZAJĄCE PRZERWANIE BIEGU PRZEDAWNIEŃ, A NIE OKOLICZNOŚCI PRZECIWIWNE.

W dalszej kolejności należy rozważyć, jakie jeszcze elementy treści tytułu wykonawczego mogą przesądzać o tym, że doszło do przedawnienia roszczenia zgłoszonego przez wierzyciela. Wydaje się, że oprócz naniesionej przez organ egzekucyjny wzmianki o wyniku egzekucji nie ma innych elementów treści tytułu pomocnych przy badaniu przedawnienia. Za stanowiskiem tym przemawia bowiem ukształtowany w literaturze pogląd odnoszący się do ram czasowych badania przez organ egzekucyjny przedawnienia, opisany we wcześniejszej części rozważań.

Dokument w rozumieniu art. 797 § 1¹ k.p.c.

Ustawodawca w treści art. 797 § 1¹ k.p.c. nie uszczegółowił, o jaki dokument chodzi. W myśl paremii *lege non distinguente nec nostrum est distinguere*, należy przyjąć, że chodzi o każdego rodzaju dokument⁶². Należy jednak założyć, że postępowanie egzekucyjne

nie jest polem do prowadzenia szeroko zaangażowanego postępowania dowodowego, w którym dochodzi do weryfikacji przedłożonych dowodów w postaci dokumentów, tak jak ma to miejsce w procesie. Działania organu egzekucyjnego powinny ograniczyć się zatem do formalnej oceny złożonego przez wierzyciela dokumentu⁶³.

Podstawowym problemem po wejściu w życie przytoczonych przepisów było ustalenie, czy w przypadku, gdy wierzyciel nie przedłożył dokumentów, o których mowa w art. 797 § 1¹ k.p.c., zaniechanie to należy traktować jako brak wniosku i wezwać wierzyciela do jego usunięcia, pod rygorem odmowy wszczęcia egzekucji. W literaturze trafnie przyjmuje się, że niedołączenie przez wierzyciela dokumentu, o którym mowa w art. 797 § 1¹ k.p.c., nie stanowi braku formalnego wniosku podlegającego sanowaniu na podstawie art. 130 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.⁶⁴ Jeżeli z treści tytułu wykonawczego wynika, że doszło do upływu terminu przedawnienia, a wierzyciel nie przedłożył dokumentu, o którym stanowi art. 797 § 1¹ k.p.c., organ egzekucyjny powinien odmówić wszczęcia egzekucji bez uprzedniego wzywania wierzyciela do złożenia takiego dokumentu⁶⁵.

Przedawnienie roszczenia uregulowane w art. 125 k.c. podlega tym samym regułom przerywającym bieg przedawnienia, jakie zostały określone w art. 123 k.c.⁶⁶ Zagadnie-

nie dokumentów, jakie może złożyć wierzyciel, a które potwierdzałyby przerwanie biegu przedawnienia, jest zatem ściśle związane z treścią art. 123 § 1 k.c. Zgodnie z nim bieg przedawnienia przerywa się:

1. przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia;
2. przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje;
3. przez wszczęcie mediacji⁶⁷.

W interesie wierzyciela jest, aby wszelkimi możliwymi dokumentami wykazać, że doszło do przerwania biegu przedawnienia, w szczególności uwzględniając dwie pierwsze z wymienionych w art. 123 § 1 k.c. przyczyn. Wzmianka na tytule wykonawczym obejmuje wyłącznie informację o zakończeniu postępowania egzekucyjnego. Nie dotyczy jednak daty złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji. Ta bowiem czynność, w rozumieniu przytoczonego przepisu, decyduje o przerwaniu biegu przedawnienia danego roszczenia. Ponownie pojawia się wątpliwość co do dopuszczalności dokonywania ustaleń w tym zakresie przez organ egzekucyjny. Sama data zakończenia postępowania egzekucyjnego daje jedynie informację o tym, kiedy przedawnienie zaczęło biec na nowo. Jeżeli wierzyciel nie przedłożył dokumentu potwierdzającego skuteczne złożenie wniosku o wszczęcie egzekucji przed upływem terminu przedawnienia, organ egzekucyjny nie może sięgać po inne źródła informacji niż treść tytułu wykonawczego. Ze wzmianki naniesionej na tytule wykonawczym nie można również wywieść informacji o czasie trwania poprzedniego postępowania egzekucyjnego ani daty złożenia przez wierzyciela wniosku egzekucyjnego. Ponadto powstaje

UZNANIE ROSZCZENIA PRZYBIERA DWIE FORMY – UZNANIE WŁAŚCIWE ORAZ UZNANIE NIEWŁAŚCIWE.

pytanie, jaki dokument stanowi wiarygodne źródło wiedzy, że wniosek o wszczęcie egzekucji dotyczy tego samego postępowania egzekucyjnego co wzmianka o wyniku egzekucji na tytule wykonawczym. Czy zatem organ egzekucyjny powinien ograniczyć swoje ustalenia do kopii wniosku egzekucyjnego złożonego przez wierzyciela oraz potwierdzenia nadania takiego wniosku do organu egzekucyjnego poprzednio prowadzącego postępowanie egzekucyjne? A może powinno to być zaświadczenie od organu egzekucyjnego poprzednio prowadzącego postępowanie, że dany wniosek został złożony skutecznie i zainicjował postępowanie egzekucyjne, którego dotyczy wzmianka na tytule wykonawczym? Przyjęcie takiego stanowiska prowadzi do pytania o podstawę prawną wydania takiego zaświadczenia. Można przyjąć, że taką podstawę może stanowić art. 827 § 2 k.p.c. O wydanie zaświadczenia może wszakże wnioskować strona w każdym przypadku, również wówczas, gdy otrzymała odpis postanowienia o umorzeniu postępowania⁶⁸. Jednak zaświadczenie takie będzie pomocne w ustaleniu okoliczności związanych z przerwaniem biegu przedawnienia jedynie w sytuacji, gdy będzie jednoznacznie wskazywało, że dane umorzone postępowanie egzekucyjne zostało zainicjowane przez wierzyciela konkretnym wnioskiem złożonym przez wierzyciela w określonej dacie. Przyjęcie proponowanego stanowiska prowadzi jednak do wniosku, że wierzyciel, działając asekuracyjnie, powinien podjąć działania, aby uzyskać tego rodzaju zaświadczenie, co

uchroni go przed odmową wszczęcia egzekucji. Należy bowiem pamiętać, że w wielu przypadkach odmowa wszczęcia egzekucji przez organ egzekucyjny wskutek nieprzedłożenia potrzebnych dokumentów może spowodować nieodwracalne skutki. Wszakże odmowa nie powoduje niedopuszczalności ponownego złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji. Może się jednak zdarzyć tak, że pomiędzy nieskutecznym złożeniem wniosku o wszczęcie egzekucji skutkującym odmową wszczęcia egzekucji a ponownym wniesieniem wniosku wraz z dokumentem określonym w art. 797 § 1¹ k.p.c. upływie termin przedawnienia. Zostanie on wówczas pozbawiony możliwości uzyskania zaspokojenia⁶⁹.

Uznanie roszczenia przybiera dwie formy – uznanie właściwe oraz uznanie niewłaściwe⁷⁰. Uznanie właściwe to nieregulowana prawnie umowa pomiędzy zobowiązanym a uprawnionym, ustalająca istnienie roszczenia oraz zobowiązanie dłużnika do realizacji obowiązku z niego wynikającego. Z kolei uznanie niewłaściwe jest oświadczeniem wiedzy dłużnika – deklaratywnym stwierdzeniem dłużnika, że obowiązek istnieje i nie zamierza się on uchylać od jego spełnienia. U podstaw stwierdzenia przez ustawodawcę, że uznanie roszczenia przerywa bieg przedawnienia roszczenia (art. 124 § 1 k.c.), legło przekonanie, że uprawnionego do świadczenia nie powinny obciążać negatywne skutki niedochodzenia roszczenia wówczas, gdy zachowanie dłużnika powoduje, że może on oczekiwać, iż roszczenie zostanie dobrowolnie zaspokojone. Przyjmuje się również, że zapłata części długu czy też wszelkie wnioski skierowane do wierzyciela (o rozłożeniu na raty, odroczenie terminu płatności, zwolnienie z odsetek) jako uznanie niewłaściwe skutkuje przerwaniem biegu terminu przedawnienia⁷¹. Działania takie mogą stanowić uznanie roszczenia również wówczas, gdy proponowane pomiędzy stronami porozumienie nie doszło do skutku⁷². Skoro

uznanie roszczenia przez dłużnika jako okoliczność przerywającą bieg przedawnienia należy odnosić również do roszczeń stwierdzonych w tytule wykonawczym, wierzyciel ma możliwość jej wykazania dokumentem wskazanym w art. 797 § 1¹ k.p.c. Wierzyciel może zatem wszelkiego rodzaju dokumentami dowodzić przed organem egzekucyjnym, że wskutek uznania długu doszło do przerwania biegu przedawnienia. Przykład ten wskazuje, że pomimo ograniczenia się wyłącznie do dowodów z dokumentów, spektrum badań wykonywanych przez organ egzekucyjny dla ustalenia, czy doszło do upływu terminu przedawnienia roszczenia jest rozległe i wielowątkowe. Wskazuje na to bogate orzecznictwo sądowe odnoszące się do uznania roszczenia jako jednej z przyczyn przerwania biegu przedawnienia⁷³. Większość orzeczeń dotyczących tego zagadnienia dotyczy powództw o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, w których to postępowaniach postępowanie dowodowe nie podlega żadnym ograniczeniom. Taki stan rzeczy potwier-

dza jedynie trafność postulowanej w doktrynie od początku obowiązywania omawianej regulacji konieczności jej wyeliminowania z przepisów o sądowym postępowaniu egzekucyjnym.

Odmowa wszczęcia egzekucji a umorzenie postępowania egzekucyjnego

Przedmiotem dyskusji w doktrynie po wejściu w życie art. 804 § 2 k.p.c. stała się zasadność wydania oprócz postanowienia o odmowie wszczęcia egzekucji również postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego. Nie ulega obecnie żadnej wątpliwości, że wszczęcie postępowania egzekucyjnego następuje wraz ze złożeniem przez wierzyciela skutecznego wniosku egzekucyjnego, a dopiero w dalszej kolejności może dojść do wszczęcia egzekucji. Pogląd ten został wypracowany w nauce postępowania egzekucyjnego i jest ugruntowany również w praktyce. Skoro zatem wraz

ze złożeniem wniosku doszło do wszczęcia postępowania egzekucyjnego, a w świetle art. 804 § 2 k.p.c. zaistniała podstawa do odmowy wszczęcia egzekucji, należy rozważyć, czy zasadne jest umorzenie postępowania. W literaturze zarysowały się przeciwstawne poglądy. Pierwsze stanowisko opiera się na założeniu, że w katalogu podstaw umorzenia postępowania egzekucyjnego zawartym w art. 824 k.p.c. nie ma podstawy właściwej do umorzenia postępowania wobec spełnienia się przesłanek określonych w art. 804 § 2 k.p.c. (umorzenie postępowania na skutek odmowy wszczęcia egzekucji nie zostało opisane w katalogu z art. 824 k.p.c.). Ponadto, odrębna podstawa umorzenia postępowania z uwagi na przedawnienie znajduje się w art. 825 pkt 1¹ k.p.c. i dotyczy umorzenia na wniosek dłużnika. Wobec powyższego orzeczeniem kończącym postępowanie jest postanowienie o odmowie wszczęcia egzekucji⁷⁴. Drugie stanowisko opiera się na założeniu, że postanowienie o odmowie wszczęcia egzekucji odnosi się wyłącznie do egzekucji i nie kończy postępowania egzekucyjnego⁷⁵. Stanowisko to należy uznać za słuszne. Podstawą umorzenia postępowania jest wówczas art. 355 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.⁷⁶ Nie ma konieczności tworzenia odrębnej podstawy umorzenia postępowania wówczas, gdy wymieniona przesłanka w całości pochłania opisany stan faktyczny. Z oczywistych względów podstawą umorzenia postępowania z urzędu nie może być art. 825 pkt 1¹ k.p.c.

Podsumowanie

Dotychczasowe rozważania prowadzą do wniosku, że obowiązywanie w obszarze sądowego postępowania egzekucyjnego przepisów przewidujących obowiązek badania przez organ egzekucyjny upływu terminu przedawnienia roszczenia zgłoszonego przez wierzyciela jest nieuzasadnione. Sprzeciwia

”
NIE MA KONIECZNOŚCI
TWORZENIA ODRĘBNEJ
PODSTAWY UMORZENIA
POSTĘPOWANIA WÓWCZAS,
GDY WYMIENIONA PRZESŁANKA
W CAŁOŚCI POCHŁANIA
OPISANY STAN FAKTYCZNY.

się temu zarówno charakter, jak i cel sądowego postępowania egzekucyjnego. Wielość problemów, jakie w praktyce pojawiły się w związku z obowiązkami wynikającymi z omówionego art. 804 § 2 k.p.c., potwierdza jedynie to stanowisko. Zróżnicowanie tytułów wykonawczych mogących stanowić podstawę egzekucji, różnorodność terminów przedawnienia poszczególnych roszczeń, skomplikowanie stanów faktycznych oraz ograniczone mechanizmy kontrolne nie dają żadnej ze stron postępowania egzekucyjnego gwarancji realizacji przysługujących jej praw. W szczególności wierzyciel zostaje narażony na to, że w wyniku błędnych ustaleń zostanie pozbawiony możliwości dochodzenia spełnienia należnego mu świadczenia. Podane w niniejszej publikacji przykłady stanowią przy tym jedynie niewielką część z możliwych stanów faktycznych, w jakich przychodzi organom egzekucyjnym podejmować decyzje co do wszczęcia egzekucji. Jednak już one stanowią wystarczającą podstawę do uznania, że nowelizacja w tym obszarze nie była przemyślana i wymaga interwencji ustawodawcy.

Trafnie zwróciła uwagę M. Romańska na zmiany, jakie w wyniku nowelizacji z 2019 r. zaszyły w obszarze sądowego postępowania egzekucyjnego oraz administracyjnego postępowania egzekucyjnego. Autorka wskazuje, że nowelizacją z 11 września 2019 r.⁷⁷ ocenę kwestii materialnoprawnych powierzone wierzycielowi, pozostawiając organowi

egzekucyjnego wyłącznie kompetencje *stricte* procesowe. Natomiast zmiany w obszarze sądowego postępowania egzekucyjnego przybrały odwrotny kierunek⁷⁸. Należy zatem z przykrością stwierdzić, że wprowadzona w życie nowelizacja nie przyczyniła się do usprawnienia egzekucji sądowej. Wprowadziła jedynie niepotrzebne komplikacje na jednym z najważniejszych etapów postępowania egzekucyjnego, jakim jest wszczęcie egzekucji.

Przypisy końcowe

- ¹ Zob. D. Zawistowski [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Art. 730–1088*, t. IV, red. T. Wiśniewski, Warszawa 2021, s. 345; M. Muliński [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Dochodzenie roszczeń w postępowaniu grupowym. Przepisy przejściowe. Komentarz do zmian*, t. II, red. T. Zembruski, Warszawa 2020, s. 1515.
- ² Chodzi tu przede wszystkim o propozycje zawarte w projekcie z 26 sierpnia 2021 r., tj. projekcie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (UD156).
- ³ Ustawa z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz.U. 2021 poz. 1805 ze zm.); dalej jako: k.p.c.
- ⁴ Dz.U. 2019 poz. 1469 ze zm.
- ⁵ Zob. art. 1 ustawy z 14 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018 poz. 1104).
- ⁶ Tak: P. Machnikowski [w:] E. Gniewek, P. Machnikowski, *Kodeks cywilny. Komentarz*, Warszawa 2017, s. 299.
- ⁷ Zob. postanowienie SN z 25 listopada 2016 r., V CZ 71/16, LEX nr 2169504.
- ⁸ Zob. *ibidem*; postanowienie SN z 13 kwietnia 2016 r., II UZ 67/15, LEX nr 2290415.
- ⁹ Postanowienie SN z 9 lipca 2009 r., II PK 240/08, LEX nr 535829.
- ¹⁰ Tak: P. Machnikowski, *op. cit.*, s. 299.
- ¹¹ Por. wyrok SN z 27 sierpnia 1976 r., II CR 288/76, OSNC 1977, nr 5–6, poz. 91.
- ¹² Tak: P. Machnikowski, *op. cit.*, s. 299.
- ¹³ Tak: *ibidem*, s. 300.
- ¹⁴ Tak: *ibidem*, s. 299.

- ¹⁵ Tak: A. Marciniak, *Sądowe postępowanie egzekucyjne w sprawach cywilnych*, Warszawa 2019, s. 177.
- ¹⁶ Por. P. Machnikowski, *O potrzebie zmiany przepisów normujących przedawnienie roszczeń*, PiP 2018, nr 6, s. 108.
- ¹⁷ Tak: P. Machnikowski [w:] E. Gniewek, P. Machnikowski, *Kodeks...*, s. 300.
- ¹⁸ Szerzej na ten temat zob. P. Machnikowski, *O potrzebie...*, s. 119; W.J. Kocot, *Zamiana regulacji przedawnienia roszczeń w kodeksie cywilnym*, PiP 2019, nr 3, s. 134–135.
- ¹⁹ Z. Woźniak, *Badanie przedawnienia na etapie wszczęcia egzekucji* [w:] *Praktyka wobec nowelizacji postępowania cywilnego. Konsekwencje zmian*, red. M. Dziurda, T. Zembruski, Warszawa 2021, LEX.
- ²⁰ Tak: M. Łochowski [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Art. 506–1217*, t. II, red. T. Szancilo, Warszawa 2019, s. 707.
- ²¹ Zob. R. Kulski [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Art. 730–1095'*, t. IV, red. A. Marciniak, Warszawa 2020, s. 590.
- ²² Zob. J. Misztal-Konecka, *Przerwa biegu przedawnienia roszczeń stwierdzonych bankowym tytułem egzekucyjnym. Nowe spojrzenie*, „Zeszyty Prawnicze” 2018, nr 2, s. 66.
- ²³ Tak: M. Łochowski [w:] *Kodeks...*, s. 707.
- ²⁴ Zob. postanowienie SN z 28 stycznia 1970 r., I PZ 2/70, LEX nr 6658; uchwała SN z 16 stycznia 2004 r., III CZP 101/03, OSNC 2005, nr 4, poz. 58; uchwała SN z 1 kwietnia 2011 r., III CZP 8/11, OSNC 2011, nr 12, poz. 130; J. Misztal-Konecka, *op. cit.*, s. 70–72.
- ²⁵ Zob. postanowienie SN z 9 maja 2003 r., V CK 13/03, OSP 2004, nr 4, poz. 53; postanowienie SN z 9 maja 2003 r., V CK 24/03, LEX nr 157310; uchwała SN (7) z 31 stycznia 2002 r., III CZP 72/01, OSNC 2002, nr 9, poz. 107; uchwała SN z 16 stycznia 2004 r., III CZP 101/03, OSNC 2005, nr 4, poz. 58.
- ²⁶ M. Łochowski [w:] *op. cit.*, s. 707.
- ²⁷ Zob. J. Misztal-Konecka, *op. cit.*, s. 73; uchwała SN z 19 lutego 2015 r., III CZP 103/14, OSNC 2015, nr 12, poz. 137.
- ²⁸ J. Misztal-Konecka, *op. cit.*, s. 72.
- ²⁹ Taki postulat wyraził A. Grajewski, *Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z 19 lutego 2015 r., III CZP 103/14*, PPE 2016, nr 12, s. 54. W wyroku z 10 grudnia 2020 r., I CSK 182/19, LEX nr 3159988, Sąd Najwyższy przyjął, że w myśl art. 124 § 2 k.c. do zakończenia postępowania, w którym uwzględniono wniosek wierzyciela o nadanie klauzuli wykonalności, kończy się dla niego z chwilą doręczenia mu tytułu wykonawczego. Wynika to z faktu, że postępowanie o nadanie klauzuli wykonalności zostaje wszczęte w interesie wierzyciela,

- któremu nie przysługuje zażalenie na postanowienie uwzględniające jego wnioski, a na skutek wydania takiego postanowienia i doręczenia mu tytułu wykonawczego wierzyciel uzyskuje możliwość dalszego podejmowania czynności celem wyegzekwowania swojej należności.
- ³⁰ M. Romańska, *Badanie okoliczności metarialno-prawnych w postępowaniu klauzulowym i egzekucyjnym* [w:] *Praktyka wobec nowelizacji postępowania cywilnego. Konsekwencje zmian*, red. M. Dziurda, T. Zembrzuski, Warszawa 2021, LEX.
- ³¹ M. Muliński, *Postępowanie o nadaniu klauzuli wykonaności krajowemu tytułowi egzekucyjnemu*, Warszawa 2005, s. 249.
- ³² *Ibidem*.
- ³³ Z. Woźniak, *op. cit.*, LEX.
- ³⁴ Uchwała SN z 29 czerwca 2016 r., III CZP 29/16, OSNC 2017, nr 5, poz. 55.
- ³⁵ R. Kulski [w:] *op. cit.*, s. 591.
- ³⁶ M. Łochowski [w:] *op. cit.*, s. 707.
- ³⁷ W.J. Kocot, *Zmiana regulacji przedawnienia roszczeń w kodeksie cywilnym*, PiP 2019, nr 3, s. 132.
- ³⁸ *Ibidem*.
- ³⁹ T. Pałdyna, *Terminy szczególne* [w:] *Przedawnienie w polskim prawie cywilnym*, Warszawa 2012, LEX.
- ⁴⁰ *Ibidem*.
- ⁴¹ *Ibidem*.
- ⁴² *Ibidem*.
- ⁴³ OSNC 2005, nr 4, poz. 58.
- ⁴⁴ G. Sikorski, *Przedawnienie wierzycielności stwierdzonej pozasądowym tytułem egzekucyjnym*, *Prob. Egz.* 2001, nr 19, s. 32.
- ⁴⁵ Tak: M. Muliński, *op. cit.*, s. 102–103.
- ⁴⁶ M. Romańska, *op. cit.*, LEX; R. Kulski, *op. cit.*, s. 594.
- ⁴⁷ Tekst jedn.: Dz.U. 2020 poz. 842 ze zm.
- ⁴⁸ Tekst jedn.: Dz.U. 2020 poz. 849 ze zm.
- ⁴⁹ Ustawa z 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz.U. 2020 poz. 1359), dalej jako: k.r.o.
- ⁵⁰ Por. wyrok SA w Białymstoku z 28 października 2010 r., I ACa 458/10, LEX nr 784436.
- ⁵¹ R. Kulski [w:] *op. cit.*, s. 591.
- ⁵² *Ibidem*.
- ⁵³ Dz.U. 2018 poz. 2517; dalej jako: rozpBiur.
- ⁵⁴ Tak uchwała SN z 19 lutego 2015 r., III CZP 103/14, OSNC 2015, nr 12, poz. 137 z głosami aprobującymi A. Olasia, PPE 2016, nr 1, s. 45–64 oraz A. Grajewskiego, PPE 2016, nr 12, poz. 49–60 oraz głosem krytyczną M. Krakowiaka, OSP 2015, nr 11, s. 105 i n.; postanowienie SN z 5 października 2016 r., III CZP 52/16, OSNC 2017, nr 7–8, poz. 83.
- ⁵⁵ Por. wyrok SN z 19 listopada 2014 r., II CSK 196/14, OSNC 2015, nr 12, poz. 145.
- ⁵⁶ Zob. wyrok SN z 10 października 2003 r., II CK 113/02, OSP 2004, nr 11, poz. 141.
- ⁵⁷ Zob. wyrok SA w Katowicach z 6 czerwca 2019 r., I ACa 802/18, LEX nr 3063123.
- ⁵⁸ R. Kulski [w:] *op. cit.*, s. 592.
- ⁵⁹ Tak: *ibidem*, s. 590.
- ⁶⁰ M. Muliński [w:] *op. cit.*, s. 1515.
- ⁶¹ Tak: D. Zawistowski [w:] *op. cit.*, s. 345.
- ⁶² Tak: Z. Woźniak, *op. cit.*
- ⁶³ Tak *ibidem*.
- ⁶⁴ *Ibidem*; R. Kulski [w:] *op. cit.*, s. 592.
- ⁶⁵ Zob. M. Łochowski [w:] *op. cit.*, s. 729; M. Muliński [w:] *op. cit.*, s. 1514.
- ⁶⁶ Wyrok SA w Lublinie z 2 września 2015 r., I ACa 194/15, LEX nr 1814774.
- ⁶⁷ Na mocy art. 1 pkt 2 ustawy z 2 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021 poz. 2459), uchylono pkt 3 w art. 123 § 1 k.c. Natomiast na mocy art. 1 pkt 1 wymienionej ustawy, do art. 121 k.c. dodano pkt 5, w wyniku czego bieg przedawnienia nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulegnie zawieszeniu również co do świadczeń objętych umową o mediację, przez czas trwania postępowania pojednawczego. Opisane zmiany wejdą w życie 30 czerwca 2022 r. Co istotne, do mediacji oraz postępowania pojednawczego, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej, stosuje się przepisy dotychczasowe (art. 8). Natomiast do umów zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej stosuje się przepisy dotychczasowe (art. 9).
- ⁶⁸ Zob. J. Jagieła [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Art. 730–1095¹*, t. IV, red. A. Marciniak, Warszawa 2020, s. 707.
- ⁶⁹ Zob. M. Muliński [w:] *op. cit.*, s. 1515.
- ⁷⁰ Zob. P. Machnikowski [w:] E. Gniewek, P. Machnikowski, *Kodeks...*, s. 314.
- ⁷¹ Zob. wyrok SR w Olsztynie z 19 stycznia 2017 r., X C 2747/16, LEX nr 2324635.
- ⁷² Zob. wyrok SN z 19 września 2002 r., II CKN 1312/00, OSNC 2003, nr 12, poz. 168.
- ⁷³ Przykładowo można wskazać wyrok SA w Lublinie z 2 września 2015 r., I ACa 194/15, LEX nr 1814774; wyrok SA w Łodzi z 14 marca 2017 r., I ACa 1178/16, LEX nr 2282453; wyrok SA w Łodzi z 8 listopada 2016 r., I ACa 236/16, LEX nr 2166466.
- ⁷⁴ Z. Woźniak, *op. cit.*
- ⁷⁵ R. Kulski [w:] *op. cit.*, s. 594–595.
- ⁷⁶ *Ibidem*.
- ⁷⁷ Ustawa z 11 września 2019 r. o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2019 poz. 2070).
- ⁷⁸ Zob. M. Romańska, *op. cit.*

Już w sklepie Currenda!

www.sklep.currenda.pl

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Przegląd orzecznictwa

POSTANOWIENIE SĄDU REJONOWEGO
DLA WARSZAWY PRAGI-PÓŁNOC
W WARSZAWIE Z 4 MARCA 2022 ROKU

POSTANOWIENIE NACZELNEGO
SĄDU ADMINISTRACYJNEGO
Z 16 MARCA 2022 ROKU

POSTANOWIENIE SĄDU REJONOWEGO
W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM
Z 3 LUTEGO 2022 ROKU

Fot. stock.adobe

**MATEUSZ
SZTANDUR**

Absolwent studiów
doktoranckich UG

POSTANOWIENIE SĄDU REJONOWEGO DLA WARSZAWY PRAGI-PÓŁNOC W WARSZAWIE Z 4 MARCA 2022 ROKU

Hasła

Czynności w trybie art. 759 § 2 k.p.c.
Błędne oznaczenie czynności

Sentencja

Sąd na posiedzeniu niejawnym w przedmiocie skargi dłużnika na czynność komornika sądowego postanowił odrzucić skargę i stwierdzić brak podstaw do podjęcia czynności z urzędu w trybie art. 759 § 2 k.p.c.

Stan faktyczny

Dłużnik, działając za pośrednictwem profesjonalnego pełnomocnika, wniósł skargę na czynność komornika w prowadzonym postępowaniu egzekucyjnym, zwracając się o powtórzenie czynności opisu i oszacowania nieruchomości oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Komornik w odpowiedzi na skargę wniósł o jej odrzucenie, ewentualnie oddalenie. Wniosek o wszczęcie egzekucji wpłynął do komornika w maju 2021 r. Komornik wszczął egzekucję na podstawie prawidłowego tytułu wykonawczego. W sierpniu złożony został wniosek o dokonanie opisu i oszacowania udziałów stanowiących własność dłużnika. Następnie komornik zawiadomił dłużnika o wyznaczonym terminie oględzin jako czynności przygotowującej opis i oszacowanie. Kolejnym pismem komornik zawiadomił dłużnika o terminie opisu i oszacowania, wyznaczonym na listopad

2021 r. Zarówno w pierwszym, jak i w drugim przypadku, doręczenia dokonano skutecznie. Kilka tygodni przed wyznaczonym terminem opisu i oszacowania dłużnik przestał komornikowi, za pośrednictwem poczty elektronicznej, informację o objęciu osoby mieszkającej w przedmiotowej nieruchomości kwarantanną w związku z COVID-19 i niemożliwością przeprowadzenia oględzin. Na tej podstawie komornik zniósł wyznaczony termin oględzin i wyznaczył nowy – na grudzień. W wyznaczonym terminie komornik wraz z biegłym stawili się w miejscu czynności, gdzie dłużnik udostępnił nieruchomość w celu oględzin. Czynność ta została przez pełnomocnika dłużnika zaskarżona – jako czynność opisu i oszacowania. Sąd zauważył, że taka czynność w ogóle się nie odbyła. Ostatnią czynnością w sprawie – na podstawie analizy akt – były oględziny.

Rozstrzygnięcie

Sąd wskazał, że zgodnie z treścią art. 767³ k.p.c. sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisane go terminu, nieopłaconą lub z innych przyczyn niedopuszczalną, jak również skargę, której braków nie uzupełniono w terminie. W rozpoznawanej sprawie, zdaniem sądu, należy jednoznacznie stwierdzić, że zaskarżona została czynność, która w ogóle się nie odbyła. Stąd też skarga, jako niedopuszczalna, podlegała odrzuceniu. Jednocześnie w przedmiotowej sprawie sąd nie dopatrył się podstaw do podjęcia czynności nadzorczych nad komornikiem w trybie art. 759 § 2 k.p.c. W tym zakresie można nadmienić, że o pierwotnej czynności oględzin dłużnik został poinformowany zawiadomieniem, którego odbiór własnoręcznie podpisał. Ani bezpośrednio po odbiorze tego zawiadomienia, ani później nie wyraził woli wzięcia udziału w czynności oględzin. Tymczasem zgodnie z treścią art. 812 k.p.c. wierzyciel i dłużnik mogą być obecni przy czynnościach

Fot. stock.adobe

egzekucyjnych, co jednak oznacza jedynie, że strony postępowania są uprawnione do udziału we wszystkich czynnościach egzekucyjnych. Uprawnienie to nie rodzi jednak po stronie organu egzekucyjnego obowiązku zawiadamiania stron o terminach dokonywanych czynności, o ile strona tego nie zażądała lub nie wynika to z przepisów szczególnych. W rozpoznawanej sprawie obowiązek uczestnictwa w oględzinach nie wynikał z ustawy, która w tym przedmiocie milczy, ani z żądania samego dłużnika. Nawet gdyby uznać, że doręczenie zawiadomienia o nowym terminie oględzin było nieskuteczne z uwagi na odbiór przesyłki przez nieletniego, to i tak w omawianym przypadku nie stanęłoby to na przeszkodzie dokonania omawianej czynności. O zwrocie opłaty orzeczono na podstawie art. 79 ust. 1 lit. b i art. 79 ust. 3 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych¹.

POSTANOWIENIE NACZELNEGO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO Z 16 MARCA 2022 R.

Hasło

Wygaśnięcie powołania na stanowisko komornika sądowego

Sentencja

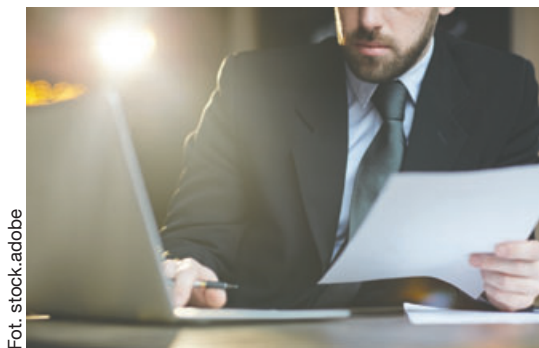
Naczelny Sąd Administracyjny po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia Ministra Sprawiedliwości na postanowienie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w zakresie oddalenia wniosku o uchylenie postanowienia o wstrzymaniu wykonania zaskarżonej czynności w sprawie ze skargi na pismo Ministra Sprawiedliwości w przedmiocie zawiadomienia o wygaśnięciu powołania na stanowisko komornika sądowego postanawia umorzyć postępowanie zażaleniowe

Stan faktyczny

Postanowieniem z grudnia 2021 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie oddalił wniosek Ministra Sprawiedliwości o uchylenie w całości postanowienia WSA z lutego 2021 r., wstrzymującego wykonanie czynności w sprawie ze skargi na zawiadomienie Ministra Sprawiedliwości z listopada 2020 r. o wygaśnięciu powołania na stanowisko komornika sądowego. Zażalenie Ministra Sprawiedliwości na to postanowienie zostało oddalone przez Naczelny Sąd Administracyjny postanowieniem z kwietnia 2021 r. Na skutek powyższego, Prezes Sądu Apelacyjnego wydał zarządzenie o uchyleniu swojego zarządzenia w sprawie wyznaczenia zastępcy Skarżącej – innego komornika sądowego, co

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH STWIERDZIŁ, ŻE AKTUALNIE POSTANOWIENIE WSA POZOSTAJE JEDYNĄ FORMĄ OCHRONY PRAWNEJ, JAKA PRZYSŁUGUJE SKARŻĄCEJ W ZWIĄZKU Z WPROWADZONYMI PRZEZ USTAWODAWCĘ ZMIANAMI DOTYCZĄCYMI WYGASZANIA POWOŁAŃ NA STANOWISKO KOMORNIKA SĄDOWEGO W ZWIĄZKU Z OSIĄGNIĘCIEM 70. ROKU ŻYCIA.

doprowadziło do tego, że Skarżąca ponownie zaczęła pełnić stanowisko komornika sądowego. Postanowieniem z lipca 2021 r. WSA odrzucił skargę Skarżącej. Od postanowienia tego Skarżąca złożyła skargę kasacyjną. W dniu 13 września 2021 r. Minister Sprawiedliwości, działając na podstawie art. 61 § 4 p.p.s.a., wniósł o uchylenie w całości postanowienia, wskazując, że doszło do zmiany okoliczności, tj. odrzucenia skargi. Zdaniem Ministra Sprawiedliwości, Skarżąca korzysta z sądowej ochrony polegającej na wstrzymaniu wykonania czynności organu w postaci zawiadomienia z listopada 2020 r., pomimo że WSA odrzucił skargę. Odpowiedź na wniosek Ministra Sprawiedliwości złożył Rzecznik Praw Obywatelskich. Podniósł, że odrzucenie skargi nie stanowi podstawy do uchylenia postanowienia o wstrzymaniu zaskarżonej czynności. Warunki określone w art. 61 § 4 p.p.s.a. dotyczą zaistnienia nowych okoliczności albo ujawnienia dotąd nieznanych. Postanowienie WSA o odrzuceniu skargi pozostaje nieprawomocne i to Naczelny Sąd Administracyjny ostatecznie rozstrzygnie

Fot. stock.adobe

sprawę, dokonując przy tym oceny, czy Skarżącej przysługuje ochrona sądowa. Rzecznik Praw Obywatelskich stwierdził, że aktualnie postanowienie WSA pozostaje jedyną formą ochrony prawnej, jaka przysługuje Skarżącej w związku z wprowadzonymi przez ustawodawcę zmianami dotyczącymi wygaszania powołań na stanowisko komornika sądowego w związku z osiągnięciem 70. roku życia. WSA oddalił wniosek Ministra Sprawiedliwości i wskazał, że na podstawie art. 61 § 4 p.p.s.a. sąd administracyjny może zmienić postanowienie odmawiające wstrzymania wykonania zaskarżonego aktu lub czynności i wstrzymać jego wykonanie bez stosownego wniosku strony lub odmówić wstrzymania. Zdaniem WSA, w tej sprawie nie zaszła zmiana okoliczności sprawy dająca podstawę do zastosowania tego przepisu, a Minister Sprawiedliwości takiej okoliczności konkretnie nie wskazał, poza wyjaśnieniem, że: „Skarżąca korzysta nadal z sądowej ochrony tymczasowej, co prowadzi do sytuacji, gdy osoba, której powołanie na stanowisko komornika sądowego wygasło z mocy samego prawa już 1 stycznia 2021 r. – od maja 2021 r. nadal wykonuje obowiązki komornika sądowego”. W ocenie WSA, argumentacja podniesiona przez Ministra Sprawiedliwości nie wskazuje na żadne okoliczności, które uległy zmianie, w związku z czym nie zaistniała podstawa do zmiany dotychczasowego postanowienia. Minister Sprawiedliwości złożył zażalenie

”
W OCENIE WSA, ARGUMENTACJA
PODNIESIONA PRZEZ
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI
NIE WSKAZUJE NA ŻADNE
OKOLICZNOŚCI, KTÓRE ULEGŁY
ZMIANIE, W ZWIĄZKU Z CZYM
NIE ZAISTNIAŁA PODSTAWA DO
ZMIANY DOTYCHCZASOWEGO
POSTANOWIENIA.

na postanowienie z grudnia 2021 r. i wniosł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości oraz przekazanie sprawy WSA do ponownego rozpoznania, a także o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania zażaleniewego, w tym kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu zażaleniewym według norm przepisanych.

Minister Sprawiedliwości zarzucił zaskarżonemu postanowieniu naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na rozstrzygnięcie, m.in. dlatego, że nie zaszła zmiana okoliczności dająca podstawę do zastosowania wyżej wskazanego przepisu oraz że wnioskujący organ nie wskazał takiej okoliczności, a także przez brak dokonania przez WSA oceny, czy akt lub czynność, która ma być przedmiotem wstrzymania, rzeczywiście nadaje się do wykonania i wymaga wykonania, skutkiem czego w obiegu prawnym pozostaje orzeczenie o wstrzymaniu wykonania zaskarżonego pisma, pomimo faktu wygaśnięcia powołania na stanowisko komornika sądowego z mocy prawa, z art. 281 ustawy z 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych², którego to zdarzenia nie można cofnąć.

W piśmie ze stycznia 2022 r. Skarżąca stwierdziła m.in., że zażalenie Ministra Sprawiedliwości jest niezasadne i powinno zostać

Fot. stock.adobe

oddalone w całości. Wskazała w szczególności, że przesłanką zmiany postanowienia jest zmiana takich okoliczności, które były analizowane przy wydawaniu postanowienia w przedmiocie wstrzymania wykonania aktu lub czynności. W odpowiedzi na zażalenie Skarżąca wniosła o oddalenie zażalenia w całości, zasądzenie kosztów zastępstwa w postępowaniu zażaleniowym według norm przepisanych, a także o dopuszczenie dowodów z dokumentów wskazanych w tym piśmie na okoliczność prawomocnego odrzucenia pozwu Skarżącej w sprawie o ustalenie, że Skarżąca jest uprawniona do pełnienia funkcji komornika sądowego do ukończenia 70. roku życia – ze względu na niedopuszczalność drogi sądowej przed sądem powszechnym oraz na okoliczność tożsamości sprawy, w której nastąpiło odrzucenie ww. pozwu, oraz sprawy, w której zostało wydane zaskarżone postanowienie.

Rozstrzygnięcie

Naczelny Sąd Administracyjny zważył, że wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, gdy postępowanie stało się bezprzedmiotowe. Postępowanie zażaleniowe w przedmiocie uchylecia postanowienia o wstrzymaniu wykonania zaskarżonej czynności podlega umorzeniu. Celem ochrony tymczasowej w postępowaniu sądoadministracyjnym jest uchronienie strony skarżącej przez skutkami wykonania zaskarżonego aktu lub czynności do czasu prawomocnego zakończenia postępowania przed sądem administracyjnym, dotyczącego kontroli legalności takiego aktu lub czynności. W niniejszej sprawie NSA postanowieniem oddalił skargę kasacyjną Skarżącej na postanowienie WSA o odrzuceniu skargi w tej sprawie, a więc postępowanie przed sądem administracyjnym zostało zakończone. Nie ulega wątpliwości, że w takiej sytuacji udzielona Skarżącej ochrona tymczasowa już nie obowiązuje.

Fot. stock.adobe

W związku z tym bezprzedmiotowe stało się również postępowanie zażaleniowe w przedmiocie uchylecia postanowienia o wstrzymaniu wykonania zaskarżonej czynności.

POSTANOWIENIE SĄDU REJONOWEGO W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM Z 3 LUTEGO 2022 R.

Hasło

Skarga na opis i oszacowanie

Sentencja

Sąd po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym sprawy ze skargi dłużnika na czynność komornika w postaci opisu i oszacowania postanowił oddalić skargę

Stan faktyczny

Dłużnik wniósł skargę na czynność komornika w postaci opisu i oszacowania i złożył wniosek o jej uchylenie. Skarżący wskazał, że wartość została rażąco zaniżona, a biegły posługiwał się nieaktualnym operatem. Ponadto dłużnik zarzucił, że aktualny wierzyciel nie wykazał przejścia uprawnień jako następca poprzedniego wierzyciela. Komornik wniósł o oddalenie skargi jako bezzasadnej. W sprawie wypowiedział się również wierzyciel

hipoteczny, który wskazał, że zarzuty w części dotyczącej opisu i oszacowania nie zasługują na uwzględnienie. W kwestii przejścia uprawnień stanowiska nie wyrażono. Biegły sądowy, ustosunkowując się do skargi, podtrzymał określoną w opinii wartość na dzień jej sporządzenia.

Rozstrzygnięcie

Sąd uznał, że skarga jest niezasadna. Opinia sporządzona przez biegłego podlega ocenie tak samo jak inne dowody – według treści art. 233 § 1 k.p.c. To, co odróżnia ją od pozostałych, to poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne, stopień stanowczości, a także zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej³. Specyfika oceny dowodu z opinii wyraża się tym, że sfera merytoryczna kontrolowana jest przez sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej.

W orzecznictwie dominuje pogląd, zgodnie z którym nie wystarcza samo przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu⁴.

Zasady dokonywania wyceny nieruchomości na potrzeby sprzedaży w toku postępowania egzekucyjnego określa szereg aktów prawnych – m.in. ustawa z 21 sierpnia 2007 r. o gospodarce nieruchomościami⁵. Zgodnie z treścią art. 149 tej ustawy, przepisy stosuje się do wszystkich nieruchomości, bez względu na ich rodzaj, położenie i przeznaczenie, a także bez względu na podmiot własności i cel wyceny. Zgodnie z treścią przepisu art. 151 ust. 1 ustawy, wartość rynkową nieruchomości stanowi szacunkowa kwota, jaką w dniu wyceny można uzyskać za nieruchomość w trakcie sprzedaży zawieranej na warunkach rynkowych pomiędzy kupującym a sprzedającym.

Jak wynika ze sporządzonego w sprawie operatu szacunkowego, wartość rynkowa została określona przy uwzględnieniu wszystkich

wymienionych wyżej założeń i brak jest podstaw do tego, by twierdzić, że zostały one naruszone. W zakresie wartości nieruchomości, należy wskazać, że może ona zostać określona podejściem porównawczym, dochodowym lub mieszanym. Wybór podejścia nie jest dowolny, ponieważ determinują go cechy wycenianej nieruchomości. W przedmiotowej sprawie opis i oszacowanie dotyczy nieruchomości gruntowej zabudowanej. Biegły w opinii wskazał m.in. ponad 20 transakcji z badanego obszaru z zestawieniem cech i cen nieruchomości. Wśród tych transakcji znajdowała się m.in. nieruchomość położona w tym samym ciągu budynków co nieruchomość wyceniana.

Zgodnie z art. 154 ust. 1 ustawy, wyboru właściwego podejścia oraz metody i techniki dokonuje sam biegły, przy uwzględnieniu celu wyceny, rodzaju i położenia, przeznaczenia w planie miejscowym, stopnia wyposażenia w urządzenia infrastruktury, stanu zagospodarowania oraz dostępnych danych o cenach podobnych nieruchomości.

Sąd wyjaśnił również, że podobieństwo nie musi oznaczać identyczności w zakresie danej cechy czy cech. Jak wskazano w wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 20 listopada 2019 r.⁶, nieruchomość podobna nie może być utożsamiana z nieruchomością identyczną. W uproszczeniu można stwierdzić, że jeżeli nieruchomość możemy ze sobą porównać wszystkimi cechami wpływającymi na jej cenę, to są one podobne. Jak stanowi art. 156 ust. 3 i 4 ustawy o gospodarce nieruchomościami, operat może być co do zasady wykorzystywany do celu, dla którego został sporządzony, przez okres 12 miesięcy od daty jego sporządzenia. Potwierdzenie aktualności następuje z kolei poprzez zamieszczenie stosownej klauzuli w operacie oraz załączenie analizy potwierdzającej, że od daty sporządzenia operatu nie wystąpiły zmiany uwarunkowań prawnych lub istotne zmiany czynników.

W przedmiotowej sprawie operat został sporządzony w październiku 2020 r. i został wykorzystany do dokonania opisu i oszacowania dokładnie 12 miesięcy później. Tym samym nie upłynął termin wskazany w art. 156. Nie wykazano również, by w nieruchomości zaszły istotne zmiany. Ponadto dłużnicy nie wpuścili na teren nieruchomości biegłego, uniemożliwiając dokładne jej zbadanie i opisanie. Podnoszenie zarzutów w tym zakresie sąd uznał za niekonsekwentne.

Sąd podzielił również pogląd biegłego, że przyjmowanie do porównania cen ofertowych w miejsce faktycznych cen transakcyjnych nie jest trafne. Istnieją bowiem znaczne rozbieżności pomiędzy cenami ofertowymi a wynegocjowanymi cenami wolnorynkowymi. Dlatego też w ocenie sądu brak było podstaw do uznania, że wartość nieruchomości została określona błędnie.

W zakresie przejścia uprawnień, sąd wskazał, że wierzyciel załączył do akt sprawy odpis wyciągu z wykazu wierzytelności do umowy o przelew wierzytelności poświadczony przez notariusza, dotyczący wierzytelności wobec dłużników. Tym samym w ocenie sądu prawidłowo wykazano przejście uprawnień – zgodnie z art. 804¹ k.p.c.⁷

Przypisy końcowe

- ¹ Dz.U. Nr 167 poz. 1398, ze zm.
- ² Tekst jedn. Dz.U z 2020 r. poz. 121 ze zm.
- ³ Zgodnie z postanowieniem Sądu Najwyższego z 7 listopada 2000 r., I CKN 1170/98, OSNC 2001, Nr 4, poz. 64.
- ⁴ Wyrok Sądu Najwyższego z 8 kwietnia 2009 r., II PK 261/08.
- ⁵ Dz.U. z 2020 poz. 1990.
- ⁶ Sprawa II OSK 2930/18.
- ⁷ W razie przejścia egzekwowanego uprawnienia na inną osobę po wszczęciu postępowania egzekucyjnego, osoba ta może wstąpić do postępowania na miejsce wierzyciela za jego zgodą, o ile przejście będzie wykazane dokumentem urzędowym lub dokumentem prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym.

Już w sklepie Currenda!

www.sklep.currenda.pl

Sądowe postępowanie egzekucyjne

Nowe rozwiązania prawne

redakcja naukowa

Radosław Flejszar

OSRODEK NAUKOWO-SZKOLENIOWY
PRZY KRAJOWEJ RADZIE KADROWICZNEJ

CURRENDA

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Serce kancelarii komorniczej

Z **Katarzyną Mazur** – Dyrektorem Obszaru Rozwoju Oprogramowania na Rynek Komorniczy w Currenda Sp. z o.o. rozmawia Magdalena Kirska-Okuniewska

Kasiu, zacznijmy od wyjaśnienia, czym jest Nowa Aplikacja Komornicza (NAK).

Nowa Aplikacja Komornicza jest jednym z głównych projektów prowadzonych obecnie w Spółce Currenda. Ma on na celu dostarczenie produktu – systemu komorniczego – opartego na najnowszych technologiach i sposobach wytwarzania produktów IT. NAK jest także odpowiedzią na potrzeby użytkowników, które albo nie były możliwe do zaspokojenia w obecnych aplikacjach komorniczych, albo wynikają z nowoczesnych standardów posługiwania się tego typu narzędziami. Przykładowo kwestie UX-owe [ang. *user experience* – projektowanie doświadczeń użytkownika od podstaw – przyp. M.K.-O.]. Do nich podchodzi się zupełnie inaczej niż 10 czy 15 lat temu. Możemy więc śmiało powiedzieć, że Nowa Aplikacja Komornicza to przyszłość, w której będą działać pracownicy kancelarii komorniczych.

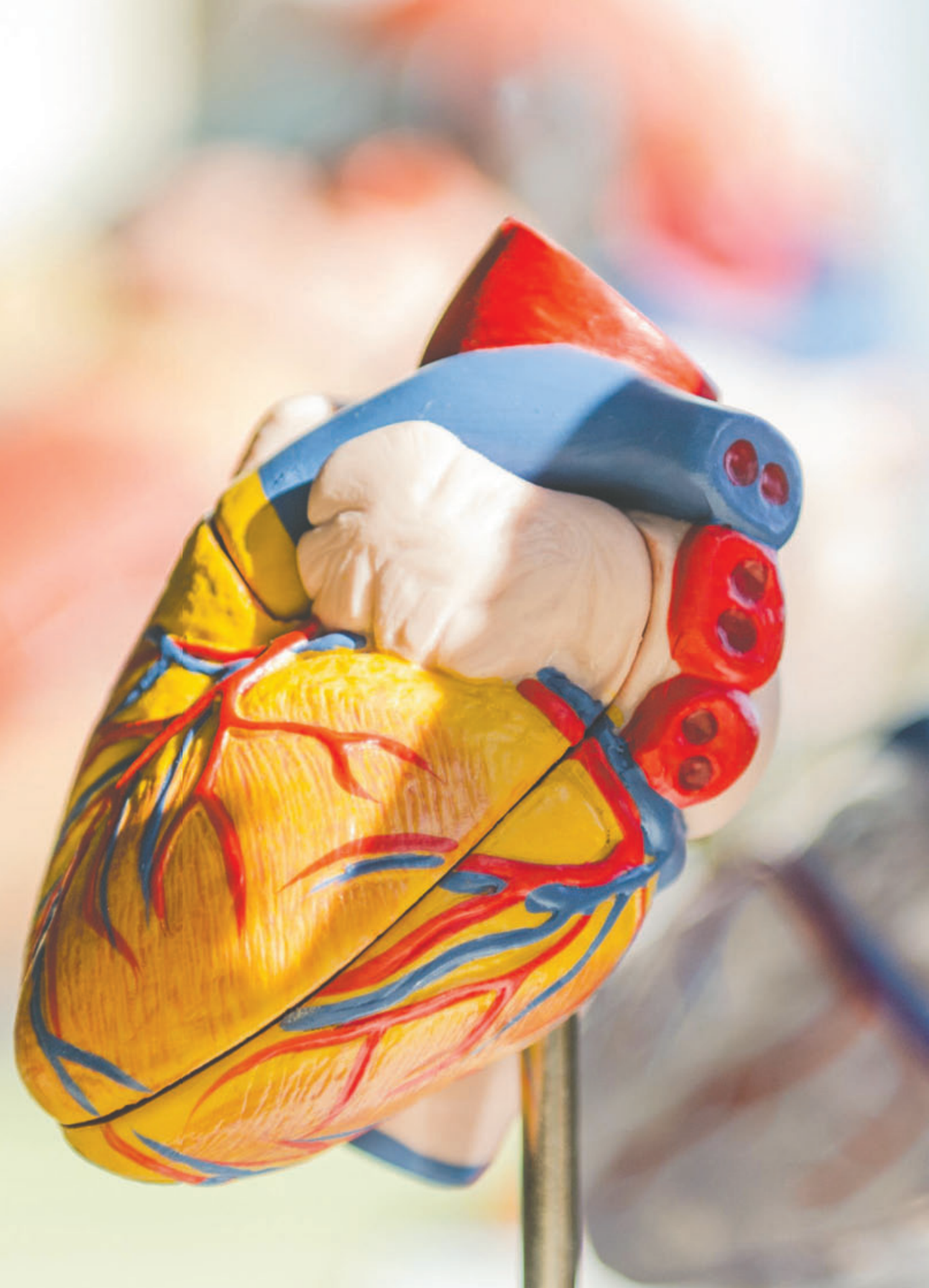
Tylko skoro w produktach Currenda Sp. z o.o. znajduje się już Kancelaria Komornika i Komornik SQL, to po co tworzyć trzecią aplikację komorniczą?

Powodów jest sporo – z jednej strony technologicznych, dotyczących tego, w jaki

sposób wytwarzane są obecne aplikacje, z drugiej – dotyczących potrzeb użytkowników. Aby realizować te potrzeby i aby sprawić, że będą oni zadowoleni z tego, co oferuje im Currenda, musieliśmy podjąć decyzję o tym, by zacząć wytwarzać nową aplikację. Dlaczego? Dlatego, że nie jesteśmy w stanie – z różnych przyczyn – właśnie technologicznych czy wynikających z obecnej architektury i logiki tych aplikacji – dostosować istniejących aplikacji do oczekiwań użytkowników.

Aspekt technologiczny jest tu kluczowy. Obecne aplikacje mają już kilkadziesiąt lat, więc ich dalszy rozwój stoi pod olbrzymim znakiem zapytania. Nie mamy gwarancji, że na przykład za pięć lat dostawca technologii, którą teraz stosujemy, nie powie nam, że właśnie kończy utrzymanie i dostarczanie tej technologii. Gdyby tak się stało, to ma

”
MOŻEMY ŚMIAŁO POWIEDZIEĆ,
ŻE NOWA APLIKACJA
KOMORNICZA TO PRZYSZŁOŚĆ,
W KTÓREJ BĘDĄ DZIAŁAĆ
PRACOWNICY KANCELARII
KOMORNICZYCH.

to ogromny wpływ na nasze produkty. Nie chcielibyśmy – jako Spółka – doprowadzić do tego, że za parę lat będziemy musieli powiedzieć użytkownikom: „Niestety nie możemy dalej rozwijać i dostarczać Wam tego rozwiązania, ale z drugiej strony nie mamy Wam nic do zaoferowania”. Wyjściem z tej sytuacji jest zatem wytworzenie nowej aplikacji dla rynku komorniczego.

Czy oznacza to, że nowa aplikacja zastąpi obecnie działające? Czy też może wszystkie będą działały w jednym czasie?

Kwestia symbiozy, korelacji obecnych aplikacji z nową została przewidziana. Oznacza to, że Currenda nie zastąpi Komornika SQL i Kancelarii Komornika z dnia na dzień. To będzie proces iteracyjny. Wynika to z faktu, że żyjemy w bardzo zmiennym środowisku. Nie możemy w tej chwili utworzyć nowego zespołu projektowego, „zamknąć” programistów w jednym projekcie i przeznaczyć kilku lat na wytwarzanie wyłącznie nowej aplikacji. „Stare” aplikacje muszą być utrzymywane. Mamy ciągle zmiany przepisów, dochodzą nam nowe integracje, mamy zmiany tego, co jest dostępne w ramach aplikacji komorniczych. Jedynym rozsądnym sposobem przejścia do całkowicie nowego rozwiązania jest więc stopniowe zastępowanie tego, co mamy na tę chwilę. Na przykład mamy moduł związany z obsługą korespondencji. I on jest dostępny w Kancelarii Komornika i Komorniku SQL, ale będzie dostępny również w Nowej Aplikacji Komorniczej. Gdy już powstanie w NAK, zostanie wycofany z KK i KSQL, a klient – niezależnie od tego, z którego systemu korzysta – dostanie nowy zestaw funkcjonalny w Nowej Aplikacji Komorniczej.

Faktycznie więc w pewnym momencie będziemy mieli na rynku trzy aplikacje, przy czym obecne będą „współpracować” z nową. Użytkownik zachowa dzięki temu zakres funkcjonalny dostępny w obecnych roz-

Katarzyna Mazur – doświadczony product manager. Od 11 lat obraca się w świecie przepisów prawa, w szczególności w obszarze związanym z postępowaniem egzekucyjnym, a od kilku lat łączy tę domenę z wytwarzaniem oprogramowania dla wymiaru sprawiedliwości. Swoją wiedzę i umiejętności regularnie poszerza dzięki międzynarodowym szkoleniom oraz regularnemu uczestnictwu w meetup-ach tematycznych. Posiadaczka wielu certyfikatów, m.in. SAFe Product Owner/Product Manager, AgilePM, Professional Scrum Product Owner. Stawia na ciągłe samodoskonalenie i rozwój kompetencji zarówno miękkich, jak i zarządczych. W życiu prywatnym jest pasjonatką psychologii społecznej i analizy osobowości oraz dalekich, egzotycznych podróży. Miłośniczka zwierząt, w szczególności psów. Je życiowe motto to: *Sapere aude*.

wiązaniach, przy możliwości rozbudowania do przez przejście na nową aplikację.

Ale również ciągłość danych?

Tak. To będzie pozytywny skutek tego, że przez jakiś czas będziemy utrzymywać obecne aplikacje. Będziemy w stanie na bieżąco reagować na ewentualne niespójności danych, pilnować, by ich integralność była zachowana. Wróćmy do wspomnianego przeze mnie wcześniej zespołu projektowego pracującego przez parę lat wyłącznie nad nowym rozwiązaniem. Nikt w takiej sytuacji nie mógłby dać gwarancji, że dane teraz wytwarzane w ramach KK i KSQL dałoby się bezpiecznie przenieść do nowego – tworzonego w ten sposób, w oderwaniu od bieżących rozwiązań – systemu.

Wiemy, jak istotne są dane dla współczesnego użytkownika. Wszystkie procesy są oparte na danych. Mówimy o cyfryzacji, mówimy o elektronizacji. Dane stanowią więc

”

WYKONALIŚMY PRACĘ
U PODSTAW, CO POZWALA
NAM NABRAĆ TEMPA
W TWORZENIU ELEMENTÓW
FUNKCJONALNYCH.

Katarzyna Mazur

kluczowy aspekt tworzenia systemu. Wcześniej obsługa procesów miała charakter bardziej „biurowy”, w użyciu był papier, który stanowił źródło prawdy. Teraz najważniejsze stają się dane wytworzone przez różnego rodzaju systemy informatyczne.

Jak długo trwają już prace nad nową aplikacją?

Rozpoczęliśmy je około dwóch lat temu. Punktem wyjścia były prace projektowe: zebranie informacji z rynku, stworzenie budżetu, uzgodnienia z różnymi interesariuszami – Krajową Radą Komorniczą i zespołami wewnątrz Spółki. Od tego zaczyna się każdy projekt. Kolejnym etapem jest stworzenie wstępnej, wysokopoziomowej roadmapy rozwiązania, czyli ustalenie co, kiedy i jak chcemy dostarczać. Następnie przeprowadzana jest analiza wymagań, czyli co ile czasu by nam zajęło. Prace *stricte* deweloperskie rozpoczęły się mniej więcej rok temu. Pierwszym produktem, który został wydany w ramach nowej architektury i nowego interfejsu, oferowany już komornikom, jest Portal Informacyjny – Integracja.

Kasiu, czy jesteś w stanie przewidzieć, ile jeszcze potrwać prace? Ten aspekt na pewno interesuje naszych Czytelników.

(uśmiech) Wielokrotnie spotykam się z takimi pytaniami: „Pani Kasiu, ale kiedy...?”. Jako osoba reprezentująca biznes chciałabym tego jak najszybciej. Jednak podchodząc zdroworozsądkowo i nie wykazując się ignorancją, patrząc, co obecnie jest oferowane przez systemy komornicze, to horyzont, który przewidujemy na dostarczenie nowej aplikacji, to od trzech do pięciu lat – przy obecnych warunkach. Prawdopodobnie zbyt szybko one nam nie zmienią. Natomiast jeśli nastąpi jakaś gwałtowna zmiana, np. wejdzie w życie wielka aktualizacja przepisów

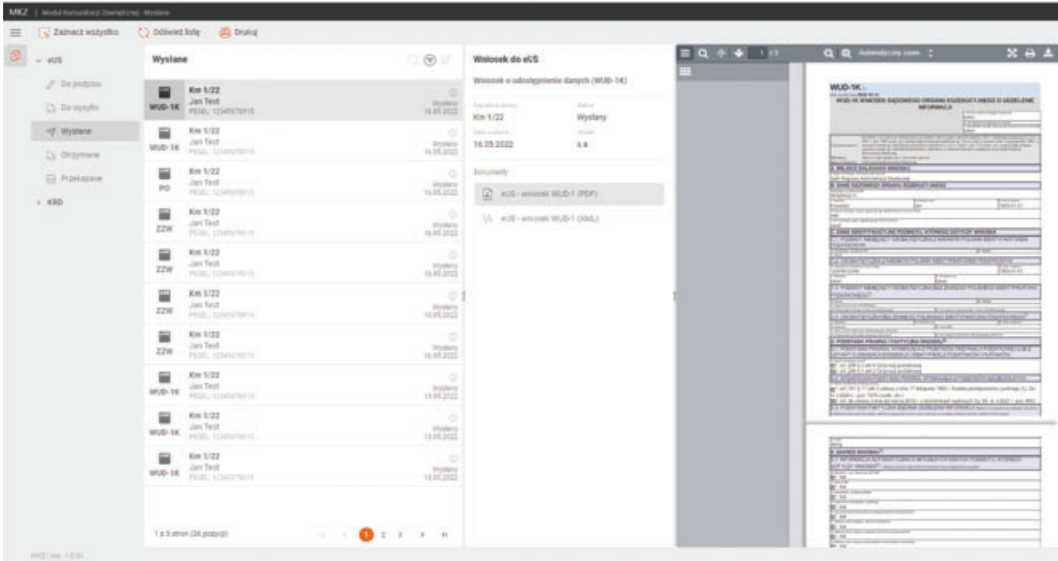
”
PIERWSZYM PRODUKTEM,
KTÓRY ZOSTAŁ WYDANY
W RAMACH NOWEJ
ARCHITEKTURY I NOWEGO
INTERFEJSU, OFEROWANY JUŻ
KOMORNİKOM, JEST PORTAL
INFORMACYJNY – INTEGRACJA.

prawa czy też pojawi się konieczność wielu integracji z różnymi systemami zewnętrznymi, do korzystania z których komornicy będą zobligowani, będziemy musieli reagować na bieżąco. Konieczne będzie śledzenie zmiennych, analizowanie, jak wpłyną one na zaplanowany proces wytwarzania. Wówczas przesunięcia w czasie będą możliwe.

Każdy projekt to tak naprawdę plan, nie jest wryte w skale. Obserwujemy warunki i w razie potrzeby modyfikujemy naszą roadmapę. W Currendzie działamy w systemie, w którym planujemy prace co kwartał. Dlatego co kwartał dochodzi do zderzenia tego, co było zaplanowane, z tym, co w danym momencie jest faktycznie wytwarzane. Sprawdzamy, czy nie doszło do zmiany kolejności prac, na przykład dotyczących modułu, który miały być wytwarzane w określonym czasie.

Czy udaje się Wam podążać za roadmapą?

Tak, udaje się nam. W tym momencie mamy wytworzony moduł komunikacji z systemami zewnętrznymi i mamy pierwszą integrację, wstępną, którą traktujemy trochę jak „rozbiegówkę”. To jest integracja z Krajowym Rejestrem Długów. Mamy wspomniany wcześniej Moduł Portal Informacyjny – Integracja. Do Nowej Aplikacji Komorniczej zostanie

włączona Biblioteka Akt jako repertorium elektronicznych akt egzekucyjnych w ramach kancelarii komorniczej. Kolejnym modulem, którym w tym momencie się zajmujemy i który ujrzy światło dzienne jeszcze w tym roku, będzie kluczowa, bardzo duża integracja z usługą e-Urzędu Skarbowego (w ramach współpracy z Ministerstwem Finansów). Prace nad tym modulem trwają od października zeszłego roku i prawdopodobnie zakończą się we wrześniu tego roku. W tym roku zostanie także udostępniony Moduł Czynności Terenowych oraz pierwsze procesy w ramach Modułu Księgowego. Dodatkowo mamy w tym roku zaplanowane podejście do modułu komunikacji z ZUS-em i przymierzamy się do modułu związanego z rejestracją spraw.

Prac, które użytkownik zobaczy pod kątem funkcjonalnym, mamy zaplanowanych bardzo dużo. Jak mówiłam wcześniej, skrupulatnie podążamy za roadmapą. Poświęcenie na początkowych etapach prac czasu na analizy pozwoliło na dokładne zidentyfikowanie procesów wytwarzania NAK.

Kasiu, opowiedz, proszę, o pracach architektów.

Tak, to jest bardzo ważna kwestia, której użytkownicy nie widzą. To jest wręcz najistotniejszy element przy wytwarzaniu systemu informatycznego – uzgodnienie i wypracowanie architektury takiego rozwiązania oraz logiki tego, co się w nim będzie działo – przede wszystkim w kontekście danych, ich zapisu, w jaki sposób będą ze sobą połączone, w jakich będą ze sobą relacjach. Obszar związany z architekturą, po naszej stronie, dla tego głównego fragmentu aplikacji został wytworzony. Co więcej – został już zaimplementowany. Moduły, które teraz powstają, są tworzone z uwzględnieniem tej właśnie architektury. Można powiedzieć, że wykonaliśmy pracę u podstaw, co pozwala nam nabrać tempa w tworzeniu elementów funkcjonalnych.

Na ten moment użytkownicy widzieli moduły w sposób rozsiany, one nie były ze sobą zintegrowane. Mieliśmy możliwość osobnego uruchomienia poszczególnych modułów.

W tym momencie, najpewniej we wrześniu, użytkownicy otrzymają wszystkie te moduły w ramach jednej aplikacji. To będzie taki modułowy monolit, do którego będziemy dołączać kolejne elementy, wszystko to na gruncie nowej technologii. Nie popełniliśmy przy tym starych błędów projektowych i architektonicznych, które pojawiły się w obecnych systemach komorniczych.

”
MAM NADZIEJĘ, ŻE
UŻYTKOWNICY ZAUWAŻĄ, ŻE
NOWA APLIKACJA KOMORNICZA
TO NIE JEST TAKI MITYCZNY
JEDNOROŻEC, O KTÓRYM
WSZYSCY MÓWIĄ, ALE
KTÓREGO NIKT NIE SPOTKAŁ.

Pracujecie intensywnie...

Tak, ten rok zapowiada się (*chwila namysłu*)... bogato. Mam nadzieję, że użytkownicy zauważą, że Nowa Aplikacja Komornicza to nie jest taki mityczny jednorożec, o którym wszyscy mówią, ale którego nikt nie spotkał. Dzięki solidnym fundamentom i starannemu planowaniu będziemy w stanie coraz szybciej dostarczać użytkownikom kolejne elementy.

A co z nazwą? Czy „Nowa Aplikacja Komornicza” z nami zostanie?

Zdecydowanie nie! „Nowa Aplikacja Komornicza” to robocza nazwa projektu. Ten produkt nie będzie nosił takiej nazwy, nie jest ona zresztą trafna. Nowa aplikacja w pewnym momencie przestanie być nowa. Szukamy nazwy rynkowej. Jeśli nasi użytkownicy mają jakieś pomysły, to zapraszamy do dzielenia się nimi z nami.

Co wpływa na proces wytwarzania nowego systemu?

Głównie interesy stron. (A poza tym cała masa innych czynników: dostępne zasoby w postaci zespołów, budżet, licencje, technologia, zmiany wymagań...).

Od interesariuszy zbierane są wymagania dotyczące określonych funkcjonalności. Interesariuszami są w tym wypadku m.in. Ministerstwo Sprawiedliwości i Ministerstwo Finansów. Z Ministerstwem Sprawiedliwości konsultujemy się głównie w zakresie akt elektronicznych i tego, jak Ministerstwo widzi je po swojej stronie, jak nasze produkty wchodzą w relacje z przewidzianymi w przepisach założeniami dotyczącymi systemu teleinformatycznego z art. 158 ustawy o komornikach sądowych. MS jest więc naszym głównym interesariuszem po stronie organów państwowych. Z Ministerstwem Finansów współpracujemy w kwestii integracji z e-Urzędem Skarbowym. Ale podmiotów, z którymi się konsultujemy, jest znacznie więcej. Jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych, jest Krajowa Izba Rozliczeniowa, są wszelkiego rodzaju podmioty udostępniające dane, Krajowy Rejestr Zadłużonych. Po stronie „państwowej” jest tych jednostek i instytucji wiele. Z drugiej strony mamy rynek komorniczy: Krajową Radę Komorniczą, izby komornicze oraz indywidualnych użytkowników. Mamy też trzecia grupę, praktycznie niezauważalną, nieosobową – przepisy prawa, które ciągle się zmieniają i na które musimy na bieżąco reagować. I nie mam tu wcale na myśli wyłącznie przepisów ustaw zwanych komorniczymi. Są to przepisy wynikające z dyrektyw europejskich, z RODO, z różnego rodzaju rozporządzeń. Wszystko to musimy uwzględnić przy projektowaniu naszego rozwiązania, by było ono bezpieczne, by nie doszło do naruszenia utraty integralności i poufności danych. Każdy moduł, każdy element przechodzi proces związany z NFR-ami [ang. *non-functional requirements* – przy M.K.-O.], to są нефункционалне wymagania dotyczące

systemu, ale pozwalające na zapewnienie bezpieczeństwa, integralności, poufności, dostępności.

Skoro mowa o bezpieczeństwie. Kasiu, chciałabym, byś się odniosła do kwestii nakładek. Jakie są ryzyka związane z ich stosowaniem?

Zdajemy sobie sprawę z tego, że istnieją rozwiązania firm trzecich, które korzystają z naszego *know-how* i z tego, co jest oferowane w ramach aplikacji komorniczych. Dotyczy to także aspektu bazy danych. Chciałabym podkreślić, że baza danych jest integralną częścią aplikacji komorniczej. Jej kształt, sposób rozmieszczenia w niej zapisywanych danych jest ściśle powiązany z aplikacją komorniczą. Co za tym idzie – jeżeli firma trzecia dokonuje ingerencji w struktury bazodanowe – to jest największe niebezpieczeństwo – może to doprowadzić do tego, że aplikacja przestaje prawidłowo prze-

tworzyć informacje, więc przerywamy ciągłość działania aplikacji. Może też stać się tak, że w momencie, w którym będziemy potrzebowali jakichś danych na rzecz choćby Modułu Księgowego czy statystyk, okaże się, że te dane są zafalszowane. Dlaczego? Dlatego, że ingerowały w nie podmioty trzecie. Aplikacje komornicze mogą nie zawierać fragmentu kodu pozwalającego na wytworzenie potrzebnej wartości i wpisanie jej do bazy danych.

Klienci bardzo często o tym nie wiedzą. Potem kontaktują się z nami. W procesie wsparcia klienta, podczas ustalania, co się mogło stać, niestety wielokrotnie okazuje się, że dany błąd czy niezgodność wynika z działania nakładki.

Czyli w takim wypadku bezpieczeństwo danych jest zagrożone?

Wynikiem zastosowania nakładki może być nieodpowiednie umieszczenie danych

The screenshot displays the 'Portal Informacyjny Integracja' interface. The main window shows a list of sent documents ('Przesyłki wysłane') with columns for date, recipient, and document type. A detailed view of a document is shown on the right, including sender and recipient information, document type, and a list of attachments.

Przesyłki wysłane	Pismo ogólne
Km 1/21 Sąd Okręgowy w Świdnicy Pismo ogólne 03.09.2021	Tytuł pisma: Pismo ogólne
Km 1/21 Sąd Okręgowy w Świdnicy Pismo ogólne 03.09.2021	Pismo przebiegłe
Km 1/21 Sąd Okręgowy w Świdnicy Pismo ogólne 03.09.2021	Dokument 1
Km 1/21 Sąd Okręgowy w Legnicy Pismo ogólne 24.08.2021	Dokument 2
Km 1/21 Sąd Okręgowy we Wrocławiu Pismo ogólne 24.08.2021	Załącznik
Km 1/21 Sąd Okręgowy w Świdnicy Pismo ogólne 24.08.2021	brak danych do pokazania
Km 1/21 Sąd Okręgowy w Strzelcach Opolskich Pismo ogólne 18.08.2021	www
Km 1/21 Sąd Rejonowy w Oleśnicy Pismo ogólne 18.08.2021	Dokument 3
Km 1/21 Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie Pismo ogólne 18.08.2021	Portal Informacyjny - UPP

Urzędowe Poświadzenie Przedłożenia

Identyfikator CPP: 15502000_20210903_1059_I_C_1_21
 Data i czas przedłożenia (przebiegłe w CPP): 03-09-2021 10:39:17
 Identyfikator pisma: WZ1630658357771
 Typ pisma: Pismo ogólne
 Tytuł pisma: Pismo ogólne
 Inicjały: I.C.1-21
 Adresat pisma: Sąd Okręgowy w Świdnicy

Nadawca pisma

Nazwa nadawcy: Jan Adam Orzechowski
 Identyfikator nadawcy: 00410178351
 Nazwa konta głównego: sęd
 Identyfikator konta głównego: sęd

Lista załączników

LP: 1 | nazwa załącznika: pismo przebiegłe_1630658356495 | suma kontrolna: 0e0428b40284946b0c99dcb761d1532a

w bazie. Wynika to z nieznamości struktury bazy danych w relacji z kodem aplikacji. Nakładkowiec widzi interfejs naszej aplikacji, widzi tabelę, umieszcza w niej dane, ale one faktycznie trafiają w niewłaściwe miejsce w bazie danych. Rezultatem są nieprawidłowości: w pismach, w księgowości, w sprawozdaniach i w statystykach. Dopuszczanie firm trzecich jest obarczone dużym ryzykiem. My, jako dostawca systemu, nie jesteśmy w stanie zagwarantować ciągłości danych w takim wypadku. Nie znam zapisów licencyjnych tych firm zewnętrznych, nie wiem, w jakim zakresie odpowiadają za działanie swojej aplikacji czy za to, jak dane są umieszczanie w bazie, oraz – co najbardziej istotne – czy dane nie są udostępniane bez wiedzy komornika poza siedzibę kancelarii.

Zachęcamy te firmy zewnętrzne do kontaktowania się z nami, do współpracy. Chcielibyśmy móc stwierdzić, że to, co jest oferowane w ramach nakładek, jest zgodne z tym, co powinno się zadziać np. jeśli chodzi o zapis wartości w bazie danych. Jednak gdy takiego kontaktu nie ma, to odradzamy użytkownikom korzystanie w tych rozwiązaniach. Ryzyko jest w tej sytuacji po stronie komornika, a krótkofalowe konsekwencje mogą powodować dalsze problemy.

Jak to się ma do NAK?

Tworząc narzędzia w ramach KK i KSQL, mamy na horyzoncie nową aplikację. Dążymy do tego, by obecne rozwiązania w taki sposób tworzyły dane, żeby w przyszłości były one zapisane w ramach jednej bazy, jednej struktury w NAK. Jeżeli ktoś dokonuje tu jakiejś modyfikacji, to w żadnym razie nie możemy zagwarantować, że te dane znajdą się w bazie w ramach nowej aplikacji.

Czytając to, ktoś mógłby powiedzieć, że Currenda boi się konkurencji...

Należałoby się zastanowić, czy pod kątem tak kompleksowego rozwiązania dla kancelarii komorniczych Currenda w ogóle ma konkurencję. Dostarczamy aplikacje, które, *de facto*, obejmują każdy obszar tego, co jest związane z prowadzeniem kancelarii komorniczej – księgowość, prowadzenie sprawy, zapis danych, tworzenie pism, komunikacja z systemami zewnętrznymi, sprawozdania, skorowidze, konfiguracje, formularze. Pokrywamy 100% potrzeb kancelarii i 100% tego, co zawierają przepisy prawa. A teraz odpowiedzmy sobie na pytanie, co oferuje konkurencja. Czy konkurencja mogłaby istnieć bez naszego rozwiązania?

Możemy pokusić się o analogię – do serca. Obecne, a potem Nowa Aplikacja Komornicza to serce kancelarii komorniczej. To serce pompuje krew. Czy serce można czymś zastąpić? Co by się stało, gdyby serce przestało pompować krew? Czy gdyby nie było naszego rozwiązania, konkurencja miałaby co robić? Czy nakładki dalej by działały?

Nakładki to swojego rodzaju tuning tego, co jest przez nas oferowane. Ale w rozmowie z klientami pytam, czy mogliby dalej pracować na naszych systemach bez tego tuningu. A potem odwracam pytanie – czy sam tuning wystarczyłby im do prowadzenia kancelarii. Pamiętajmy, że dane – owszem – są własnością komornika. Ale już struktura bazy danych – nie. Z tego, co wiem, część konkurencji tworzy własne struktury bazodanowe, a część korzysta tylko z naszych. W odniesieniu do tej sytuacji – dane gromadzone poza bazami wspieranymi przez aplikacje komornicze nie zostaną zmigrowane do nowego systemu, natomiast publikowanie danych w nakładkach w ramach naszych struktur może powodować rozbieżności i problemy w użytkowaniu obecnych aplikacji oraz nowego systemu. Od konkurencji odróżnia więc unikalność i kompleksowość, więc raczej nie mamy się czego bać.

Już w sklepie Currenda!

www.sklep.currenda.pl

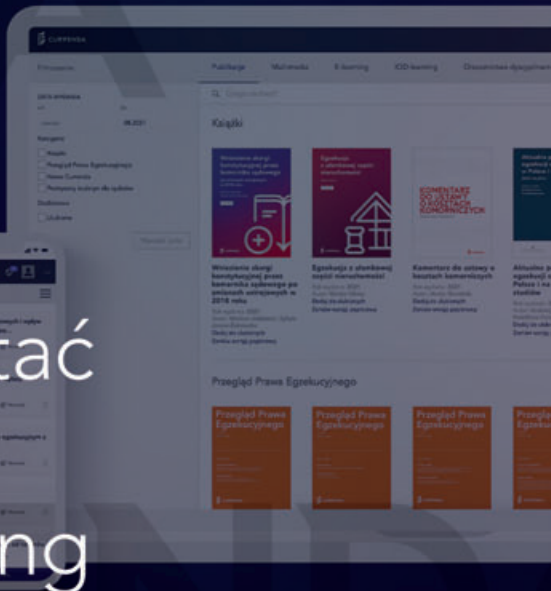
Zasady postępowania egzekucyjnego a standardy wykonywania zawodu komornika sądowego

Aleksandra Monarcha-Matłak
Dominika Skoczylas

 CURRENDA

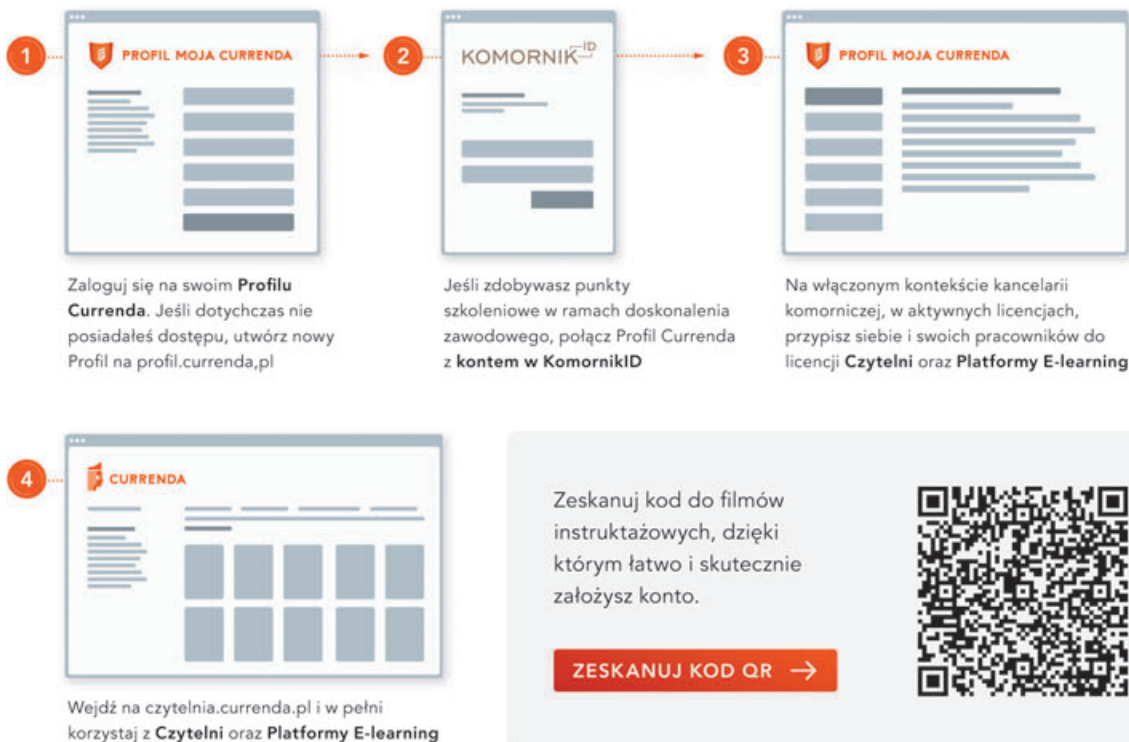
DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Jak zacząć korzystać z Czytelni oraz Platformy E-learning

WWW.CURRENDA.PL

Zeskanuj kod do filmów instruktażowych, dzięki którym łatwo i skutecznie założysz konto.

ZESKANUJ KOD QR →

#hack4law po raz drugi

Nasze zeszłoroczne wydarzenie szkoleniowo-konkursowe zakończyło się sukcesem, a uczestnicy już od jakiegoś czasu dopytywali o jego kolejną edycję. I oto jest, a właściwie będzie: w dniach 14–16 października 2022 roku znów spotykamy się na #hack4law.

Fot. Peshlov

**KLAUDIA
MACIEJEWSKA**

Kierowniczka Currenda Lab
Analityczka prawna

Wspomnianym sukcesem było nie tylko przyznanie nagród za dobrze rokujące narzędzia IT do wykorzystania przez praktyków prawa, ale – przede wszystkim – utworzenie przestrzeni do wymiany doświadczeń i łączenia wysiłków przez członków zespołów interdyscyplinarnych w celu zaprojektowania funkcjonalnego modułu. Nie było dla mnie zaskoczeniem, gdy się dowiedziałam, że grupy projektowe, które powstały na potrzebę realizacji zadania konkursowego podczas pierwszej edycji #hack4law, brały następnie udział – w niezmiennych składach – w innych maratonach programowania.

Drugą niezmiernie ważną dla nas kwestią było przyłączenie się do dyskusji o roli kobiet na współczesnym rynku pracy w branży IT i ICT. Efektem naszego zaangażowania w tę tematykę jest m.in. nawiązanie współpracy z organizatorami wydarzenia Perspektywy Women in Tech Summit oraz zaplanowanie prelekcji na temat kultury w organizacjach w kontekście nierównego traktowania kobiet i mężczyzn, którą wygłosi podczas #hack4law radczyni prawna Monika Dryl z Currenda Sp. z o.o.

W końcu – rozmawialiśmy o nowoczesnych technologiach, bo technologie starzeją się niezwykle szybko, a na pracowanie na archaicznych rozwiązaniach informatycznych i teleinformatycznych w czasach, gdy dane to największy kapitał, nie może sobie pozwolić już nikt.

Dostrzegliśmy nie tylko sukces, ale i ogromny potencjał #hack4law, więc zaraz po zakończeniu pierwszej edycji zaczęliśmy myśleć o kolejnej.

Druga odsłona

Formuła wydarzenia sprawdziła się w praktyce, zdecydowaliśmy więc, by jej nie zmieniać. Pierwszy dzień będzie poświęcony na prelekcje w ramach konferencji naukowej. Na ten moment mamy zaplanowanych 12 wystąpień, ale lista nie jest jeszcze zamknięta. Oprócz znanych i lubianych referentów mamy też nowe nazwiska: prof. dr hab. inż. Bogdan Wiszniewski (Wydział Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki Politechniki Gdańskiej, Katedra Inteligentnych Systemów Interaktywnych), dr hab. inż. Jan Daciuk prof. PG (Wydział Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki Politechniki Gdańskiej, Katedra Inteligentnych Systemów Interaktywnych), Paula Januszkiewicz (CEO CQURE, Security Expert, MVP w Microsoft Security Enterprise), Michał Wawiórko (CEO w Wizlink®) oraz Justyna Orłowska (Dyrektorka Centrum Gov-Tech Polska). Na jedną prelekcję przewidujemy do 25 minut, co dość szczerze zapełni nam piątkowy harmonogram dnia. Chciałabym w tym miejscu zaznaczyć, że nasi mówcy wychodzą poza statystyki, dane i żargon naukowy, a wystąpienia przyniosą słuchaczom realną wartość.

Hybrydowo, bo jak inaczej

Całe wydarzenie będzie odbywać się *on-line* – z prelegentami i uczestnikami będziemy się łączyć zdalnie. Natomiast pierwszego dnia organizatorów i prowadzących będzie można spotkać w Hevelianum – centrum naukowo-edukacyjno-rekreacyjnym znajdującym się w sercu Gdańska.

”
SKŁAD ZESPOŁÓW
MENTORSKICH BĘDZIE
ZMIENIAŁ SIĘ CO 3 GODZINY.
DO DYSPOZYCJI UCZESTNIKÓW
BĘDZIE W SUMIE 17 MENTORÓW.

Maraton programowania

Drugiego dnia rano rozpocznie się hackathon, czyli maraton programowania, który potrwa dobę. Tegoroczne zadania konkursowe to stworzenie aplikacji dla wymiaru sprawiedliwości na podstawie jednego z czterech

Fot. Melpomenem

pomysłów: „Nie zmieniaj mnie” (dokument elektroniczny w technologii blockchain), „Złóż mnie” (pозew elektroniczny), „Obsłuż mnie” (elektroniczne biuro podawcze), „Asystuj mi” (moduł inteligentnego asystenta). Przez pierwsze 14 godzin do dyspozycji uczestników pozostaną mentorzy – skupieni w zespołach interdyscyplinarnych eksperci z zakresu prawa, szeroko pojętego IT oraz reprezentanci kadry menedżerskiej. Skład zespołów mentorskich będzie zmieniał się co 3 godziny. Do dyspozycji uczestników będzie w sumie 17 mentorów.

Nagrody i zwycięzcy

Muszę podkreślić, że trzeciego dnia konkursu, kiedy nastąpi zakończenie prac i prezentacja ich wyników, nie będziemy wymagać oddania w nasze ręce gotowego do użycia, ukończonego w 100% rozwiązania. Przykładowo w zeszłym roku trzecie miejsce zajął zespół, który przygotował projekt modułu idealnego arbitra. A wysokość nagród pozostaje na zeszłorocznym poziomie: 15, 10 i 5 tysięcy złotych za – odpowiednio – I, II i III miejsce.

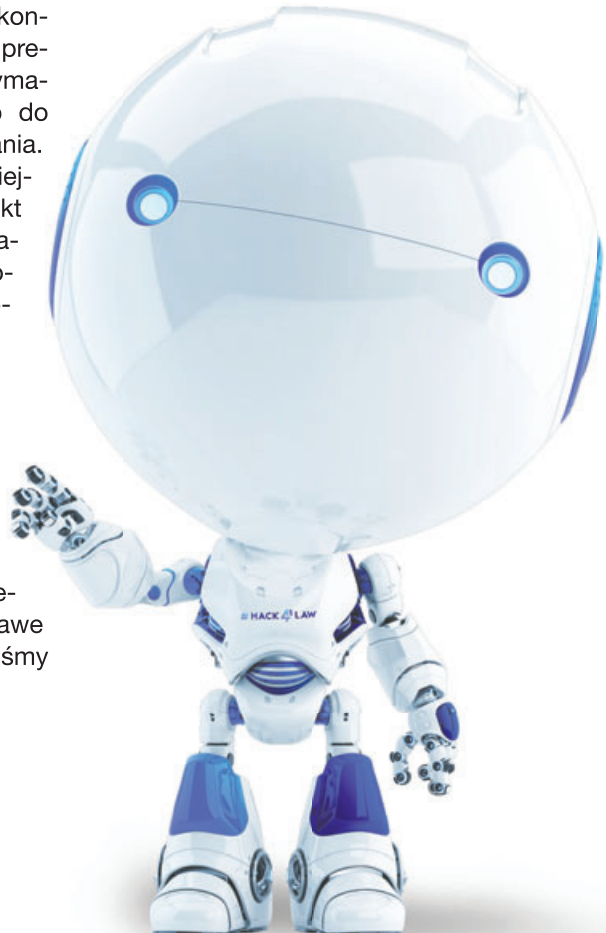
Co nas napędza

Naszemu wydarzeniu przyświecają założenia sformułowane w sześciu punktach: aktywizacja kobiet w obszarze IT i ICT, *paper-free office*, współpraca interdyscyplinarna, praca w kameralnych zespołach projektowych, ciekawe prelekcje, wsparcie merytoryczne. Kładliśmy

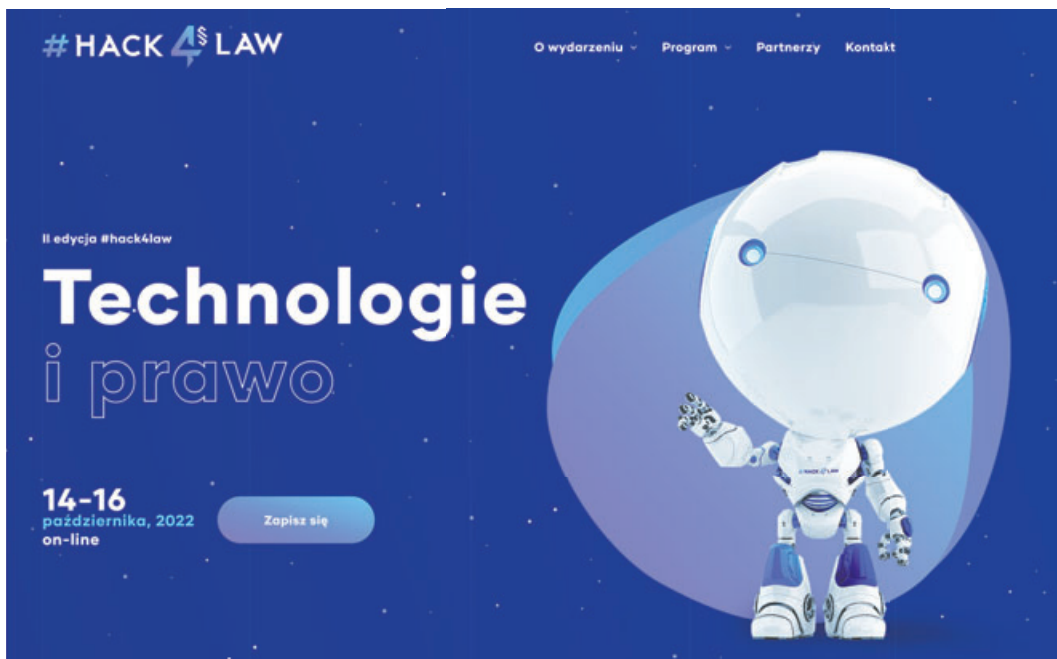
na to nacisk w zeszłym roku, będziemy kłaść i w tym. Nowością są natomiast wydarzenia partnerskie – Jubileusz XX-lecia Centrum Badań Problemów Prawnych i Ekonomicznych Komunikacji Elektronicznej (którego Kierownikiem jest prof. dr hab. Jacek Gołaczyński) oraz – wspomniane wcześniej – Perspektywy Women in Tech Summit.

Co nowego?

Nowa jest też forma zapisów – będzie można rejestrować się osobno na część merytoryczną i praktyczną (konkursową). Zapisy będą odbywały się pod dwoma linkami,

”
MAMY TEŻ NOWĄ „MASKOTKĘ”
– ZESZŁOROCZNEGO ROBOTA
ZASTĄPIŁ HAKUŚ, KTÓRY
ZOSTANIE Z NAMI NA DŁUŻEJ.

dostępne będą dwa formularze, więc osoby niezainteresowane prelekcjami będą mogły wziąć udział w samym hackathonie, a laicy programowania będą mogli wyłącznie wysłuchać wykładów. Mamy też nową „maskotkę” – zeszłorocznego robota zastąpił Hakuś, który zostanie z nami na dłużej.

Kto nas wspiera

#hack4law organizowany jest przez Centrum Badawczo-Rozwojowe Currenda Lab, Stowarzyszenie Robotyków SKALP, Uniwersytet Szczeciński oraz Wydział Prawa i Administracji US.

Nawiązaliśmy też kontakty w zakresie partnerstwa (Women in Law, ELSA Gdańsk, Grupa .Net PG, Coders Lab), patronatów honorowych (Prezydent Miasta Gdańska, Prezydent Miasta Gdyni, Rektor Uniwersytetu Szczecińskiego) i medialnych (Bulldogjob, Bezprawnik.pl). Jesteśmy w trakcie pozyskiwania do współpracy kolejnych podmiotów we wszystkich tych trzech obszarach.

”
WYSOKOŚĆ NAGRÓD
POZOSTAJE NA
ZESZŁOROCZNYM POZIOMIE:
15, 10 I 5 TYSIĘCY ZŁOTYCH
ZA – ODPOWIEDNIO –
I, II I III MIEJSCE.

Zapraszamy

Wkrótce ruszamy z kampanią informacyjną dotyczącą #hack4law, ale już teraz zachęcamy do zaznaczenia daty w swoich kalendarzach. Informatyzacja i cyfryzacja nie są wcale abstrakcyjne w kontekście pracy w kancelarii komorniczej, jak mogłoby się wydawać. Coraz więcej rozwiązań opiera się na sztucznej inteligencji. Czas najwyższy zacząć się z nią zaprzyjaźniać.

Moduł Integracji EPU

WWW.CURRENDA.PL

Zautomatyzuj proces dodawania adnotacji w sprawach wszczętych na podstawie wniosku papierowego

Moduł Integracji EPU to nowe rozwiązanie, które ułatwia m.in. podejmowanie spraw prowadzonych dotychczas, zarówno prawidłowo, jak i z brakami w adnotacjach, przez inną kancelarię komorniczą.

Korzyści z wdrożenia Modułu Integracji EPU

Wylimitowanie zadań

wykonywanych za pośrednictwem portalu e-sąd i aplikacji komorniczej.

Łatwa weryfikacja

uzupełnionej adnotacji o podjęciu na tytule procedowanej sprawy.

Automatyzacja procesu

dodawania adnotacji w aplikacji komorniczej.

Zwiększenie skuteczności

dotarcia i egzekwowania braków.

Zyskaj w pakiecie!

Moduł Integracji EPU wraz z Modułem Integracji ePUAP.

[Sprawdź szczegóły.](#)

Wybierz Moduł Integracji EPU!

Skontaktuj się z nami, aby dowiedzieć się więcej

Zadzwoń: 58 550 38 75
lub napisz: marketing@currenda.pl

Umorzenie sądowego postępowanie egzekucyjnego. Podstawy i skutki

Dnia 22 kwietnia 2022 roku w Pałacu Kazimierzowskim, znajdującym się na terenie kampusu Uniwersytetu Warszawskiego, odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa „Umorzenie sądowego postępowania egzekucyjnego. Podstawy i skutki”. Otwarciem dokonała Elżbieta Adamska-Śmigrodzka – Przewodnicząca Rady Izby Komorniczej w Warszawie. Współorganizatorami wydarzenia były: Uniwersytet Warszawski, Ośrodek Naukowo-Szkoleniowy przy Krajowej Radzie Komorniczej oraz Izba Komornicza w Warszawie.

MATEUSZ SZTANDUR

Absolwent studiów doktoranckich UG

Część I

Moderator: prof. dr hab. Andrzej Marciniak (Uniwersytet Łódzki)

Moderator wskazał na bardzo praktyczny wymiar konferencji, ponieważ tematyka będąca przedmiotem rozważań nie jest poruszana szerzej w opracowaniach, a właśnie w praktyce ma bardzo szerokie znaczenie, co z kolei przekłada się na powstawanie wielu problemów – w tym ten najważniejszy, dotyczący kosztów związanych z umorzeniem

postępowania. To właśnie dlatego przedmiotowa tematyka została podjęta w ramach konferencji naukowej.

Temat: Umorzenie postępowania egzekucyjnego według prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego

Prelegentka: dr hab. Anna Hrycaj
prof. UŁa (Uczelnia Łazarskiego)

Prelegentka wskazała, że kwestia umorzenia dotycząca upadłości została uregulowana w konkretnych przepisach – przede wszystkim w art. 146 p. 1 ustawy Prawo upadłościowe¹. Aktualna wersja przepisu obowiązuje od 1 stycznia 2016 r. Kolejne regulacje to art. 61², 62³ (dot. ustalania masy upadłości). Od zasady wyrażonej w tych przepisach przewidziane zostały wyjątki zawarte w art. 63⁴. Dają one pewnego rodzaju

gwarancję bezpieczeństwa socjalnego upadłego. W trakcie wystąpienia postawione zostało pytanie, jak komornicy mogą ustalić, czy dany składnik wchodzi w skład masy upadłości. Bardzo pomocna w tym zakresie okazała się nowa instytucja w postaci wyszukiwarki internetowej. Mianowicie, od grudnia 2021 r. skład masy upadłości jest odnotowywany w systemie teleinformatycznym. W każdej chwili, komornik prowadzący egzekucję do podmiotu, wobec którego ogłoszono upadłość, może sprawdzić na portalu, czy dany składnik znalazł się w masie upadłości upadłego. Prelegentka w swoim wystąpieniu skupiła się przede wszystkim na znaczeniu pojęcia majątku wchodzącego w skład masy upadłości. W przypadku wyłączenia składnika majątku z masy upadłości, postanowienie takie ma charakter konstytutywny. Co do samego umorzenia postępowania z mocy prawa, to sytuacja taka nie wymaga wydawania przez komornika odrębnego postępowania, ponieważ stan faktyczny jest niezależny od wiedzy komornika. Tytuł wykonawczy podlega w takim wypadku zwrotowi. Zawieszenie, a następnie umorzenie postępowania wymaga ustalenia, czy upadłość w ogóle nastąpiła. Od grudnia 2021 r. sąd nie wydaje już w tym zakresie postanowień w tradycyjnej formie – odbywa się to wyłącznie elektronicznie. To właśnie Krajowy Rejestr Zadłu-

nych jest podstawowym źródłem informacji w tym zakresie. Obwieszczenia w rejestrze zadłużonych są zamieszczane w czasie rzeczywistym. Odnośnie do restrukturyzacji prelegentka wskazała, że problematyczną kwestię generują czynności podejmowane w przypadku umorzenia postępowań z mocy prawa – przy stosowaniu art. 170. Natomiast samą informatyzację procesu upadłości według prelegentki należy uznać za rewolucyjną.

Temat: Niedopuszczalność egzekucji ze względu na osobę dłużnika jako podstawa umorzenia postępowania egzekucyjnego
Prelegentka: dr Joanna Derlatka (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach)

Swoim wystąpieniem prelegentka przeniósł tematykę konferencji na grunt ustawy Kodeks postępowania cywilnego, a dokładnie – do art. 824 § 1 pkt. 2⁵. Treść tego przepisu prowadzi do obowiązkowego umorzenia postępowania egzekucyjnego bez alternatywnego rozwiązania. Na szczególną uwagę zasługuje niedopuszczalność prowadzenia egzekucji ze względu na posiadany przez dłużnika immunitet dyplomatyczny (uregulowany w art. 1111 § 1 k.p.c.⁶) i konsularny (uregulowany w art. 1112 § 1 k.p.c.⁷). Immunitet nie będzie z kolei przysługiwać w sprawach określonych w art. 1114 § 3 k.p.c.⁸, tj. tam, gdzie wszczynane są sprawy przed polskim sądem. Jeżeli prowadzenie egzekucji jest dozwolone, to niedopuszczalna jest egzekucja z mienia służącego do użytku urzędowego, a także egzekucja w pomieszczeniach zajmowanych przez przedstawicielstwa dyplomatyczne, misje zagraniczne lub urzędy konsularne państw obcych. W zakresie immunitetu państwa wskazano na problematykę w kwalifikacji i ustalaniu podstawy prawnej. Niezwykle pomocny przy rozstrzyganiu tego typu wątpliwości jest wyrok Sądu Najwyższego z 14 grudnia 1947 roku⁹. W podsumowaniu swojego wystąpienia prelegentka

dr Joanna Derlatka

dr hab. Marcin Dziurda, SSO Marek Lewandowski, dr hab. Kinga Flaga-Gieruszyńska prof. US

wystosowała postulat, by do immunitetu dotyczącego państwa stosować, *per analogiam*, przepisy zawarte w k.p.c. o immunitacie sądowym i egzekucyjnym.

Temat: Oczywista bezskuteczność egzekucji jako podstawa umorzenia postępowania egzekucyjnego

Prelegent: dr hab. Andrzej Grzegorz Harla (Uniwersytet Warszawski)

Na wstępie profesor zaznaczył, że w k.p.c. zawarta jest zasada, że umorzenie postępowania z urzędu następuje z powodu stwierdzenia oczywistej bezskuteczności. Prelegent odniósł się również do terminów „skuteczność” i „zaległość”, wskazując, że nie doczekały się one zdefiniowania w k.p.c. Są one natomiast doprecyzowane w u.k.s.¹⁰ Zasadą ogólną w zakresie działalności komornika są czynności podejmowane w rewirze – z wyjątkami wskaza-

nymi również w treści tego przepisu. Ustawa przewiduje także obowiązek odmowy przyjęcia wniosku w przypadku zaistnienia określonych przesłanek. Oczywista bezskuteczność na gruncie k.p.c. to pojęcie doktrynalne, nie ustawowe. Co do przepisów dotyczących pojęcia oczywistości, to możemy się z nim spotkać np. w treści 824 § 1 pkt 6¹¹, natomiast pojęcie oczywistej sprzeczności zawarte zostało m.in. w art. 767 § 6 k.p.c.¹² W ramach konkluzji profesor podniósł, że nie ma nic bardziej praktycznego niż dobra teoria. Zachęcił też uczestników konferencji do śledzenia orzecznictwa Sądu Najwyższego.

Część II

Moderator: prof. dr hab. Karol Weitz (Uniwersytet Warszawski)

Temat: Umorzenie postępowania egzekucyjnego z powodu bezczynności wierzyciela

Prelegentka: dr hab. Monika Michalska-Marciniak prof. UŁ

Prelegentka przytoczyła treść art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c.¹³, wskazując, że w aktualnym kształcie przepis obowiązuje od 8 września 2016 r. Wprowadzony został w 2015 r. z długim *vacatio legis*. Poprzednio bezczynność regulował art. 823 zd. 1 k.p.c., na mocy którego postępowania umarzało się z mocy samego prawa, jeżeli wierzyciel w ciągu roku nie dokonał czynności potrzebnej do prowadzenia dalszego postępowania. Przepis ten nadal obowiązuje, bo tak wynika z przepisów przejściowych. Dla postępowań egzekucyjnych wszczętych przed 8 września 2016 r. nadal ma on zastosowanie. Nie jest wymagane, by umorzenie postępowania przez komornika było zwińczone w takich przypadkach postanowieniem, ponieważ ten stan następował z mocy samego prawa. Pożądaną sentencją w wydawanych orzeczeniach jest stwierdzenie, że postępowanie umorzyło się na mocy

Część II konferencji

art. 823 k.p.c., ze wskazaniem daty tego umorzenia. Obecnie umorzenie z powodu bezczynności nie następuje z mocy samego prawa, ale z urzędu – przez czynność komornika. Czynność, której nie dokonał wierzyciel, musi być potrzebna do dalszego prowadzenia postępowania. Do tej kategorii takich czynności należy każdy wniosek wierzyciela, konieczny do tego, aby organ egzekucyjny mógł kontynuować prowadzenie egzekucji. Będą to dla przykładu: złożenie wniosku o podjęcie zawieszono postępowania, złożenie wniosku o ustanowienie kuratora dla dłużnika, którego miejsce pobytu nie jest znane, zażądanie dokonania opisu i oszacowania, wyznaczenie drugiej licytacji, konieczność wystąpienia z wnioskiem o nałożenie klauzuli wykonalności na współmałżonka dłużnika celem prowadzenia egzekucji z nieruchomości wchodzącej w skład majątku wspólnego. W ramach podejmowanej tematyki należy również zważyć, czy w konkretnych przypadkach nie zachodzi inna podstawa wymuszająca podjęcie odrębnych działań niż umorzenie z powodu bezczynności – i tak, niezpełnienie braków formalnych wniosku o wszczęcie egzekucji nie powoduje umorzenia z art. 824 § 1 pkt 4, lecz jedynie zwrot wniosku. Termin bezczynności został ustalony ustawą i wynosi 6 miesięcy. Obliczamy go na podstawie przepisów kodeksu cywilnego. Biegnie on od dnia do-

konania ostatniej czynności egzekucyjnej, a więc dokonanej przez organ egzekucyjny, a w razie zawieszenia postępowania – od dnia ustania przyczyny zawieszenia.

Temat: Umorzenie postępowania egzekucyjnego z powodu pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności
 Prelegentka: dr Joanna May (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)

Przepis, który obowiązywał w przedmiotowej tematyce do 1 stycznia 2019 r., był uregulowany w art. 825 pkt 2 k.p.c. Na skutek nowelizacji nie nastąpiła jedynie zmiana lokalizacji – do art. 824 § 1 pkt 5 k.p.c.¹⁴ Poprzedni przepis wiązał się również ze złożeniem wniosku, natomiast obecnie postępowanie umarza się z urzędu. Rozwiązanie to jest bardziej funkcjonalne. Prelegentka zauważyła, że aktualnie funkcjonują dwa stany faktyczne w obowiązującym przepisie, tj. „jeżeli prawomocnym orzeczeniem tytuł wykonawczy został pozbawiony wykonalności” albo „orzeczenie, na którym oparto klauzulę wykonalności, zostało uchylone lub utraciło moc”. Nie budzi to zazwyczaj wątpliwości. W tym miejscu odniesiono się do kwestii wytoczenia przez dłużnika powództwa opozycyjnego, które nie przekłada się automatycznie na konieczność umorzenia postępowania – jeśli oczywiście zostało ono wcześniej wszczęte.

W podsumowaniu prelegentka wskazała następujące kwestie:

- umorzenie postępowania egzekucyjnego powoduje uchylenie dokonanych czynności egzekucyjnych;
- organ egzekucyjny powinien z urzędu podjąć czynności zmierzające do usunięcia skutków dokonanych czynności egzekucyjnych, np. uchylić wszelkie dokonane zajęcia;
- umorzenie postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 825 pkt 2 k.p.c. pozbawia

wierzyciela możliwości ponownego wszczęcia egzekucji;

- na wniosek wierzyciela lub dłużnika organ egzekucyjny wydaje zaświadczenia o umorzeniu postępowania;
- postanowienie o umorzeniu postępowania jest zaskarżalne.

Temat: Umorzenie postępowania egzekucyjnego na wniosek

Prelegent: dr hab. Józef Jagieła
(Uniwersytet Łódzki)

Na wstępie profesor omówił, co oznacza czynność umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek – w znaczeniu konstytutywnym, czyli gdy warunkiem niezbędnym jest wniosek, a nie wtedy, gdy pomimo wniosku postępowanie podlega umorzeniu z urzędu. Następnie opisano sytuację umorzenia postępowania na podstawie wniosku wierzyciela – uregulowanego w art. 825 pkt 1 k.p.c.¹⁵ Podstawowy problem, z jakim mamy

do czynienia na gruncie tej regulacji, to fakt, że ma ona charakter konstytutywny. Należy zwrócić uwagę, że złożenie wniosku uzasadnia umorzenie, ale nie w każdym wypadku, ponieważ czasem wymagana jest również zgoda osoby trzeciej, np. w sprawach alimentacyjnych przy udziale Funduszu Alimentacyjnego – gdzie zgodę na umorzenie musi również wyrazić Likwidator Funduszu. W przypadku wniosku jednego z wierzycieli nie dojdzie do umorzenia wobec sprzeciwu drugiego. W takim wypadku środki składa się do depozytu. Umarza się też postępowanie wobec jednego z wierzycieli, a prowadzi dalej na rzecz pozostałych.

Prelegent odniósł się również do zagadnienia przerwania biegu przedawnienia, a mianowicie, czy umorzenie na wniosek wierzyciela powoduje, że taka okoliczność zachodzi. Niestety nie zostało to uregulowane wprost w ustawie, a z praktycznego punktu widzenia wynika, że zdania w tym zakresie są podzielone.

Przewodnicząca RIK Warszawa
Elżbieta Adamska-Śmigrodzka

Część III

Moderator: dr hab. Kinga
Flaga-Gieruszyńska prof. US
(Uniwersytet Szczeciński)

Temat: Brak zdolności sądowej jako podstawa umorzenia postępowania egzekucyjnego

Prelegent: dr hab. Marcin Dziurda
(Uniwersytet Warszawski)

Podstawowa regulacja dla omawianej tematyki to art. 824 § 1 pkt 2 k.p.c., zgodnie z którym postępowanie umarza się w całości lub w części z urzędu, jeżeli wierzyciel lub dłużnik nie ma zdolności sądowej. Zarówno w przypadku braków pierwotnych, jak i następczych umorzenie powinno następować bez zawieszenia, z tym wyjątkiem, że wobec następczego braku zdolności sądowej osoby

fizycznej zastosowanie znajdzie art. 819 § 1 k.p.c., zgodnie z którym organ egzekucyjny zawieszają postępowanie z urzędu również w razie śmierci wierzyciela lub dłużnika. Umorzenie wskutek zdolności sądowej nastąpić może dopiero wówczas, gdy w terminie wyznaczonym przez organ egzekucyjny brak ten zostanie usunięty. W razie usunięcia braku stosuje się odpowiednio przepis art. 818 § 2 k.p.c.¹⁶ Organ egzekucyjny, stwierdzając brak zdolności sądowej, powinien przede wszystkim ocenić, jaki jest jej charakter oraz jakiego podmiotu dotyczy.

Jeżeli następczy brak zdolności sądowej wiąże się z bezsukcesyjną utratą bytu prawnego przez jednostkę organizacyjną – w szczególności na skutek wykreślenia z rejestru po zakończeniu likwidacji albo postępowania upadłościowego – postępowanie egzekucyjne podlega umorzeniu na podstawie art. 824 § 1 pkt 2 k.p.c.

Kwestia skutków przekształceń organizacyjnych po stronie wierzyciela określona została w art. 804¹ k.p.c. Wymagana jest zgoda wierzyciela oraz wykazanie dokumentem prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym. Trudności pojawiają się wtedy, gdy następstwa prawnego po wierzycielu nie można wykazać dokumentem, a także w przypadku następstwa *mortis causa* (gdzie nie uda się uzyskać tej zgody).

Odnosnie sfery kosztowej, to z obowiązującego art. 29 ust. 5 u.k.k. w zw. z art. 30 u.k.k. wynika, że komornik pobiera opłatę w przypadku umorzenia postępowania z innych przyczyn niż na wniosek wierzyciela i na podstawie art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c., a więc również w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 824 § 1 pkt 2 k.p.c. ze względu na brak zdolności sądowej dłużnika. Nie można również nie dostrzec, że zgodnie z art. 18 ust. 1 u.k.k., opłaty egzekucyjne pobierane są za przeprowadzenie postępowania egzekucyjnego, a nie egzekucji, jak stanowił poprzednio obowiązujący art. 43 u.k.s.e.

Temat: Umorzenie postępowania egzekucyjnego a koszty komornicze

Prelegent: SSO Marek Lewandowski (Sąd Okręgowy w Toruniu)

Sędzia zaznaczył, że umorzenie postępowania egzekucyjnego zachodzi w przypadkach zaistnienia trwałej przeszkody w prowadzeniu tego postępowania – np. w związku z bezczynnością wierzyciela bądź zbędnością lub niecelowością postępowania egzekucyjnego. Przeszkody powodujące umorzenie mogą mieć charakter pierwotny, tj. występujący już w chwili wszczęcia postępowania, albo następczy, czyli mogą wystąpić dopiero w toku postępowania egzekucyjnego. Jak trafnie przyjmuje się w doktrynie, w postępowaniu nie ma odrzucenia wniosku o wszczęcie egzekucji, a niedopuszczalność tego wniosku stwierdza się właśnie w postanowieniu o umorzeniu postępowania egzekucyjnego.

Wiodącą regulacją w zakresie ustalania kosztów oraz pobierania opłat jest art. 770 § 2 k.p.c.¹⁷ oraz art. 21.1 u.k.k.¹⁸ Rozliczenie wydatków zostało uregulowane odrębnie – w art. 16 u.k.k. Odrębnie uregulowano również tematykę zasady uiszczania zaliczki na wydatki – art. 7 u.k.k. Ustawa o kosztach komorniczych wyraźnie określa, co zalicza się

dr hab. Marcin Dziurda, SSO Marek Lewandowski, dr hab. Kinga Flaga-Gieruszyńska prof. US

PRELEGENT SŁUSZNIE
ZAUWAŻYŁ, ŻE BARDZO
WIELE KONTROWERSJI
W STOSOWANIU WZBUDZA
OCZYWISTA NIECELOWOŚĆ
WSZCZĘCIA POSTĘPOWANIA
EGZEKUCYJNEGO – ZAWARTA
W ART. 30 U.K.K.

do kosztów: koszty komornicze, koszty sądowe, koszty działania pełnomocnika procesowego oraz koszty działania uczestników postępowania. Komornikowi przysługuje zwrot niezbędnych wydatków poniesionych w toku postępowania albo w trakcie innych czynności. Zaliczki można żądać tylko na pokrycie kosztów czynności, które są dokonywane na wniosek, a nie takich czynności, które muszą być dokonane przez komornika (czyli bez względu na wniosek uczestnika). Komornik pobiera lub ściągą opłaty komornicze tylko w przypadkach określonych w ustawie. Zasadniczą rolę odgrywa art. 27 u.k.k. – gdzie uregulowano podstawową stawkę opłaty – 10% wartości wyegzekwowanego świadczenia. Następne przepisy stanowią wyjątki od tej zasady. Prelegent słusznie zauważył, że bardzo wiele kontrowersji w stosowaniu wzbudza oczywista niecelowość wszczęcia postępowania egzekucyjnego – zawarta w art. 30 u.k.k.¹⁹ Uznaje się, że jest to treść powtórzona z poprzedniej ustawy, nie zauważając, że w przepisie najbardziej istotne znaczenie ma zwrot „oczywista niecelowość”. W wypracowaniu pewnej stałej praktyki nie pomagają kontrowersyjne uchwały Sądu Najwyższego – np. z 27 stycznia 2022 roku – III CZP 36/22, według której złożenie przez wierzyciela wniosku egzekucyjnego przeciwko zmarłemu dłużnikowi stanowi oczywiście

niecelowe wszczęcie postępowania egzekucyjnego w rozumieniu art. 30 u.k.k. Z uzasadnienia wynika, że uchwała została podjęta w realiach „wręcz rewolucyjnych”. Doprowadziło to w rezultacie do zmiany dotychczasowej linii orzeczniczej.

Zorganizowana konferencja przyczyniła się do wyjaśnienia wielu nieścisłości, z którymi w codziennej pracy mają styczność komornicy sądowi. Hybrydowa forma pozwoliła na zdalne uczestnictwo kilkusetosobowej grupie komorników oraz asesorów. Nie zmienia to jednak faktu, że kwestia umorzeń postępowania oraz tematyka kosztów stanowią w dalszym ciągu obszar niedoprecyzowany – utrudniający wypracowanie stałego modelu praktycznego dla wydawanych przez organy egzekucyjne postanowień.

Przypisy końcowe

- ¹ Postępowanie egzekucyjne skierowane do majątku wchodzącego w skład masy upadłości, wszczęte przed dniem ogłoszenia upadłości, ulega zawieszeniu z mocy prawa z dniem ogłoszenia upadłości. Postępowanie to umarza się z mocy prawa po uprawomocnieniu się postanowienia o ogłoszeniu upadłości. Zawieszenie postępowania egzekucyjnego nie stoi na przeszkodzie przyśądzeniu własności nieruchomości, jeżeli przybicia prawomocnie udzielono przed ogłoszeniem upadłości, a nabywca egzekucyjny wpłaci w terminie cenę nabycia.
- ² Z dniem ogłoszenia upadłości majątek upadłego staje się masą upadłości, która służy zaspokojeniu wierzycieli upadłego.
- ³ W skład masy upadłości wchodzi majątek należący do upadłego w dniu ogłoszenia upadłości oraz nabyty przez upadłego w toku postępowania upadłościowego, z wyjątkami określonymi w art. 63–67a.
- ⁴ Określający wyłączenia z masy upadłości.
- ⁵ Postępowanie umarza się w całości lub w części z urzędu, jeżeli wierzyciel lub dłużnik nie ma zdolności sądowej albo gdy egzekucja ze względu na jej przedmiot lub na osobę dłużnika jest niedopuszczalna.

- ⁶ Nie mogą być pozywane przed sądy polskie następujące osoby:
- 1) uwierzytelnieni w Rzeczypospolitej Polskiej szefowie przedstawicielstw dyplomatycznych państw obcych;
 - 2) członkowie personelu dyplomatycznego przedstawicielstw państw obcych w Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 3) inne osoby korzystające z immunitetów dyplomatycznych na mocy ustaw, umów lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych;
 - 4) członkowie rodzin osób wymienionych w pkt 1–3, jeżeli pozostają z nimi we wspólnocie domowej i nie mają obywatelstwa polskiego.
- ⁷ Nie mogą być pozywane przed sądy polskie w sprawach wchodzących w zakres czynności dokonanych w toku pełnienia ich funkcji urzędowych następujące osoby:
- 1) urzędnicy pełniący funkcje konsularne w imieniu państw obcych niezależnie od posiadanego obywatelstwa;
 - 2) cudzoziemcy będący pracownikami administracyjnymi i technicznymi przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych w Rzeczypospolitej Polskiej lub członkami personelu służby przedstawicielstw dyplomatycznych oraz inne osoby zrównane z nimi na mocy ustaw, umów lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych.
- ⁸ Niezależnie od postanowień § 1 i § 2 osobom wymienionym w art. 1111 § 1 i art. 1112 § 1 nie przysługuje immunitet sądowy w sprawach:
- 1) w których osoby te wszczynają postępowanie przed sądem polskim;
 - 2) z powództw wzajemnych przeciwko tym osobom;
 - 3) z powództw przeciwegzekucyjnych wytoczonych przeciwko nim.
- ⁹ Sygn. C 635/48, PIP 1949, nr 5, s. 119
- ¹⁰ W art. 10.
- ¹¹ Postępowanie umarza się w całości lub w części z urzędu: jeżeli egzekucję skierowano przeciwko osobie, która według klauzuli wykonalności nie jest dłużnikiem i która sprzeciwiła się prowadzeniu egzekucji, albo jeżeli prowadzenie egzekucji pozostaje z innych powodów w oczywistej sprzeczności z treścią tytułu wykonawczego.
- ¹² W przypadku stwierdzenia oczywistego naruszenia prawa przez komornika, sąd, uwzględniając skargę, stosownie do okoliczności może go obciążyć kosztami postępowania wywołanego skargą. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie stronom oraz komornikowi.
- ¹³ Postępowanie umarza się w całości lub w części z urzędu: jeżeli wierzyciel w ciągu sześciu miesię-
- cy nie dokonał czynności potrzebnej do dalszego prowadzenia postępowania lub nie zażądał podjęcia zawieszzonego postępowania.
- ¹⁴ Postępowanie umarza się w całości lub w części z urzędu: jeżeli prawomocnym orzeczeniem tytuł wykonawczy został pozbawiony wykonalności albo orzeczenie, na którym oparto klauzulę wykonalności, zostało uchylone lub utraciło moc.
- ¹⁵ Organ egzekucyjny umorzy postępowanie w całości lub w części na wniosek: jeżeli tego zażąda wierzyciel; jednakże w sprawach, w których egzekucję wszczęto z urzędu lub na żądanie uprawnionego organu, wniosek wierzyciela o umorzenie postępowania wymaga zgody sądu lub uprawnionego organu, który zażądał wszczęcia egzekucji.
- ¹⁶ Przedstawiciel ustawowy wierzyciela lub dłużnika, jako też kurator dłużnika, mogą zaskarżyć postanowienia sądu oraz czynności komornika dokonane w czasie, kiedy strona nie miała należytej reprezentacji. Termin zaskarżenia biegnie od daty, w której przedstawiciel ustawowy lub kurator otrzymał zawiadomienie o toczącym się postępowaniu, a jeżeli wcześniej zgłosił swoje uczestnictwo w postępowaniu – od daty tego zgłoszenia. Powtórzenia czynności już dokonanych można żądać tylko wtedy, gdy przy wykonywaniu czynności nastąpiło naruszenie praw strony, która, nie posiadając zdolności procesowej, nie miała przedstawiciela ustawowego.
- ¹⁷ Koszty postępowania egzekucyjnego ustala postanowieniem komornik wraz z ukończeniem postępowania egzekucyjnego, jeżeli przeprowadzenie egzekucji należy do niego.
- ¹⁸ Oplatę egzekucyjną za egzekucję świadczeń pieniężnych komornik ściąga wraz z egzekwowanym świadczeniem, proporcjonalnie do wartości wyegzekwowanego świadczenia. Ściągnięcie opłaty nie wymaga wydania postanowienia. Wysokość opłat ściągniętych i należnych komornik ustala odrębnym postanowieniem wydawanym nie rzadziej niż co roku, chyba że postępowanie trwa krócej. W każdym postępowaniu komornik ustala wysokość opłat ściągniętych i należnych w postanowieniu o umorzeniu postępowania albo postanowieniu o zakończeniu postępowania w inny sposób.
- ¹⁹ W razie oczywiście niecelowego wszczęcia postępowania egzekucyjnego lub wskazania we wniosku o wszczęcie egzekucji osoby niebędącej dłużnikiem, komornik wydaje postanowienie o pobraniu od wierzyciela opłaty stosunkowej w wysokości 10% egzekwowanego świadczenia. W takim przypadku komornik nie ściąga ani nie pobiera opłaty od dłużnika, a opłatę ściągniętą lub pobraną zwraca dłużnikowi.

Syntetyczna analiza zagadnień

DOSTĘPNA W CZYTELNI

do tej pory rozproszonych w różnych opracowaniach

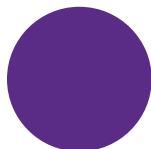

Już w sklepie Currendy!

www.sklep.currenda.pl

www.czytelnia.currenda.pl

Choroba zawodowa komornika sądowego

TOMASZ CHOJNACKI

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Obornikach

Wypełniając ostatnio jedno z niezliczonych sprawozdań (a konkretnie oświadczenie majątkowe, które, kierując się wytycznymi Trybunału Konstytucyjnego, rozpocząłem od słów: „Ty chamie! Łobuzie! Dziadu kalwaryjski!”), które każdy komornik musi wciąż składać do równie niezliczonych organów nadzoru, uświadomiłem sobie, że jestem komornikiem – o zgrozo! – już 15 lat. W tym melancholijnym nastroju zauważyłem, że są profesje, których możliwość wykonywania jest ograniczona czasowo z uwagi na grożące choroby zawodowe. W przypadku komorników też istnieje takie ryzyko. Zdiagnozowałem chorobę polegającą na postrzeganiu wszystkiego, właściwie całości ludzkiego życia, przez pryzmat egzekucji sądowej i stosunków dłużnik – wierzyciel – organ egzekucyjny. Ostrzegając tę dosłownie garstkę chętnych do podjęcia trudu aplikacji komorniczej, muszę stwierdzić, że pierwsze symptomy ujawniają się dość wcześnie. Jeszcze jako asesor komorniczy, czyli jakieś 16 lat temu, jedyne pytanie, jakie zadałem w trakcie wykładów na podyplomowych studiach prawa europejskiego dotyczących TSUE, dotyczyło procedury wykonywania wyroków Trybunału. Profesor uznał je zresztą za niemądre, tłumacząc, że TSUE ma taki aurytet, że państwa członkowskie same, „bez szemrania” wykonują wyroki, a my przecież żyjemy w cywilizowanym kraju.

Wspomniana choroba komornicza dotyczy także analizowania utworów literackich. Zgodnie z moją prywatną teorią najważniejsze dzieła i najwięksi twórcy muszą poruszać, choć w jakimś zakresie, jeden z trzech tematów – śmierć, miłość i oczywiście egzekucja sądowa. Przecież, jak zauważył Henry David Thoreau, „Ludzie żyją, umierają i grzebani są pod długami”.

I tak, Koran stanowi:

O wy, którzy wierzycie!

Jeśli zaciągacie dług między sobą

Na określony czas,

To zapisujcie to!

I niech zapisuje między wami pisarz,

*Według sprawiedliwości
I niech pisarz nie sprzeciwi się,
By pisać tak, jak nauczył go Bóg.
I niech on pisze,
A dłużnik niech dyktuje!*

Biblia również porusza ten temat:
Oddajcie wszystkim to, co jest należne: zbierającemu podatek – podatek, żądającemu cła – cło [...] Nikomu nic nie bądźcie dłużni [...].

A także sutry buddyjskie:
Gdy nie zwrócimy pożyczonych rzeczy, naszą zapłatą będą narodziny pod postacią konia lub wołu.

Oczywiście nie tylko święte księgi.
Zacząć można od Shakespeare'a, który w „Tragicznej historii Hamleta Księcia Danii” pisze:

*Nie bądź dłużnikiem ani wierzycielem,
Gdyż pożyczając, utracisz pieniądze
Wraz z przyjacielem.*

Henryk Ibsen – „Dzika kaczka”:
Życie byłoby nie najgorsze, gdyby nam tylko oszczędzono tych kochanych wierzycieli, którzy nachodzą nasze skromne mieszkania prezentując postulaty ideowe.

François Rabelais – „Gargantua i Pantagruel”:
– *Zatem – pytał Pantagruel – kiedy myślisz wypłacić się z długów?*

– *Na święte Nigdy; wówczas, kiedy cały świat będzie zadowolony i każdy będzie po sobie samym dziedziczył.*

A na polskim gruncie Józef Hen – „Crimen”:
[...] *prawa nasze zbyt kręte, w ryzach nie mogą utrzymać – wstawił się Swoszowski.*

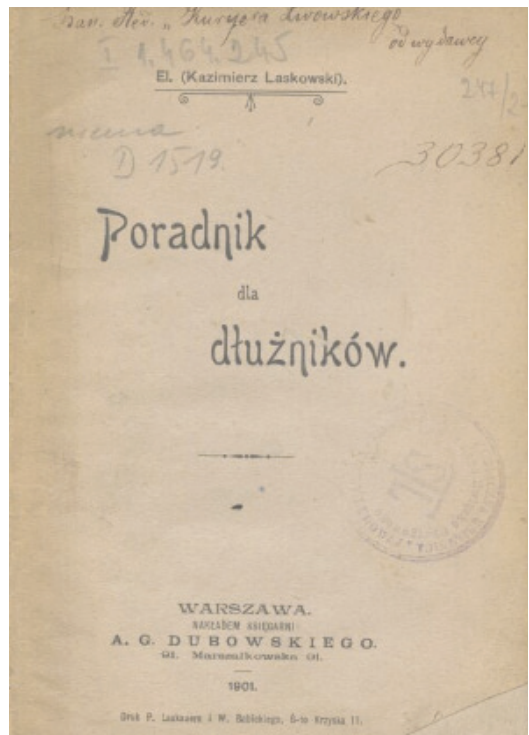
– *Prawa może i niezgrabne, ale nic nam i z lepszych nie przyjdzie, kiedy egzekwować ich nie ma komu.*

„Wiśniowy sad” Antona Czechowa to właściwie przerobione na potrzeby wystawienia na scenie akta komornicze dotyczące egzekucji z nieruchomości. A główny problem dramatu to pytanie, czy licytacja sadu dojdzie do skutku, czy też nie. Ciekaw też jestem, jak na statystykę spraw Gkm w apelacji łódzkiej wpłynęłaby działalność gospodarza Karola

Borowieckiego, Maksa Bauma i Moryca Wełta z „Ziemii obiecanej” Władysława Reymonta. A czy Wokulski wystąpiłby z pozwem o nakaz zapłaty z weksla przeciwko Tomaszowi Łęckiemu w dalszej części „Lalki” Bolesława Prusa? I – co ważniejsze – czy uznałby za sensowne złożenie wniosku o wszczęcie postępowania zabezpieczającego, płacąc 5% tytułem opłaty?

Można by tak wymieniać długi, jednak wszystkie ważne utwory poruszają też inne poza egzekucją i kwestiami dłużnik – wierzyciel tematy. Istnieje nawet dzieło dotyczące wyłącznie kwestii „komorniczych”. I to w dodatku wierszem. Jest to poemat Kazimierza Laskowskiego „Poradnik dla dłużników” z 1901 roku. Mam dziwne wrażenie, że utwór ten jest dłużnikom znany, a niektóre wskazówki są przez nich stosowane do dziś.

Poniżej fragmenty poematu – całość ma 15 stron!

Przeminął czas, gdy płody Muz
 W natchnionym szły rysztunku!
 Dziś nawet pieśń istnienie swe
 Opiera na rachunku!
 [...]
 Nie dziw, że czasem kruszcu dźwięk
 Zadzwoni strofą rytmów
 — Bo poezycja zesłała dziś
 Do roli logarytmów!
 W formułkę daną można wpleść
 Dowolnej treści temat...
 Po wstępie tym (koniecznym był)
 Zaczynam swój poemat.
 Nie zboczy on z wytkniętych dróg
 (Choć nastrój ma liryczny),
 Do końca podkład będzie miał
 Na wskroś ekonomiczny;
 Jedna zeń płynąć będzie myśl
 Za biegiem mej stalówki —
 Myśl osłodzenia doli tym,
 Co cierpią brak gotówki!
 Co w twardej chwili wpadli w dług,
 Porają się z wampirem,
 Co ich, jak robak, gryzie kwit
 Z podpisem albo z żyrem!
 Dla nich odkrywam duszę swą,
 Najskrytszych głęb tajników —
 I niezrównaną przędę pieśń:
 „Poradnik dla dłużników”
 Kiedy, gdzie powstał pierwszy dług —
 Czy przed, czy po potopie? —
 O tem piśmienny zginął ślad
 W Azji i w Europie...
 Od lat tysięcy ludzki ród
 Na dwie się grupy dzieli:
 Na biednych, których gnębił dług,
 I możnych wierzycieli.
 [...]
 Primo, że dług w istocie swej
 Ufności jest pewnikiem;
 Secundo: każdy na ten świat
 Już rodzi się dłużnikiem:
 Dłużny jest słońcu za ten blask,
 Co strop ozłaca nieba,
 Krynicznym wodom za ich zdroj!

Tej ziemi za kęs chleba!
 Winien rodzicom żywot swój!
 Pierś matki — wierzycielem!
 A jednak dziecko wita świat
 Pogodą i weselem!
 [...]
 Genezy długu dawnych lat
 Odbicie dawszy wierne,
 Kieruję pieśni swojej lot
 W dzisiejszy czas moderne.
 [...]
 Warszawa — geologii wbrew —
 (Co stwierdzam tu niezbitcie)
 W całym obrębie stoi dziś
 Wyłącznie na... kredycie.
 Wszystko, w cokolwiek padnie wzrok,
 Od bruku w domów ściany,
 Jeden się zdaje napis mieć:
 „Ja niżej podpisany”.
 Nie tylko zresztą oczy, wzrok
 I organ powonienia
 Co krok upewnić może się
 O stanie obdłużenia.
 Pożyczką miejską mówi mur,
 Pożyczką tramwaj dzwoni,
 Przykanałowa cała sieć
 Dłużniczej pełna woni,
 Po długu jedziesz, krąjąc bruk
 Na gumach faetonem,
 Pożyczką świeci latarni gaz,
 Dług dudni pod betonem!
 Prócz tego jeszcze (szczegół to
 Do pieśni mej podatny)
 Rolę wielmoży w mieście gra
 Tak zwany dług prywatny.
 Pod różną formą wcisnął się
 We wszystkie grodu kąty,
 Biorąc (na miesiąc), jak się da,
 I procent pięćdziesiąty!
 Jest więc wekslowy (żyra dwa),
 Na zastaw ruchomości,
 „Pozorna” sprzedaż na czas X
 Z odkupem praw własności,
 I... wynalazek czysto nasz,
 Z pod swojskiej rodem chaty

*Ku uldze najbiedniejszych klas:
Niewinny dług: „na raty”
Na raty! Określenie to
Wymaga komentarza—
Ratowy bowiem spotkać dług
Najczęściej się wydarza.
À propos więc wspomnianych „rat”
Zaznaczam przedewszystkiem,
Że zwykły one wyzysk kryć
Figowym handlu listkiem;
Często rezultat drobnych spląt
Sto procent daje za sto!
Pomimo to, z usługi „rat”
Korzysta całe miasto!
Pan mąż na raty odzież wziął,
Na raty suknię żona
(Rubelka w tydzień płaci on,
Dwa ruble płaci ona),
Dzieci obuwie „w ratach” drą,
Zegarek „ratą” cyka,
„Ratowy” kopeć zmierzchem czuć
Z naftowych lamp palnika!
Na ratach je się, w ratach śpi,
Na ratach nawet siedzi!
Słowem... mieszkanko pełne rat,
Że niczem w beczcze śledzi!
Lecz dość tych rat! Uczuвам wstręt!
A temat wyczerpany..
Co jednak począć może ten,
Kto jest „obratowany?”
Co począć ma znękany człek,
Gdy termin termin goni?
Gdy tygodniami inny druh
Z wyrokiem do drzwi dzwoni?
Co począć ma? Czy zapaść w sen?
Mar takich się nie prześni..
Co począć ma w opałach tych? —
Niech mojej słucha pieśni!
[...]
Wyśpiewać je kolejno chcę
Dla dobra wszej ludzkości—
Na wierzycieli swoich rzecz
Zrzekając się... wdzięczności!
[...]
Nobile verbum rzekło się,*

*Natchnionej Muzy słowo!
Bez zwłoki w akord uderz mol
I zacząć chciej ab ovo.
Niech nam się zdaje, jak przez sen,
W podniecie wyobraźni,
Że podpisany niżej wieszcz
W dłużniczej jęczy kaźni,
Że się wypłaty zbliża dzień,
Wierzyciel klamki ima,
A wieszcz (przypomnę, że to sen)
W kieszeni grosza nie ma.
Strach! sytuacja przykrą jest,
Los czarny jako sadze!
Posłuchać, czytelniku! racz—
Jak sobie wtedy radzę!
O ile pora jeszcze jest
Obecność unieść z domu,
O ile drugie wyjście mam—
Uchodzę po kryjomu.
Spiesznie po schodach pędzę w dół,
Znajomych mijam ludzi..
Tymczasem kuzyn puka wciąż,
Dopóki się nie znudzi.
Sposób ten prosty dobrym jest
I dosyć nawet w modzie —
Warunek jeden: trzeba być
Koniecznie z stróżem w zgodzie.
Gdy nazbyt bowiem długo chcesz
Żyć w sferze nieobecnych,
Chytry wierzyciel chwyta się
Czasami środków niecnych!
I najpierw stróża w zwiady śle,
Stąd bardzo łatwa zdrada—
Za sobą tedy stróża mieć
Koniecznie ci wypada.
Niewielki zresztą to jest koszt
Oдноśnie do usługi,
Boć łatwiej przecie dychę dać,
Niż własne płacić długi!
Nie zawsze jednak środek ten
W praktyce da się użyć—
Na przykład jedno wyjście masz..
Nie sposób ściany burzyć!
Wierzyciel rankiem zaszedł cię,
Gdyś spał jak suseł w jamie—*

I puka... Puka groźny wróg,
 Omal drzwi nie wyłamie!
 Nie wiedząc, kto ci budzi sen,
 Wybiegasz na przedsienie...
 W progu znajomy słyszysz głos:
 Moje uszanowanie!
 Przepadło! Głosu tego dźwięk
 Złudzeniom tamę kładzie!
 Za późno — gdy wierzyciel tuż —
 Myśleć o rejteradzie!
 Za późno! dzienny bije blask,
 Otwarte drzwi szeroko...
 Jesteś jak szarak wpośród pól!
 Wierzyciel wziął na oko...
 Czujesz na sobie dwoje ócz
 Utkwionych jak sztylety...
 I choćbyś z duszy drapnąć chciał,
 Nie możesz już, niestety!
 Cóż więc, nieszczęsny! począć masz,
 Schwytany w samolówkę?
 Oto wesołą minę zrób
 I pał na wstępie mówkę:
 Ach! Jak to dobrze składa się,
 Że widzę dzisiaj pana!
 Bo miałem właśnie pisać doń...
 Wyjeżdżam jutro z rana...
 (To mówiąc, z gościa chałat zdejm,
 Sam na wieszadłach zawiesz)
 ...Ciotka depeszą wzywa mię,
 Abym przyjechał na wieś.
 Ta ciotka, co to... pan już wie?...
 Bezdzienna kobiecina!
 Majątek ładny... lasy... młyn...
 A kocha mnie jak syna!
 Staruszka znać z zarządem dóbr
 Zbyt wielki ma ambaras...
 A może słaba? Późny wiek...
 Więc muszę jechać zaraz...
 Po takim wstępie parę słów
 O cenach zboża zamień...
 Spytaj: czy lasy płacą dziś?
 Po czemu wełny kamień?
 O pośrednictwo w handlu prosz,
 Łechtając wrogie serce...
 Skoro zaś poznasz, że cię już

Uznał za spadkobiercę,
 Korzystaj z chwili i sam prosz
 By zechciał się obliczyć...
 Jeżeliś dobrze rolę grał,
 To możesz dopożyczyć!
 Możesz na kosztą drogi wziąć
 (Sam wróg będzie nastawał!)...
 Mnie sympatyczny środek ten
 Zazwyczaj się udawał!
 Bywa jednakże — jeśli nic
 Snuć nazbyt długo z motką—
 Że ostatecznie przeje się
 Najstarsza w świecie ciotka.
 W takim wypadku, radzę, zmień
 Płodozmian w twej sperandzie...
 Ciotunię niechaj wuj lub stryj
 Zastąpią na wokandzie.
 Yankesem możesz stryja mieć,
 A wuj (tytułem próby)...
 Przypuśćmy... że plantacye ma
 W dziewiczych ziemiach Kuby.
 Sprawdzać nie będzie przecież nikt,
 Bo to nie Kock lub Rypin...
 Śmiało rodzinę wypraw więc
 Chociażby do Filipin!
 I w dalszym ciągu w smutku twym
 Przyszłości maluj zorze...
 Wierzaj! niewinny środek ten
 Na długo starczyć może!
 Równie zbawienny wywrze wpływ
 (Jak słońce na inspekta),
 Gdy ci pozwala szczęsny los
 Małżeńskie snuć projekta.
 Jeżeliś więc kawalerem jest,
 Nie żałuj słów w tym celu!
 Rozprawiaj: jak urządzisz dom,
 O ślubie... o weselu!
 O wdziękach narzeczonej mów,
 Od stóp opisz do głowy!
 Przyszłego papy wynoś takt!
 Mów nawet... o teściowej!
 O intercyzie wspomnieć chciej,
 Posagu wzmiankę kołusz!
 A rękę — że wierzyciel twój
 Zapomni, żeś jest hołusz!

*A gdy — po szkodzie — pozna błąd,
Żądając, aby płacić...*

*Odpowiedz: „Kto miłością żył,
Ten zawsze musiał stracić!”*

*Przykładów mu tysiące daj
(A nie brak ich pod słońcem)—*

*Wszak kto za sercem tylko szedł,
Ten błędził koniec końcem!*

*Jeżeli zaś, pomimo to,
Nie zwalczysz przeciwnika—*

*Wtedy — choć pewne koszta są—
Zastosuj: narcotica.*

[...]

*Znam wieszczów, w których whisky, grok,
Roznieca ogień święty!*

A cóż dopiero zwykły tłum?

Przeciętni śmiertelnicy?

U takich następuje zwrot

Po pierwszej już szklanicy;

Po drugiej myśli zwykły bieg

Zatacza się jak kula,

Po trzeciej, czwartej, wzrasta wir,

A serce się rozczula.

Wtedy najsroższy mięknie wróg,

Dłoń dłoni szuka rada,

Zawiść, szykana, niby r tęć,

Poniżej zera spada—

I ten, co dotąd ścigał cię

Na trzeźwo tak zawzięcie,

W rozstroju ducha gotów jest

Poprzestać na procencie!

Jedyna trudność w sprawie tej

(I miły mniej warunek),

Że wierzyieli zwykłych ród

Nie każdy pije trunek,

Że w picciu mają system swój

I tej maksymie służą,

Iż, o ile kto stawia im,

Zazwyczaj piją... dużo!

Z tych względów — radzę — więcej dbaj

O ilość, niż o dobór—

Nie dawaj — jak to mówi gmin—

Najlepszych cieląt z obór!

Nie leć na porter — zwłaszcza zaś

Węgrzynem nie chcesz sadzić!

(In vino veritas — a więc

Sam mógłbyś się z czem zdradzić).

Stopniowo fetuj gości swych,

Mieszając trunek zwykły,

Dotąd — aż biesiadników twarz

Przybierze kolor ćwikły.

Więc piwko smokom lej a lej!

O ile zniesie dusza!

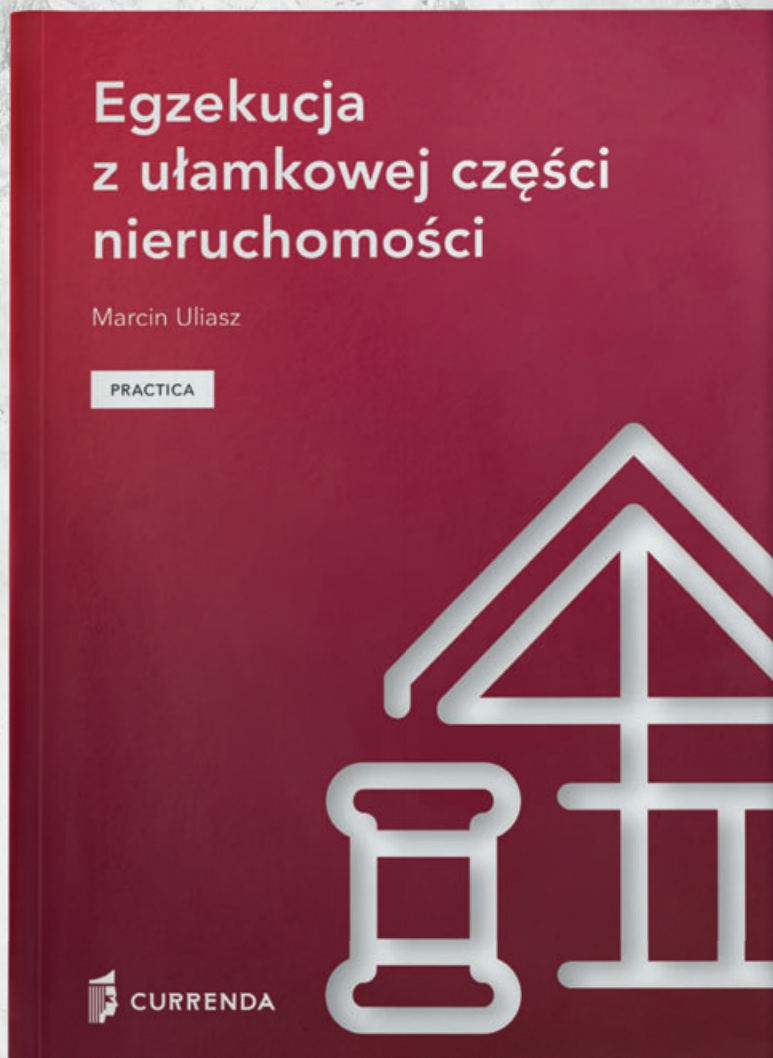
„Lagrowe”, „jasne”, „leżak”, „Chmiel”:

*Junga czy Habermusa.
 Cygarem częstuj raz po raz
 (Sztuk dziesięć za złotówkę),
 A przedewszystkiem nacisk kładź
 Na mocną szabasówkę.
 Sam gardła szczędź i mało pij,
 Zachęcaj w zamian gości...
 Tak podlewając — pewnym bądź! —
 Wyrośnie kwiat wdzięczności.
 Ten ci opuści dwa na sto,
 Ów wyrok sprolonguje,
 Inny — dopisze, zamiast brać...
 Niech sobie dopisuje!
 Co ci to szkodzi? kilka cyfr
 Mniej, więcej — wszystko jedno!
 Skoro sprzedażnych możesz dat
 Uniknąć... (w tem tkwi sedno!).
 Tak unikając przykrych zająć,
 Jak wyżła w trawie bekas —
 Możesz odłożyć długu zwrot
 No... ad calendae graecas!
 Nie zawsze jednak grzeczność, takt,
 Pomyślny cel osiąga...
 Jednym wystarcza słodycz słów,
 Drugim... teoria drąga.
 Potrzeba umieć dobrać klucz
 Stosownie do otworu —
 Nie można przeto trzymać się
 Jednego pierwowzoru.
 [...]*

*Drwi sobie z przysięg, czułych słów,
 Przyjmując je cynicznie...
 Z takim konieczność zmusza cię
 Postąpić heroicznie.
 Gdy więc już nadto dojadł ci,
 Gdy na twą ciszę godzi —
 Wtedy, choć z bólem, pokaż mu,
 Którędy się wychodzi!
 Za wychodzącym kilka słów
 O lichwie rzuć z ukradka —
 Bacz jednak pilnie, aby wróg
 Ze sobą nie miał świadka.
 Następnie gotuj się na szturm!
 I w miarę swej możliwości,
 Bez straty czasu, jakie masz,*

*Zabezpiecz ruchomości.
 A więc pseudo-sprzedaż zrób
 Na rzecz osoby trzeciej,
 Przepisz na żonę, ciotkę, lub
 Na dzieci — gdy masz dzieci.
 Nadto — o ileś w dobrych jest
 Stosunkach z gospodarzem —
 Proś, aby za komorny dług
 Owładnął inwentarzem.
 Proś, by z należnych sobie praw
 Pierwszeństwa chciał korzystać...
 Jeżeli w piersiach serce ma,
 Powinien na to przystać.
 Przypuśćmy jednak taki zbieg:
 Przespałeś moje rady!
 Co czynić wtedy? — Z komód, szaf,
 Usunąć chciej szuflady;
 Stoliki, krzesła, inny sprzęt
 Przekształcaj na trójnogi;
 A odzież wszystką na grzbiet włóż
 I... czekaj na swe wrogi!
 Gdy przyjdą, grzecznie przyjmij ich,
 Zachowaj taktu pozor...
 Lecz za nic w świecie nie chciej brać
 „Zajęcia” pod swój dozór.
 Niechaj wierzyciel znajdzie skład,
 Dozorcę niech zapłaci...
 I czeka na łożony koszt
 Terminu licytacji.
 Na takie dictum srogi wróg
 Zakończy zgodnie sprawę —
 Albowiem skórka, prosta rzecz,
 Nie starczy za wyprawę!
 Takim jest trzeci z środków mych —
 Zaś remediuii czwarte
 Praktykę ma za sobą lat
 I historyczną kartę.
 Od wieków bowiem głosi świat,
 Od wieków przeszedł zwyczaj
 I niewzruszenie dotąd trwa
 Aforyzm: Nie pożyczaj!
 Gdy masz dwa grosze, wydaj grosz!
 Sam sobie bądź dłużnikiem —
 A będziesz z wierzycieli kpił
 Na równi z „Poradnikiem...”*

Już w sklepie Currendy!
www.sklep.currenda.pl

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

NOWA
CURRENTA
NOWA
CURR
NOWA
CURRE

NOWA CURRENTA

CURRENTA SP. Z O.O.

al. Niepodległości 703A, 81-853 Sopot

tel : +48 608 587 257

e-mail: nowa.currenta@currenta.pl

www.sklep.currenta.pl, www.czytelnia.currenta.pl

NO